

Latvijas Universitāte
Sociālo zinātņu fakultāte
Komunikācijas studiju nodaļa

**„Praidā” un „NoPride” sociālie rāmējumi
latviešu nacionālajā dienas presē
(2006)**

Bakalaura darbs

Autore: **Anete Delviņa**

Stud. Apl. Komu040055

Darba vadītājs: Asoc. prof. Dr. hist. Ojārs Skudra

Rīga 2008

ANOTĀCIJA

Bakalaura darbā „Praidā” un „NoPride” sociālie rāmējumi latviešu nacionālajā dienas presē, (2006)” pētīti laikrakstos lietotie sociālie rāmējumi runājot par „Praidā” un „NoPride” kustībām.

Tēma izvēlēta, jo „Praidā” sociālās kustības aktivitātes norise Rīgā 2006. gadā un kustības „NoPride” pretēji vērstās aktivitātes visai spilgti parādīja sabiedrības subjektīvās izpratnes un reakcijas, saskaroties ar šo notikumu.

Lai noskaidrotu, kādi bijuši „Praidā” un „NoPride” sociālie rāmējumi latviešu nacionālās dienas preses izdevumos („Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze”) 2006. gadā, autore kā šī darba pētniecisko metodi izvēlējusies rāmējuma analīzi (*Frame Analysis*) apvienojumā ar kvalitatīvo satura analīzi jeb tā dēvēto kvalitatīvo kontentanalīzi (*Qualitative Content Analysis*).

Pētījuma rezultāti liecina, ka, atbilstoši iepriekš noteiktajam, latviešu nacionālajā dienas presē vērojami divi „Praidā” un „NoPride” sociālo kustību rāmējumi: „Praidā” un „NoPride” kā seksuālo identitāšu konflikts un „Praidā” un „NoPride” vērtību orientāciju konflikts, proti, tiek uzsvērtas gan abu kustību seksuālo identitāšu atšķirības, gan dažādās vērtības.

Bakalaura darbs sadalīts trijās nodaļās. Pirmajā nodaļā apkopotas teorijas nostādnes, uz kurām balstīts šis pētījums, otrajā nodaļā izklāstīta pētniecības metode, savukārt trešajā nodaļā izklāstīti pētījuma rezultāti.

Atslēgas vārdi: rāmējums, rāmējuma analīze, seksuālās orientācijas grupas sabiedrībā, Praidā, NoPride.

ANOTATION

This bachelor paper researches the social frames of Pride and NoPride social movements that have been used in Latvian national press, year 2006.

Author has decided to research this theme because of the society's subjective reactions and perceptions, when facing activities of Pride and NoPride social movements in 2006.

To discover, what were the social frames that Latvian national press (Diena, Neatkarīgā Rīta Avīze, Latvijas Avīze) used, when writing about Pride and NoPride in 2006, the author chose to use frame analysis and qualitative content analysis as a research method of this paper.

The results of this research paper show that according to previously defined frames, Latvian national press use two social frames, when speaking about Pride and NoPride: Pride and NoPride as a conflict of sexual identities and value orientation conflict of Pride and NoPride, namely, the stresses have been put on sexual identity differences and value differences of Pride and NoPride social movements.

The Bachelor paper is divided into three parts: the first chapter consists of theoretical approaches that have been used for this research, the second chapter is methodology, and the third chapter reveals the results of this research.

Key words: Framing, Frame analysis, Sexual orientation groups in society, Pride, NoPride

SATURS

IEVADS	5
SAĪSINĀJUMU SARAKSTS	8
1. TEORIJA	9
1.1. Konstruktīvisms	9
1.2. Sociālais konstruktīvisms un sociālās konstrukcijas	10
1.3. Sociālās realitātes konstruēšana masu medijos	11
1.4. Sociālās īstenības rāmējums	13
1.5. Sociālās kustības	18
1.6. Seksuālās orientācijas grupas sabiedrībā	19
1.6.1. Izpratne par homoseksuālismu	21
1.6.2. Homoseksuālisms un tā rāmēšana	22
2. PĒTĪJUMA METODOLOĢIJA	26
2.1. Rāmējuma analīze	26
2.2. Rāmējumu identificēšanas metodes	26
2.2.1. Rāmēšanas procesa modelis	29
2.3. Kvalitatīvā satura analīze	30
2.4. Publikāciju atlases kritēriji	32
3. PĒTĪJUMA DAĻA	33
3.1. Pētījuma lauks un avoti	33
3.2. „Praisds” un „NoPride” – divas sociālās kustības sabiedrībā	35
3.3. „Praida” un „NoPride” sociālie rāmējumi laikrakstā „Diena”, 2006. gadā	40
3.4. „Praida” un „NoPride” sociālie rāmējumi laikrakstā „Latvijas Avīze”, 2006. gadā	46
3.5. „Praida” un „NoPride” sociālie rāmējumi laikrakstā „Neatkarīgā Rīta Avīze”, 2006. gadā	51
3.6. „Praida” un „NoPride” rāmējumu salīdzinājums latviešu nacionālās dienas preses izdevumos „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze” 2006. gadā	55
SECINĀJUMI	57
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS	59
1. PIELIKUMS	62
2. PIELIKUMS	63
3. PIELIKUMS	64
DOKUMENTĀRĀ LAPA	107

IEVADS

„Gejiem nāvi”, šādu uzrakstu autore pamanīja uz Saldus pilsētas Kultūras nama sienas (skatīt 1. pielikumu). Tas rosināja pārdomas par to, kādi ir iemesli tik neviennozīmīgai attieksmei pret citādas seksuālās orientācijas pārstāvjiem.

Ielūkojoties vēsturē, redzams, ka visdažādākās minoritāšu grupas ir cietušas, lai panāktu sava laika dominējošā vairākuma piekrišanu un akceptu. Neskatoties uz to, vai šādas „cīņas” tika izcīnītas par tautību, reliģiju, dzimumu, rasi vai seksuālo orientāciju, strīdu un diskusiju dziļums ir vismaz daļēji radies fundamentālo morālo vērtību, kas piemīt katrai iesaistītajai pusei, nesakritību dēļ, ļaujot tām cieši ticēt, ka tikai tās rīkojas pareizi. Taču darba autore pievienojas uzskatam, ka ikviena minoritāšu grupa, arī citas seksuālās orientācijas pārstāvji, būtībā ir sociāli konstruēta.

„Praida” sociālās kustības aktivitātes norise Rīgā 2006. gadā un kustības „NoPride” pretēji vērstās aktivitātes visai spilgti parādīja sabiedrības subjektīvās izpratnes un reakcijas, saskaroties ar šo notikumu. Daļa sabiedrības būtībā bija sadalījusies divās aktīvistu grupās, un katru no tām bija saliedējusi sava veidu pārliecība, katra balstīta uz savu subjektīvo uztveri un situācijas izpratni – vieni, kas pauda lojālu nostāju „Praida” aktivitātēm, un otri, kuri bija pret, atbalstot kustības „NoPride” centienus.

Šodien, kad lielāko daļu informācijas par norisēm sabiedrībā, kurā dzīvojam uztveram ar mediju starpniecību, tie ir viens no ietekmīgākajiem „ierociem”, kam piemīt spēja ietekmēt indivīdu prāta konstrukcijas (uztveri, atmiņas), jo auditorija uztic masu medijiem pirmā stāstnieka un notikumu interpretētāja tiesības. Būtībā masu mediji palīdz indivīdiem veidot metodi, kādā uztvert sociālos fenomenus.

Pētījuma problēma. No 2005. gada, kad Rīgā norisinājās pirmais seksuālo minoritāšu gājiens, šis jautājums tika aktualizēts arī latviešu drukātajos masu medijos, vēršot uzmanību un rosinot pārdomas par to cik neviennozīmīgas ir attieksmes pret „Praida” un „NoPride” kustību pārstāvjiem. Publicējot informāciju par šiem jautājumiem, prese šīm tēmām piešķīra īpašas uztveres shēmas un uztveres perspektīvas jeb rāmējumus, tādā veidā ietekmējot auditoriju uztveres konstruktus un rosinot, kā par šiem jautājumiem domāt.

Darba tēma tika izvēlēta, jo mūsu sabiedrība nav izaugusi kopā ar „Praida” kustību, mums ir sava vērtību un tradīciju izpratne, un medijiem ir nozīmīga loma to veidošanā, uzturēšanā un mainīšanā. „Praida” tēma Latvijas sabiedrībai un arī masu medijiem joprojām ir „karstais kartupelis mutē” – vēl joprojām tiek meklēti veidi, kā par šiem jautājumiem runāt, tāpēc analizējot latviešu nacionālās dienas preses („Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze”, „Latvijas Avīze”) lietotos rāmējumus, iespējams noskaidrot, kā mediji šīs divas kustības

(„Praids” un „NoPride” ierāmē – kā dažādu vērtību pārstāvjus, vai piederīgus citai seksuālajai identitātei.

Pētījuma objekts. Triju pēc tirāžas lielāko latviešu nacionālās dienas preses izdevumu („Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze”) publikācijas, kurās „Praids” vai „NoPride” ir galvenā, vai viena no galvenajām tēmām.

Pētījuma priekšmets. Triju pēc tirāžas lielāko latviešu nacionālās dienas preses izdevumu („Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze”) publikācijās lietotie „Praida” un „NoPride” kustību rāmējumi.

Darba mērķis: izpētīt, kādi „Praida” un „NoPride” kustību rāmējumi lietoti 2006. gada latviešu nacionālās dienas preses izdevumos un vai tie bijuši viennozīmīgi.

Lai to noskaidrotu, izvirzīti sekojoši pētnieciskie jautājumi: vai „Praida” un „NoPride” kustību pārstāvji un to aktivitātes tiek rāmēti kā seksuālo identitāšu konflikts, vai kā vērtību orientāciju konflikts.

Darba teorētiskā daļa sastāv no sociālā konstruktīvisma un sociālo konstrukciju skaidrojuma, izmantojot teorētiķu Bergera (*Berger*), Lukmana (*Luckman*) un Hakinga (*Hacking*) atziņas par mentālajām struktūrām kā prāta veidotām un apkopotām, nevis pasīvi apgūtām; Sociālās realitātes konstruēšanas masu medijos skaidrojuma, arī izmantojot Bergera un Lukmana teorētiskās atziņas, ka masu mediji producē informāciju, un auditorija to izmanto savu priekšstatu veidošanai par pasauli, kā arī Gansa (*Gans*) un Gitlina (*Gitlin*) masu mediju satura analīzes kategorijas. Vēl tiek aplūkots sociālās īstenības rāmējums, izmantojot Geimsona (*Gameson*) un Modiljani (*Modigliani*), kā arī Entmana (*Entman*) un Neumena (*Neuman*) teorētiskās atziņas no konstruktīvistu radītā mediju efektu modeļa, sociālās kustības un seksuālās orientācijas grupas sabiedrībā ar Kitzingera (*Kitzinger*) teorētiskajām atziņām par seksuālo identitāti kā sociālu veidojumu, kam sabiedrība dod nosaukumu un sociāli uztur.

Pētījuma lauka norobežojums. Darba empīriskajā daļā analizētas publikācijas, kas publicētas trijos pēc tirāžas lielākajos latviešu nacionālās dienas preses izdevumos 2006. gadā. Šis laika posms izvēlēts, jo autorei bija būtiski noskaidrot, kā par „Praida” un „NoPride” kustībām tika runāts gadu pēc pirmā seksuālo minoritāšu gājiena, kad sabiedrībai šis joprojām bija jauns temats un medijiem – visas iespējas veidot dažādus šīs tēmas rāmējumus.

Pētniecības metodes: Par galveno darba pētniecisko metodi izmantota Rāmējuma analīze (*Frame Analysis*) un kvalitatīvā satura analīze jeb kvalitatīvā kontentanalīze (*Qualitative Content Analysis*). Šāda pieeja ļauj kvalitatīvāk pētīt rāmējumu lietošanu masu medijos lielākā laika periodā, pētījumu sistematizējot kategorijās, kas savukārt ļauj vēlāk izdarīt secinājumus, balstoties ne tikai uz rāmējumu daudzumu un to savstarpējām attiecībām, bet arī kontekstu, kādā tie lietoti.

Darba struktūra sastāv no teorētiskās daļas, kurā aplūkots konstruktīvisms, sociālais konstruktīvisms un sociālās konstrukcijas, sociālās realitātes konstruēšana masu medijos, sociālās īstenības rāmējums, sociālās kustības un seksuālās orientācijas grupas sabiedrībā. Metodoloģiskā daļa sastāv no rāmējuma analīzes, rāmējumu identificēšanas metodēm, kvalitatīvās satura analīzes un publikāciju atlases kritērijiem. Empīriskajā daļā analizēti „Praidā” un „NoPride” sociālie rāmējumi latviešu nacionālās dienas preses izdevumos „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze” 2006. gadā. Secinājumos tika apkopoti darba rezultāti un izteikti spriedumi.

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

NRA – Neatkarīgā Rīta Avīze

LA – Latvijas avīze

u.c. – un citi

1. TEORIJA

1.1. Konstruktīvisms

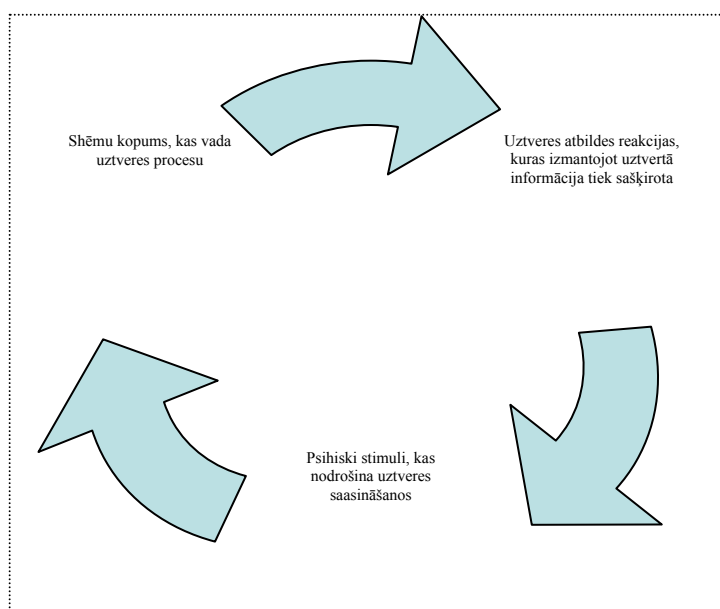
Konstruktīvisms ir doktrīna, kas paredz, ka, atmiņas un citas sarežģītas mentālas struktūras ir aktīvi apkopotas vai prāta veidotas, nevis tiek apgūtas pasīvi.

1932. gadā konstruktīvisma ideju pirmo reizi prezentēja angļu psihologs sers Frederiks Čārlzs Barlets (*Frederic Charles Barlett*), lai izskaidrotu fenomenu, ko bija novērojis savās atmiņas studijās.

Iespaidīgs uztveres konstruktīvisma piemērs ir Perceptuālā (uztveres) cikla koncepts (saukts arī par Uztveres ciklisko modeli) (skat. 1. att.), ar kuru iepazīstināja amerikāņu psihologs Ulrihs Neisers (*Ulrich Neisser*), prezentējot to kā:

- 1) shēmu kopumu, kas vada uztveres procesu,
- 2) uztveres atbildes reakcijas, kuras izmantojot uztvertā informācija tiek sašķirotā un
- 3) psihiskus stimulus, kas nodrošina uztveres saasināšanos.

Pastāv pieņēmums, ka ciklisks atgriezeniskās saites mehānisms veic izmaiņas psihiskajos stimulus, kas nodrošina uztveres saasināšanos, tas savukārt noved pie izmaiņām shēmu kopuma veidošanā, kas vada uztveres procesu. Tālāk tas izmaina uztveres atbildes reakcijas, kas tiek izmantotas uztvertās informācijas šķirošanai, kas tālāk ietekmē psihiskos stimulus, kas nodrošina uztveres saasināšanos. Un tā neskaitāmi daudz reižu (skat. 1. att.).¹

1. att. Perceptuālā (uztveres) cikla koncepts²

¹ Colman, A. M. (2001), A Dictionary of Psychology, lejupielādēts 2008.10. apr. no <http://www.encyclopedia.com>

² turpat

Pamatojoties uz šo perceptuālās (uztveres) cikla konceptu, katra indivīda uztveres konstrukti atbild par to, kā šis indivīds saņemto informāciju uztvers, „apstrādās” un, atbilstoši šai „apstrādei”, reagēs, ar katru jaunu saņemto informāciju ietekmējot un mainot to īpašo shēmu kopumu, kas uztveres procesu vada, un tādējādi mainot arī psihiskos stimulus, kas nodrošina uztveres saasināšanos.

Masu mediji joprojām ir viens no ietekmīgākajiem „ieročiem”, kam piemīt spēja ietekmēt indivīdu prāta konstrukcijas (uztveri, atmiņas) īpaši šajā laikā, kad lielāko daļu informācijas par sabiedrības aktualitātēm indivīdi iegūst nevis klātesot notikumos, bet gan pastarpināti, tādējādi uzticot masu medijiem pirmā stāstnieka un notikumu interpretētāja tiesības, līdz ar to – arī savu uztveres konstruktu ietekmes tiesības.

1.2. Sociālais konstruktīvisms un sociālās konstrukcijas

Sociālais konstruktīvisms, ar kuru pirmo reizi iepazīstināja Pīters Ludvigs Bergers (*Peter Ludwig Berger*) un Tomass Lukmans (*Thomas Luckmann*) savā grāmatā *The Social Construction of Reality* (1996) fokusējas uz veidu, kādā cilvēki nonāk pie kopējām interpretācijām par apkārtējo vidi.³

Teorētiķis Hakings (*Hacking*, 1999) izšķir divas plašas konstruktīvisma kategorijas. Pirmā, kas arī ir pazīstamākā, ir sociālās konstrukcijas kā atspēkojuma kategorija. Tās atbalstītāji skaidro, ka sociālās konstrukcijas tiek pielietotas, lai falsificētu noteiktus priekšstatus par pasauli. Tipiskos gadījumos šādi atspēkojumi ir politiski motivēti un ir dabisku īpašību maiņas vai dekonstrukcijas veikums.⁴ Šāds konstruktīvisms tiek izmantots, lai atspēkotu pieņemtās pamata ticības par lietu dabu, kā, piemēram, dzimumu (*gender*) atšķirības, parādot, ka šīs lietas nav dabiskas, bet gan speciāli konstruētas. Tātad arī uzskati par to, kādām jābūt dažādo dzimumu izpausmēm, ir sociāli konstruēti, sekojot vispārpieņemtajiem vairākuma normas novērojumiem.

Šādi argumenti sevī ietver arī nešaubīgu prasību rīkoties. Dabisko īpašību maiņas mērķis būtībā ir parādīt, ka kāds raksturlielums ir slikts, un ka mums klātos labāk, ja tas tiktu mainīts, kas kļūst iespējams, kad saprotam, ka tas ir sociāli konstruēts, un ir ārpus mūsu varas to mainīt.

³ Colman, A. M. (2001), *A Dictionary of Psychology*, lejupielādēts 2008.10. apr. no <http://www.encyclopedia.com>.

⁴ Demritt, D., What is the ‘social construction of nature’? A typology and sympathetic critique, lejupielādēts 2008.7. apr. no <http://phg.sagepub.com>. 4.lpp

Svarīgi apzināties, ka atspēkojums pieprasa noteiktu sociālo ticību vai būtības konstrukciju, kas nav attiecināma uz universāliem pieņēmumiem par visu zināšanu vai ticību sociālo konstruktīvismu.

Balstoties augstākminēto Hakinga definēto kategoriju šī darba empīriskajā daļā kā viens no pētnieciskajiem jautājumiem tiks izvirzīts „Praida” un „NoPride” kustību seksuālo identitāšu konflikts, kurā tiks noskaidrots, cik lielā mērā šī konflikta pamatā ir sabiedrības seksuālo identitāšu atšķirības jeb uzskati par to, kādām jābūt dažādo dzimumu seksualitātes izpausmēm saskaņā ar vispārpieņemtajiem novērojumiem un normām.

Hakinga otrā plašā konstruktīvisma kategorija savos nolūkos ir vairāk filozofiska. Tā saistīta ar cilvēku zināšanu sadalīšanu sociālās vai alternatīvās, ar iespēju uzlabot realitātes izpratni vai specifiskas esamības formas kā sociāli radītas, nevis kā jau iepriekš definētas, ar skaidri noteiktām ontoloģiskām īpašībām.

Šīs vairāk metafiziskās konstruktīvisma nianšu variācijas ir vērstas pret noteiktiem filozofiskajiem uzskatiem par objektivitāti, patiesību un realitāti, kā arī svētulīgu cieņas ideoloģiju pret zināšanām, ko tie rada. Kā ierosinājis Latūrs (*Latour*), iemesls, kāpēc debates par konstruktīvismu kļuvušas tik strīdīgas, ir tāpēc, ka „jautājumi par gnozeoloģiju ir arī jautājumi par sociālo kārtību.”⁵

Fenomenoloģiskie konstruktīvi cenšas pamatot, ka „kultūras grupas konstruē un pārdefinē savas realitātes izmantojot sociālās interakcijas, kas ir nebeidzams process (*Greider and Garkovich*, 1994:6; cf. *Berger and Luckman*, 1966; *Harisson and Burgess*, 1998). Līdzīga fenomenoloģiskā pieeja tiek izmantota, lai izprastu sociālās un vides problēmas kā noteiktu sociālās realitātes konstrukciju produktus (*Spector and Kitsue*, 1987).⁶

1.3. Sociālās realitātes konstruēšana masu medijos

Tā kā katra indivīda mijiedarbība ar grupām, sabiedrībām un kultūru kopumā ir atšķirīga, tiek veidoti arī dažādi sociālās realitātes konstrukti.

Cik cilvēku, tik viedokļu – šis bieži lietotais teiciens ļoti veiksmīgi raksturo arī sociālās realitātes konstruēšanas būtību un pārfrāzējot, varētu apgalvot – „cik cilvēku/ cilvēku grupu, tik sociālo realitāšu.” Atšķirties var konstrukciju nianse, vai pamatnostādnes, taču var izteikt apgalvojumu, kuru būtu grūti apstrīdēt, ka divi identiski sociālās realitātes konstrukti nepastāv.

⁵ Demritt, D., What is the ‘social construction of nature’? A typology and sympathetic critique, lejupielādēts 2008.7. apr.no <http://phg.sagepub.com>., 6.lpp

⁶ turpat, 7.lpp

Realitāte nav objektīvu vienošanos kopums, kas pastāv ārpus sociālās un kultūras sistēmas, bet gan konstruēta grupu, sabiedrību un kultūru mijiedarbības rezultātā.⁷

Būtībā ikviens indivīds iesaistīts pasaules veidošanā, un ikvienu indivīdu veido pasaule. Pīters Bergers (*Peter Berger*) un Tomass Lukmans (*Tomas Luckmann*) iztīrājuši realitātes sociālo konstruēšanu, pamatojoties uz sabiedrības funkcionēšanas mehānismiem – socializācija, paradumu un identitātes veidošanās, lomu piešķiršana un pieņemšana, cilvēku attiecības ikdienā.⁸

Sabiedrību var uzskatīt gan par objektīvu, gan subjektīvu realitāti – abi šie stāvokļi atrodas nepārtrauktā mijiedarbībā. Sabiedrība ir objektīva ar cilvēku radītajām institūcijām, lomām, tradīcijām, ar kurām cilvēki rēķinās kā ar objektīvu realitāti. Bet sabiedrība ir arī subjektīva ar cilvēku iekļaušanos sabiedrībā un indivīdu attiecībām ar sociālo struktūru, statusu un identitāti. Sabiedrības kā objektīvas realitātes pamatā ir cilvēka kā bioloģiska organisma daba, taču atšķirībā no dzīvniekiem, kuru attiecības ar apkārtējo vidi nosaka instinkti, cilvēka dzīves apstākļi ir atvērta pasaule, jo cilvēkam kā būtnei nepiemīt strukturēta vide.⁹ Būtībā cilvēks veido mākslīgu vidi.

Institucionalizēto pasauli indivīdi uztver kā gatavu objektīvu realitāti, lai gan tā ir katra indivīda konstrukcijas rezultāts. Paradokss slēpjas tajā, ka indivīds spēj radīt pasauli, kuru pēc tam iepazīst kā kāda cita, nevis paša radītu. Indivīds un viņa sociālā pasaule ietekmē viens otru. Produkts atspēlējas producētājam.¹⁰

Sociālās realitātes pamatā ir apgalvojumi, ka sabiedrība ir indivīdu radīts produkts un objektīva realitāte, un indivīds ir sociāls produkts.¹¹

Pīters Bergers un Tomass Lukmans argumentē, ka masu mediji producē informāciju, un auditorija to izmanto savu priekšstatu par pasauli veidošanā. Masu mediji palīdz indivīdiem savās apziņās noformēt veidus, kādos tiek saprasti noteikti sociālie jautājumi, un lielākajā daļā gadījumu izpratne par jautājumiem, aktualitātēm tiek formēta tieši šādā veidā.

Geimsons (*Gamson*) un Modigliani (*Modigliani*) apgalvojuši, ka ziņu teksti, lai cik skaidri un nepārprotami tie arī ir, veidoti no saskaņota ideju elementu kompleksa, ko kopā satur kāds centrālais komplekss, kas tiek saukts par rāmējumu.

Rāmējumi sevī ietver gan atlasī, gan nozīmīgumu. „Rāmēt” nozīmē atlasīt uztvertās īstenības aspektus un padarīt tos nozīmīgus radot tekstu, tādējādi veicinot kāda

⁷ Littlejohn, Stephen W. (2002). Theories of Human Communication. Seventh Edition. Albuquerque, New Mexico: Wadsworth, P. 163.

⁸ Berger, P., Luckmann, T. (1991). The Social Construction of Reality. Penguin Books, P.36.

⁹ Turpat, P.65.

¹⁰ Turpat, P.79.

¹¹ Turpat, P.79.

problēmjaūtājuma definēšanu, cēlonisku izskaidrošanu, morālu novērtējumu, kā arī atrisināšanu un rekomendācijas.¹²

Pētnieki H. Gans (*Gans*) un T. Gitlins (*Gitlin*) izšķir sekojošas kategorijas masu mediju satura analīzē:

1. Masu mediju saturu ietekmē to darbinieku socializēšanās process un attieksme;
2. Masu mediju saturs ir nemaz vai pavisam sagrozīts realitātes atspoguļojums;
3. Masu mediju saturu iespaido masu mediju dienas kārtība, darba rutīna;
4. Masu mediju saturu ietekmē arī citas sociālās struktūras un spēki (kā, piemēram, ekonomiskie, sociālie, kultūras u.c. faktori).¹³

Balstoties uz augstākminētajām Gansa un Gitlina definētajām kategorijām masu mediju analīzē, tiks izvirzīti arī šī darba pētnieciskie jautājumi.

1.4. Sociālās īstenības rāmējums

Komunikācijas mācība pamatā balstās uz premisu, ka masu medijiem piemīt nozīmīgi efekti, apgalvojis Makveils (*McQuail*, 1994). Šādu apgalvojumu jāsaprot kā akadēmiķu diskusiju rezultātu, kas tiek raksturots ar nozīmīgām izmaiņām paradigmās pēdējo desmitgažu laikā.¹⁴

Makveils sadalījis mediju izpētes vēsturi četros posmos:

Pirmajā posmā, (20. gadsimta sākums līdz šī paša gadsimta trīsdesmitie gadi), Pirmā pasaules kara laikā dominēja stratēģiskās propagandas pieredze, kas noveda pie bailēm no tām attieksmēm, kuras varēja izraisīt ietekme uz masu mediju ziņojumiem.¹⁵

Otrā posma ietvaros (līdz 20. gadsimta sešdesmitajiem gadiem) tika mainīta paradigma par spēcīgajiem mediju efektiem. Personiskā ietekme tika uzskatīta par galveno, kas spēja ietekmēt attieksmju maiņu. Klapers (*Klapper*, 1960) konstatēja: kampaņas neietekmē cilvēkus, to galvenais efekts ir esošo attieksmju pastiprināšana. Pat uz tiem, kas tiešām maina viedokli, efekts ir minimāls.¹⁶

¹² Johnson – Cartee, K. (2004). News narratives and news framing. New York: Rowman & Littlefield Publishers Inc. P.25.

¹³ Shoemaker, P., Reese, S. (1996). Mediating the Message. Theories of Influence on Mass Media Content. Second edition. USA: Longman publishers, P.6.

¹⁴ Scheufele, A., D., Framing (2004). Effekte auf dem Prüfstand, Medien Kommunikations – wissenschaft 52. P.105.

¹⁵ Turpat, P.105.

¹⁶ Turpat, P.105.

Trešajā posmā (iesākās 20. gadsimta septiņdesmito gadu sākumā) dominēja jaunu un spēcīgu mediju efektu meklējumi (*Noelle-Neumann*, 1973). Pētniecības fokuss tika pārvirzīts no attieksmju maiņas uz masu mediju kognitīvajiem efektiem (*Beniger & Gusek*, 1995).¹⁷

Ceturto posmu (aizsākās 20. gadsimta astoņdesmitajos gados un turpinās arī pašlaik) raksturo sociālais konstruktīvisms. Mediju un uztvērēju apraksts apvieno gan spēcīgu, gan ierobežotu mediju efektu elementus. No vienas puses masu medijiem ir spēcīga ietekme konstruējot sociālo realitāti, tas ir, „rāmējot realitātes attēlojumus (*images*) paredzamā un strukturālā veidā” (*McQuail*, 1994). No otras puses mediju efektus ierobežo masu mediju un uztvērēju mijiedarbība. „Mediju diskurss ir daļa no procesa, kurā indivīdi konstruē nozīmi, savukārt publiskais viedoklis ir daļa no procesa, kurā žurnālisti attīsta un izkristalizē nozīmi publiskajā diskursā.” (*Gamson & Modigliani*, 1989, *McLeod, Kosicki, Pan & Allen*, 1987).¹⁸

Rāmējuma jēdziena pētniecībai savos darbos pievērsušies vairāki pētnieki. Geimsons (*Gamson*) un Modiljani (*Modigliani*) (1987:43) definējuši rāmēšanu kā „centrāli organizējošo ideju vai stāsta līniju, kas nodrošina nozīmi noteiktai notikumam virknei.”

Entmans (*Entman*) (1993:52) savukārt apgalvojis, ka „rāmēt” nozīmē „atlasīt dažus realitātes aspektus un padarīt tos nozīmīgākus komunikējamajā tekstā.”

Rāmējumi rada iekšēju struktūru vai tematisko kodolu mediju interpretatīvajām pakotnēm. Ziņu rāmējums saistīts ar aspektu, kas ir nozīmīgs organizējot sistēmu un nosakot to, kas ir tēma (*Gamson un Modigliani*, 1989, p.4; *Gamson un Stuart*, 1992, p.59). Simboliskie mehānismi, tostarp arī metaforas, frāzes, apraksti, vizuālie attēli vai ikonas darbojas interpretatīvu pakotņu ietvaros un „ierosina, kā par noteiktu tēmu domāt” (*Gamson un Modigliani*, 1989, p.3).¹⁹

Tieši šis rāmējumu „kā par noteikto tēmu domāt” aspekts lieliski sasauca ar mediju kā auditoriju sociālās realitātes konstruētāju aspektu, kas tiks izklāstīts tālākajā tekstā.

Rāmējums tiek attiecināts uz veidu, kādā masu mediji, veicot vārta sargāšanas funkciju (*gatekeeping*), organizē un sniedz informāciju par notikumiem un aktualitātēm, un veidu, kādā auditorija šo informāciju interpretē.²⁰

Gitlins (*Gitlin*) apgalvoja, ka mediju rāmējumi palīdz indivīdiem strukturēt to ikdienas pieredzi un atvieglo nozīmju formēšanas procesu.²¹ Būtībā masu mediji palīdz indivīdiem veidot metodi, kādā uztvert sociālos fenomenus.

¹⁷ Scheufele, A., D., Framing (2004). Effekte auf dem Prüfstand, Medien Kommunikations – wissenschaft 52. P.105.

¹⁸ Turpat, P.105.

¹⁹ O'Regan, M. (2007). Explaining Media Frames of Contested Foreign Conflicts: Irish National 'Opinion Leader' Newspapers' Frames of the Israeli – Palestinian Conflict (July 2000 to July 2004), Networking Knowledge: Journal of the MeCCSA Postgraduate Network, Vol 1. No. 2.5.lpp.

²⁰ Health, R., L., Bryant, J. (2000). Human communication theory and research: Concepts, Contexts and Challenges., Mahwah, N., J. London: Lawrence Erlbaum Associates. P.359.

Rāmējumi var atbilst vai būt pretrunā indivīdu veidotajām sociālās realitātes konstrukcijām un tādējādi tās pastiprināt vai vājināt un mainīt.

Rāmējumi kļuvuši par spēcīgu un ietekmīgu instrumentu tieši šajā laikā, kad lielāko daļu informācijas cilvēki iegūst pastarpināti – ar masu medijiem, līdz ar to, veids, kā kāds notikums tiek ierāmēts, var ietekmēt un pat veidot indivīda uzskatu un sociālās realitātes konstruktus par šo notikumu.

Komunikācijas jomā rāmēšana ir balstīta uz sociālo konstruktīvismu. Masu mediji aktīvi nosaka izziņas rāmējumus, kurus lasītāji vēlāk izmanto, lai interpretētu aktuālos publiskos notikumus un diskutētu par tiem (*Tuchman, 1978*). Tai pašā laikā cilvēku informācijas apstrādi un interpretāciju var ietekmēt jau pastāvošās nozīmju struktūras un shēmas.

Ir definētas trīs individuālās ziņu apstrādes dimensijas (*Kosicki & McLeod, 1990*):

1) aktīvie ziņojumu apstrādātāji - indivīdi, kuri meklē papildu avotus, balstoties uz apsvērumu, ka masu mediju piedāvātā informācija ir nepilnīga, sagrozīta un komunikatora nodomu iekrāsota.

2) domājošie integratori - apsver vai domā par informāciju, kuru iegūst no masu medijiem, vai arī apspriežas ar citiem par to, ko uzzinājuši no masu medijiem, lai iegūtu pēc iespējas pilnīgāku informāciju.

3) selektīvie zondētāji (*scanners*) - izmanto masu medijus tikai, lai iegūtu informāciju, kas tiem būtiska. Viņi „palaiž garām” vai ignorē neuzticama vai nesaprotama satura informāciju.

Konstruktīvistu radītais mediju efektu modelis paredz, ka auditorijas paļaujas uz „realitātes versiju, kuru veido personiskā pieredze, mijiedarbība ar līdzīgajiem un interpretēti, atlasīti fragmenti no masu mediju ziņojumiem” (*Neuman et al., 1992, p120*).²²

Pastāv daudzas atšķirības veidā, kādā masu mediju organizācijas darbojas dažādās sabiedrībās (*Merill, 1983*), un parasti tās seko arī līdzīgām žurnālistikas vērtībām un rutīnām (*Martin and Chaudhary, 1983*). Vēl vairāk, masu mediji var tikt uzlūkoti kā daļa no plašākas nacionālās sistēmas – plašākā sistēmā, kurā tie eksistē, tie ir dažādu politisku, ekonomisku un sociālu konstruktus ietekmēti (*de Beer and Merrill, 2004*).²³

Masu mediji vienlaikus ir gan produkts, gan arī vēstures refleksija sabiedrībā, kurā tiem ir nozīme. Neskatoties uz masu mediju institūciju līdzību dažādās sabiedrībās, mediji pēc izcelsmes, prakses un ieradumiem ir vairāk *nacionālas* institūcijas un reaģē uz vietējiem

²¹ Gitlin, T. (1979). *The Whole World is watching*. Berkeley: University of California Press. P.6.

²² Scheufele, A., D., *Framing* (2004). *Effekte auf dem Prüfstand, Medien Kommunikations – wissenschaft* 52. P.105.

²³ Dimitrova, D., V., Kaid, L., L., Williams, P., A., Trammell, K., D. *War on the Web, Immediate News Framing of Gulf War II, lejupielādēts 2008. 21. apr. no <http://hij.sagepub.com>, 3.lpp.*

politiskajiem un sociālajiem spiedieniem, kā arī savu auditoriju ekspektācijām. Masu mediji reflektē, izsaka un dažkārt aktīvi prezentē „nacionālās intereses”, kuras savukārt nosaka citi, daudz ietekmīgāki aktori un institūcijas (*Mc Quail*, 1994:121).²⁴ Būtībā masu mediji ir tikai sazarotas shēmas daļa, un nevar tikt aplūkoti neņemot vērā sociālo, ekonomisko, politikas, kultūras u.c. kontekstus.

Tēmu rāmēšanai ir galvenā ietekme dienaskārtības veidošanas procesā. Auditorija tik labi nereaģē uz patiesajiem problēmjaudājumiem, kā uz tām kolektīvajām definīcijām, kuras sabiedrība pieņēmusi šiem problēmjaudājumiem (*Best* 1995, *Blumer* 1971, *Hilgartner & Bosk* 1988, *Spector & Kitsuse* 1973&1977). Kingdons (*Kingdon*) teicis, ka „apstākļi tiek definēti kā problēmas, kad nonākam pie ticības, ka kaut ko vajadzētu iesākt to labā (1995).²⁵

Mediju uztveri nenoliedzami ietekmē ziņu patēriņš. Moijs (*Moy*), Pfau (*Pfau*) un Kahlors (*Kahlors*) (1999) izpētīja, ka galveno televīzijas kanālu ziņu skatīšanās tika saistīta ar augstāku pašāvērtību ziņu medijiem, Tsfati (*Tsfati*) un Kapella (*Cappella*) (2003) noskaidroja, ka lielāka uzticēšanās masu medijiem vairāk tiek asociēta ar ne- vadošo ziņu patēriņu.²⁶

Ziņu saturs veido patērētāju mediju uztveri. Vienreiz aktivizēta, patērētāju mediju uztvere tiek lietota, lai veidotu viedokli par ziņu medijiem. Masu mediji būtībā tiek izmantoti kā platformas, uz kurām balstoties auditorija veido savu viedokli par kādu konkrētu notikumu, šajā gadījumā „Praidā” un „NoPride” kustību aktivitātēm.

Mediju uztveri jāpieņem kā tādu, kas jāaplūko kontekstā ar specifiskajiem viedokļiem, kas tiek pausti ziņu pārraides procesā. Tas, ko indivīdi domā par ziņu medijiem, atkarīgs no noteiktiem apsvērumiem, kas tiek atsaukti atmiņā domājot par šiem medijiem.²⁷

Ziņu „apgūšanas” (*domestication*) fenomena ietvaros ziņas lokālajai auditorijai tiek pārtulkotas un rāmētas veidā, kas atbilst dotajai kultūrai. Pētot dāņu un japāņu ziņas, Klausens (*Clausen*) identificēja trīs veidus, kādos tiek sasniegta ziņu „apgūšana”:

- 1) izmantojot dažādus aktorus,
- 2) dažādas tēmas,
- 3) dažādas komunikāciju stratēģijas.²⁸

Komunikācijas pētījumi parādījuši, ka masu mediji prezentē dienas tēmas un fokusē sabiedrības dienaskārtību specifisku notikumu virzienā. (*McCombs et al.* 1997; *Wanta* 1997).

²⁴ Dimitrova, D., V., Kaid, L., L., Williams, P., A., Trammell, K., D. War on the Web, Immediate News Framing of Gulf War II, lejupielādēts 2008. 21. apr. no <http://hij.sagepub.com>, 4.lpp.

²⁵ Boydston, E., A., (2006). Agenda – Setting and Issue – framing Dynamics in Front Page News. The Pennsylvania State University, P.7.

²⁶ D’Angelo, P. (2006). The Power of the Press: the Effects of Press Frames in Political Campaign News on Media Perceptions. The College of New Jersey, P. 3.

²⁷ Turpat, P. 9.-10.

²⁸ Dimitrova, D., V., Kaid, L., L., Williams, P., A., Trammell, K., D., War on the Web, Immediate News Framing of Gulf War II, lejupielādēts 2008. 21. apr. no <http://hij.sagepub.com>, 4.lpp.

Saskaņā ar rāmēšanas teoriju, medijiem ir nozīmīga loma publisko tēmu un notikumu rāmēšanā, noteiktus aspektus padarot ievērojamākus par citiem, tādējādi veidojot specifisku ziņu *leņķi* jeb šo elementu *savērpumu* (*Entman* 1991, 1993; *Gitlin* 1980; *Iyengar* 1991; *Shoemaker and Reese* 1996; *Tuchman* 1978). Rāmēšanas teorija postulē, ka mediji piedēvē specifisku atribūtu īpatnības noteiktām tēmām vai notikumiem.²⁹

Kā norādījis Ža – Nambiar (*Jha – Nambiar*, 2002), mediju rāmēšana lielos vilcienos parāda auditorijas ticības un ir liela skaita ietekmējošo faktoru rezultāts. Masu mediju rāmju izlasi veido individuālas reportieru un redaktoru shēmas, kā arī ierastās žurnālistikas prakses un rutīnas, kultūras vērtības un plašāki sociālpolitiski spēki (*Jha – Nambiar* 2002; *Shoemaker un Reese* 1996).³⁰

Ijengars (*Iyengar* 1991) izšķīris divu tipu rāmējumus: epizodiskos un tematiskos. Epizodiskie rāmējumi ir atsaucē uz izolētiem ziņu notikumiem, nenodrošinot plašāku kontekstu – „tie ir tikai specifisku notikumu pārejoša parāde” (p.140). Tematiskie rāmējumi notikumiem un jautājumiem nodrošina plašāku sociālu kontekstu un tādējādi prezentē pilnīgākas „bilde” un kolektīvās klātbūtnes iespaidu. Epizodiskajai un tematiskajai rāmēšanai ir dažāda ietekme uz auditoriju. Epizodiskie rāmējumi tiecas atbildību par kādu jautājumu/notikumu piešķirt noteiktai sociālajai grupai vai indivīdiem, savukārt tematiskie rāmējumi atbildību piešķirt sociāliem/ politiskiem spēkiem.³¹

Vēl Ijengars (*Iyengar*) atzīmējis, ka rāmējumu pielietošana laikam ejot var mainīties, epizodiskajiem rāmējumiem ziņās dominējot, kad jautājums ir pavisam jauns. Laikam ejot faktu atspoguļojums kļūst tematiskāks, ar lielāku fokusu. Citiem vārdiem sakot, atsevišķām ziņām (kad tās vēl ir *svaigas*) ir tendence pēc dabas būt epizodiskām. Atklāts arī, ka šādām ziņām auditorija piešķir mazāku nozīmi. (*Neuman et al.* 1992).³²

Masu medijiem ir nozīmīga loma politiskā un publiskā viedokļa konstrukcijā. (*Miner, Scott and Weiss*, 1996, pp. 45-6, 69-80; *Thompson and Price*, 2002, p.7).³³

Tieši faktu atspoguļojums masu medijos vairumā gadījumu ir primārais informācijas ieguves veids, uz kuru auditorija paļaujas, un kas rāmē to izpratni par notikumiem (*Mowlana*, 1997, pp.39-40; *Van Ginneken*, 1998, p.15).³⁴

²⁹ Dimitrova, D., V., Kaid, L., L., Williams, P., A., Trammell, K., D., War on the Web, Immediate News Framing of Gulf War II, lejupielādēts 2008. 21. apr. no <http://hij.sagepub.com>, 5.lpp.

³⁰ Turpat, 6.lpp.

³¹ Turpat, 6.lpp.

³² Turpat, 6.lpp.

³³ O'Regan, M. (2007). Explaining Media Frames of Contested Foreign Conflicts: Irish National 'Opinion Leader' Newspapers' Frames of the Israeli – Palestinian Conflict (July 2000 to July 2004), Networking Knowledge: Journal of the MeCCSA Postgraduate Network, Vol 1, No 2. P.2.

³⁴ Turpat, P.2.

Nacionālo masu mediju izlaidumi ir primārie publiskā dialoga un apspriežu mediatori (*Simon and Xenos*, 2000). Tiem ir arī centrālā loma konstruējot nacionālās identitātes un politisko pasaules redzējumu (*Hutcheson et al*, 2004, p.47; *Law*, 2001, pp.300-3), kā arī iespaids uz politikas veidošanu un sabiedriskās domas virzieniem (*Bosk un Hillgartner*, 1998, pp.58-9, 61-2, 70-1; *Dearing and Rogers*, 1996, p.22; *Downs*, 1972; *McCombs and Shaw*, 1972).³⁵

Balstoties uz šiem argumentiem, būtiski identificēt, kādi ir bijuši „Praida” un „NoPride” sociālie rāmējumi (un vai tie bijuši viennozīmīgi) trijos Latvijas lielākajos drukātajos masu medijos jeb – kāds ir bijis faktu atspoguļojums par „Praida” un „NoPride” kustībām drukātajos masu medijos, uz kuru auditorija ir paļāvusies, ļaujot šiem masu medijiem ietekmēt savas prāta konstrukcijas atbilstoši Perceptuālā (uztveres) cikla konceptam.

1.5. Sociālās kustības

Sociālās kustības definējamas kā kolektīvas darbības forma, kas formulē sociālu konfliktu un kuru mērķis ir transformēt pastāvošo sociālo kārtību. Vēl sociālās kustības ir arī darbības un interakcijas process, kā fundamentālo elementu iekļaujot arī kolektīvās identitātes konstrukciju vai kopienas sajūtu, kurā „mums ir kopīgas vērtības un normas, un pastāv „citi”, kas ir mūsu pretinieki.” (*Thörn*, 1997, *Melluci*, 1996; *Eyerman and Jamison*, 1991; *Cohen and Arato*, 1992). Empīriski, sociālajām kustībām var būt nacionālas, internacionālas, transnacionālas vai globālas dimensijas, kas atkarīgs no tādiem faktoriem kā tās formu un kolektīvo darbību teritorialitāte.³⁶

Raugoties no jebkura veida vēsturiskā konteksta, ir nopietns jautājums: kādas ir attiecības starp dažādiem alternatīvajiem medijiem (kas var būt arī sociālās kustības), pretējām publikām un dominējošajiem medijiem, un kopējo publisko sfēru. Kā un vai demokrātija var ietekmēt šīs attiecības?³⁷

Lai sabiedrībā saglabātu demokrātijas procesu „dzīvu”, jābūt atvēlētai telpai publiskajām diskusijām, kas pieejama visiem, kurus ietekmē dažādi politiskie lēmumi. Starptautisks fenomens – sociālās kustības – norāda uz kādu ļoti būtisku jautājumu publiskās sfēras konceptualizācijas jomā, proti, metodoloģisko nacionālismu, kā to nodēvējis Ulrihs Beks (*Ulrich Beck*, 1999). Kamēr daudzi sociālo zinātņu pētnieki runājot par sabiedrību domā

³⁵ O'Regan, M. (2007). Explaining Media Frames of Contested Foreign Conflicts: Irish National 'Opinion Leader' Newspapers' Frames of the Israeli – Palestinian Conflict (July 2000 to July 2004), *Networking Knowledge: Journal of the MeCCSA Postgraduate Network*, Vol 1, No 2., P.4.

³⁶ Social Movements, the Media and the Emergence of a Global Public Sphere: From Anti- Apartheid to Global Justice, *Thorn, H.*, *Current Sociology* 2007;55;896, lejupielādēts no <http://csi.sagepub.com>, 15.05.2008., 6.lpp

³⁷ Turpat, 3.lpp

nacionālu sabiedrību, sociālie procesi krietni pārsniedz nacionālās robežas.³⁸ Arī autores aplūkotajā gadījumā, „Praidā” un kustība ir orientēta starptautiski un aicina iesaistīties tādu būtisku jautājumu kā vārda un tiesību brīvība vērtību aktualizēšanā un apspriešanā, par piemēru nostādot starptautisko praksi un, pretstatā, „NoPride” kustība, kas orientēta nacionāli un apelē pie tradīcijām un nacionālās mentalitātes.

1.6. Seksuālās orientācijas grupas sabiedrībā

Termins „homoseksualitāte” attiecināms uz seksuālo uzvedību vai valdzinājumu viena dzimuma indivīdu starpā, jeb uz seksuālo orientāciju. Kā seksuālā orientācija homoseksualitāte attiecināma uz nezūdošu rakstura noslieci pieredzot seksuālas, emocionālas vai romantiskas jūtas pret tā paša dzimuma indivīdiem. Vēl homoseksuālisma jēdziens attiecināms uz indivīda personiskās un sociālās identitātes izjūtu, kas balstīta uz tiem pievilcības un uzvedības principiem, kas raksturo viņus pašus, kā arī piederības sajūta sociālajai grupai, kas līdzīga viņiem pašiem.³⁹

Medicīniski termins „homoseksuāls” tiek definēts kā „persona, kuru seksuāli saista tā paša dzimuma pārstāvji. Homoseksuāli var būt gan vīrieši (geji), gan sievietes (lesbietes).⁴⁰

No 1960. gada sociālo zinātņu teorētiski pētījuši seksuālo kategoriju jautājumu, kas pārmanots no seksoloģijas, kritizējot pieņēmumu, ka seksuālās identitātes ir atbilstošas kopējiem bioloģiskiem un psiholoģiskiem raksturojumiem. Sociālo zinātņu pētnieki pievērsās esošajām seksuālajām kategorijām, tādām kā homoseksualitāte, radot pamatu sociālajam konstruktīvismam (*McIntosh*, 1968; *Plummer*, 1975; *Weeks*, 1977).⁴¹

Mūsdienīgāka seksualitātes analīze informēja no sociālās un kultūras teorijas skatu punkta, noraidot visai raupjo bioloģismu, kura jaunākā manifestācija ir „geju gēns” (*gay gene*) (*Rose*, 1996; *Fernbach*, 1998). Vēl vairāk, psihoanalīzes formas, kas apgalvo, ka subjektivitāte un vēlmes ir dziļi strukturētas agrā bērnībā saistībā ar seksuālajām atšķirībām, tikušas aizvien vairāk kritizētas – ne tikai no sociālā konstruktīvisma pārstāvju puses, kurus ietekmējis simboliskais interakcionisms, kas pats par sevi ir tendēts būt kritiski noskaņots pret psihoanalītiķiem (*Plummer*, 1981:53-75; *Weeks*, 1985:127-56), bet arī no to teorētiku puses, kuri atbalsta psihoanalīzi, uzsverot tās potenciālu atklāt seksuālo kategoriju bezgalīgumu

³⁸ Social Movements, the Media and the Emergence of a Global Public Sphere: From Anti- Apartheid to Global Justice, Thorn, H., *Current Sociology* 2007;55;896, lejupielādēts no <http://csi.sagepub.com>, 15.05.2008., 3.lpp

³⁹ American Psychological Association, *Sexual Orientation and Homosexuality*. (2004). Lejupielādēts 2008. 29. martā no <http://www.apahelpcenter.org/articles/pdf.php?id=31>. 1.lpp.

⁴⁰ MedicineNet.com. Lejupielādēts 2008. 29. martā no: <http://www.medterms.com/script/main/art.asp?articlekey=3781>.

⁴¹ Waites, M., *Sexualities*, (2005);8;539, lejupielādēts 2008. 24. martā no <http://sagepublications.com>, 3.lpp.

(Lane, 1997). Tādējādi ir ievērojama skepse par apgalvojumu, ka ikviena seksuālā identitāte ir nofiksēta jau bērnībā.⁴²

Arī šajā darbā autore balstās uz Hakinga definēto sociālo konstrukciju kā atspēkojuma kategoriju, kas tiek pielietota, lai atspēkotu pieņemtās pamata ticības par lietu dabu, kā, piemēram, dzimumu (*gender*) atšķirības, parādot, ka šīs atšķirības nav dabiskas, bet gan speciāli konstruētas, līdz ar to nosakot, ka arī uzskati par to, kādām jābūt dažādo dzimumu seksuālajām izpausmēm, ir sociāli konstruēti, sekojot vispārpieņemtajiem vairākuma normas novērojumiem, kā arī uz konstruktīvistu (*Kitzinger*) apgalvojumu, ka seksuālā identitāte veidojas sociāli, sabiedrībai dodot tai nosaukumu un sociāli uzturot.

Pīters Bergers un Tomass Lukmans izteikuši arī spriedumu par sociālo kontroli, izmantojot seksualitātes skatu punktu, proti: „muļķīgi apgalvot, ka cilvēku seksualitāte ir dažādu ietekmīgu personu sociāli kontrolēta. Bet cilvēka seksualitāte ir sociāli kontrolēta institucionalizācijas, kas notikusi vēstures gaitā, rezultātā. Jāpiebilst, ka asinsgrēka tabu pats par sevi nav nekas cits kā tipoloģiju kopuma negatīvā puse, kas nosaka, kura seksuālā uzvedība ir grēcīga, kura nav.”⁴³

Ielūkojoties vēsturē redzams, ka visdažādākās minoritāšu grupas ir cietušas, lai panāktu sava laika dominējošā vairākuma piekrišanu un akceptu. Neskatoties uz to, vai šādas „cīņas” tika izcīnītas par tautību, reliģiju, dzimumu, rasi vai seksuālo orientāciju, strīdu un diskusiju dziļums ir vismaz daļēji radies fundamentālo morālo vērtību, kas piemīt katrai iesaistītajai pusei, nesakrītību dēļ, ļaujot tām cieši ticēt, ka tikai tās rīkojas šādi (*Jost & Major*, 2001). Pievienojot tās grūtībām, ar kādām saskaras ikviena minoritāšu grupa, īpaši kategorija „homoseksuāli”, kas būtībā ir sociāli konstruēta, liedz tai būt nepārprotami un skaidri grupējamai. Ārpus stingrā cilvēku dalījumam vīriešos un sievietēs ir arī brīvs dalījums, kas ļauj ikvienam indivīdam sevi definēt kā geju vai lesbieti.

Tā kā cilvēku uztvere ir subjektīva, nevis objektīva, reakcija uz kādu notikumu, objektu vai parādību var atšķirties, kas saistīts ar uztvērēja identitātes bāzi un situācijas ietekmi (*Katz*, 1981).⁴⁴

„Praida” sociālās kustības aktivitātes norise Rīgā 2006. gadā un kustības „NoPride” aktivitātes visai spilgti parādīja sabiedrības subjektīvās izpratnes un reakcijas, saskaroties ar šo notikumu. Daļa sabiedrības būtībā bija sadalījusies divās aktīvistu grupās, un katru no tām bija saliedējusi sava veidu pārliecība, katra balstīta uz savu subjektīvo uztveri un situācijas izpratni – vieni, kas pauda lojālu nostāju „Praida” aktivitātēm, un otri, kuri bija pret, atbalstot

⁴² Waites, M., *Sexualities*, (2005);8;539, lejupielādēts 2008. 24. martā no <http://sagepublications.com>, 4.lpp.

⁴³ Berger, P., Luckmann, T. (1991). *The Social Construction of Reality*. Penguin Books. P.73.

⁴⁴ Gowen, C., W., Britt, T., W., *The Interactive Effects of Homosexual Speech and Sexual Orientation on the Stigmatization of Men: Evidence for Expectancy Violation Theory*, lejupielādēts 2008. 24. martā no <http://sagepublications.com>, 3.lpp.

kustības „NoPride” centienus. Šodien, kad lielāko daļu informācijas par norisēm sabiedrībā, kurā dzīvojam uztveram ar mediju starpniecību, tiem ir liela nozīme formējot sabiedrības attieksmes un viedokļus par kādu sociālu notikumu vai parādību.

1.6.1. Izpratne par homoseksuālismu

Centienu izprast negatīvo attieksmi pret homoseksuālo kopienu vēsture ir relatīvi nesena. Veinberga (*Weinberg, 1972*) grāmata „Sabiedrība un veselīga homoseksualitāte” (*Society and the Healthy Homosexuality*) bija šīs revolūcijas aizsākums, vadot objektīvās studijas par jēdzienu „homofobija”: „bailes atrasties tuvumā homoseksuāli orientētiem indivīdiem” (4.lpp).⁴⁵

Veinbergs stājās pretī jau ilgi pastāvošajam uzskatam, ka homoseksualitāte ir mentāla slimība, kaut kas, kas var tikt diagnosticēts un arī ārstēts. Viņš bija pirmais, kurš ierosināja, ka geju un lesbiešu seksualitāte varētu tikt veselīgi akceptēta un nenosodīta.

Homoseksualitāte tika dzēsta no Amerikas Psihiatru asociācijas (APA) Diagnožu un Statistikas rokasgrāmatas (*Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*) 1973. gadā, kas pavēra durvis homofobijas psiholoģiskajiem pētījumiem. Savukārt Pasaules Veselības organizācija (*World's Health Organisation*) homoseksuālismu no sava diagnožu saraksta svītvoja tikai 1992. gadā.⁴⁶

Lai gan negatīvajās attieksmēs un izpratnēs par homoseksualitāti ir noticis zināms progress, joprojām vērojama visai asa reakcija runājot par viendzimuma laulībām, tiesībām adoptēt bērnu, tikt nodarbinātiem, izglītotiem un pat tiesībām vispār dzīvot kā pilntiesīgai sabiedrības daļai.

Tā kā homoseksuālu indivīdu grupa ir sociāli konstruēta, ir dažādi visai nenoteikti veidi, kā definēt tos, kuri pie šīs kategorijas pieder.

Šajā sakarā vērts aplūkot arī vardarbības teorijas aspektu (*violation theory*), saskaņā ar kuru indivīdus pārņem sociālo normatīvu gaidas grupu vai specifisku personu tipiskajā uzvedībā. Šīs gaidas parasti ir stereotipiskas gadījumā, ja personai trūkst detalizētas, specifiskas informācijas. Pārkāpums, ko šādas ekspektācijas var izraisīt, ir negatīva ietekme, jo tās pārkāpj uztvērēja spēju paredzēt rīcības un uzvedības. Paaugstinātā trauksmes sajūta pastiprina pozitīvās vai negatīvās vērtības, kuras piemīt komunikatoram.⁴⁷

⁴⁵ Gowen, C., W., Britt, T., W., The Interactive Effects of Homosexual Speech and Sexual Orientation on the Stigmatization of Men: Evidence for Expectancy Violation Theory, lejupielādēts 2008. 24. martā no <http://sagepublications.com>, 3.lpp.

⁴⁶ Turpat, 4.lpp.

⁴⁷ Turpat, 7.lpp.

Spriedumi, kas izriet no vardarbības teorijas gaidām, ir svarīgi jo daži vadošie pētījumi nav apliecinājuši vienveidīgi negatīvas reakcijas pret homoseksuāliem indivīdiem (*Clausell & Fiske, 2005, Hajek & Giles, 2005*).

1.6.2. Homoseksuālisms un tā rāmēšana

Mūsdienu homoseksualitātes teorijas, kas cenšas dot atbildi uz jautājumu “kāpēc?”, ir sadalāmas divās grupās pēc atbildes uz jautājumu, vai seksuāla orientācija ir iedzimta, vai sociāli konstruēta. Esenciālisti ir pārliecināti, ka cilvēks vai nu piedzimst ar noteiktu seksuālo orientāciju, vai veido to agrīnā bērnībā, un pēc tam atklāj, kas viņš ir (piem., *Bailey & Pillard, 1991*).

Savukārt konstruktīvistu, kuru pieeja izvēlēta arī šī darba teorētiskās pieejas pamatā, apgalvo, ka seksuālā identitāte veidojas sociāli, sabiedrība dod tai nosaukumu, un tā tiek arī sociāli uzturēta (*Kitzinger, 1995*).

Tāpēc arī šī darba pētnieciskie jautājumi izvirzīti atbilstoši tam, lai noskaidrotu, cik lielā mērā „Praidā” un „NoPride” kustību konflikta pamatā ir seksuālo identitāšu un vērtību orientāciju atšķirības jeb - kā masu mediji ierāmējuši „Praidā” un „NoPride” kustības, atbilstoši uzturētajām sabiedrības normām, vērtībām un pieņēmumiem par lietu dabu, tostarp arī uzskatiem par dzimumu seksuālajām izpausmēm.

Var apgalvot, ka vairums zinātnieku piekrīt tam, ka seksuāla orientācija ir sarežģītas faktoru mijiedarbības rezultāts (*Herek, 1991*), un tā vēl nav izprasta un pietiekami labi izpētīta. Iespējams, ka pastāv dažādas homoseksuālas orientācijas formas, kam ir dažādi cēloņi (*Stein, 1993*). Pastāv arī teorijas, ka homoseksuāla orientācija vīriešiem un sievietēm var veidoties atšķirīgi.

Socioloģijas, politikas un komunikācijas zinātnēs, tāpat kā citās disciplīnās, atkal palielinājusies interese par kultūras un diskursa nozīmi sociālajā dzīvē. Rāmēšanas koncepts ir piemērs šai no jauna atklātajai interesei par diskursa nozīmi. No tā pirmsākumiem ar Ērvinga Gofmana (*Erving Goffman, 1974*) analīzi, rāmēšana tagad tiek lietota plašā skaitā zinātnes disciplīnās kā koncepts, kas attiecināms uz kognitīvo shēmu pēc kuras vadoties cilvēki organizē informāciju par pasauli, kurā tie mīt.⁴⁸ Kamēr daži uzlūko rāmējumus kā fonā darbojošos un kā paradigmu, pēc kuras vadoties darbojas aktori, citi rāmējumus uzlūko kā tīši un stratēģiski veidotus.

Piemēram, sociālās kustības analīzē, rāmējumi visbiežāk tiek saprasti kā nozīmes, kas mobilizē kolektīva darbību un veido sociālās kustības (*Mc Adam, 1996; Mc Carthy et al.,*

⁴⁸ Gowen, C., W., Britt, T., W., The Interactive Effects of Homosexual Speech and Sexual Orientation on the Stigmatization of Men: Evidence for Expectancy Violation Theory, lejupielādēts 2008. 24. martā no <http://sagepublications.com>, 4.lpp.

1996).⁴⁹ Tā līdzīgi post – pozitīvisma politikas analīzē, rāmējumi var tikt saprasti kā fona konceptuāls aparāts vai kā shēma, kuru stratēģiski izvēršuši politikas veidotāji vai politiskie aktori ar nolūku sasniegt noteiktu politikas rezultātu. Kopumā, post – pozitīvisma politikas analīze uzsver, ka politikas problēmas un to risinājumi tiek konstruēti diskursā, un ka šāds diskurss jāsasaista ar varas attiecībām, tas ir, politikas problēmas ir ierāmētas veidos, kas noved pie noteiktiem risinājumiem un kas privileģē noteiktus aktorus (*Fischer, 2003*).⁵⁰

Post – pozitīvisma politikas analīze, cīņas par politiku ir cīņas par to, kā tiks ierāmētas idejas, īpaši tās idejas, kas definē politikas problēmu un tās risinājumu.⁵¹

Tādējādi rāmēšana var tikt uzlūkota kā darbošanās dažādos līmeņos. Pirmām kārtām, sociālās kustības aktori ierāmējuši jautājumu par „Praida” sociālo kustību noteiktos veidos, ar mērķi to atbalstīt vai pret to iebilst. Šāda ierāmēšana atbilst politiskajam procesam, kurā politiskie un legālie aktori izvēlas specifiskus rāmējumus ar mērķi virzīt un sekmēt savu jautājuma redzējumu. Otrām kārtām, sociālās kustības var meklēt veidu, kā ierāmēt savas prasības tā, lai tās atdalītu no citām sociālajām kustībām. Un trešām kārtām, pastāv starp rāmējumu konflikti sociālo kustību starpā, proti, kā uzsvēruši pētnieki Meijers un Stagenborgs (*Meyer, Stagenbourg, 1996*), starp – rāmējumu konflikti sociālo kustību starpā ir plašas kultūras sabiedrības veidoti, kurā šie rāmējumi sacenšas. „NoPride” kustības aktīvistu darbības un vēstījumu rezultātā „Praida” kustības vēstījumiem bija grūtāk nonākt plašās mērķa publikās un radīt vēlamu izpratni par šo jautājumu – „Praida” ziņojumi sajaucās un tika slāpēti ar „NoPride” ziņojumiem.⁵²

Runājot par viendzimuma attiecībām visbiežāk tiek izmantoti sekojoši rāmējumi, kas šajā pētnieciskajā darbā ir tikuši ņemti vērā, lai noskaidrotu, kāds ir „Praida” un „NoPride” kustību vērtību orientāciju konflikts:

- 1) tiesību rāmējums, kas ir atbalstošs, uzsver homoseksuālistu tiesības brīvi eksistēt sabiedrībā un būt pieņemtiem tajā;
- 2) homoseksualitātes kultūras rāmējums, ko izvēršuši un attīstījuši viendzimuma attiecību kritiķi un
- 3) morāles rāmējums, ko arī, tāpat kā kultūras rāmējumu, izmantojuši viendzimuma attiecību kritiķi⁵³.

⁴⁹ Gowen, C., W., Britt, T., W., The Interactive Effects of Homosexual Speech and Sexual Orientation on the Stigmatization of Men: Evidence for Expectancy Violation Theory, lejupielādēts 2008. 24. martā no <http://sagepublications.com>, 5.lpp.

⁵⁰ Turpat, 5.lpp.

⁵¹ Turpat, 5.lpp.

⁵² Turpat, 5.lpp.

⁵³ Smith, M. (2007). Framing Same – Sex Marriage in Canada and the United States: Goodridge, Halpern and the National Boundaries of Political Discourse, Trent University, Canada, lejupielādēts 2008. 07. apr. no <http://sls.sagepub.com>, 6.lpp.

Tiesību rāmējums ir sociālās kustības paplašinājums, kas pielietots arī dzimumu līdztiesību un citās tiesību kustībās liberālajā demokrātijā. Šāds rāmējums ir par viendzimuma attiecību noliegšanas jautājumu kā diskrimināciju pret pilsoņiem, vērtējot tos pēc to seksuālās orientācijas. Debates par geju un lesbiešu identitātes būtību vai tās konstruēto dabu, kas ir svarīgas diskusijās par geju un lesbiešu tiesībām izteikties (*Epstein, 1987; Duggan, 1992*) un joprojām ir aktuālas Latvijā, kurā „Praida” kustība ir salīdzinoši jauna, un kur daudziem joprojām nav noteikta viedokļa, kā par šo jautājumu domāt. Tiesību rāmējums balstīts arī uz apgalvojumu, ka neskatoties uz tās izcelsmi, seksuālā orientācija ir dziļš identitātes aspekts, kas pelnījis cilvēktiesību aizsardzību. Pavisam noteikti, tiesību rāmējums ir centrālais homoseksuālas uzvedības, identitātes un attiecību atzīšanā par pieņemamām, tai pat laikā morāles loma tiesību rāmējumā ir ar skaidri samazinātu vērtību. Tiesību rāmējums sevī neietver ideju, ka homoseksualitāte ir kas nepareizs un kā vienlīdzīgu jautājumu izvirza to, vai ir pareizi vai nepareizi būt, piemēram, par sievieti. Tādējādi jautājums par to, ka homoseksualitāte ir nepareiza, ir vienkārši izslēgts no šī rāmējuma. Nav pamata diskriminēt gejus, lesbietes, un viņu attiecības. Tiesību rāmējumā iekļaujas fundamentāls sociālās vienlīdzības aspekts, tas ir, geji un lesbietes nevar tikt uzlūktas citādāk kā heteroseksuālas attiecības. Nešaubīgums tiesību rāmējumā ir prasība pēc sociālās un politiskās vienlīdzības (*Scheingold, 1974/2004*).⁵⁴

Homoseksualitātes kultūras rāmējums balstīts uz bieži nepamatoto pieņēmumu, ka pastāv nopietnas atšķirības starp lesbietēm, gejiem, biseksuāliem, transseksuāliem un heteroseksuālajiem indivīdiem, kurām vajadzētu būt pamanāmām un nostiprināmām. Heteroseksuālas attiecības tiek uzlūktas kā norma, un liela daļa sabiedrības šajā normā iekļaujas, taču homoseksualitātes kultūras rāmējumā uzsvērta tā saucamā „otrtreizējā marginalizācija” (*Caty Cohen, 1999*) – rāmējums brīdina par to grupu marginalizācijas briesmām jau tā marginalizētās sabiedrības ietvaros, šajā gadījumā to starpā, kuri nevēlas vai nevar iekļauties „vīrietis – sieviete” attiecību normā. Vēl viena šī rāmējuma šķautne ir nesenie pētījumi, kas veikti seksuālās pilsonības jomā, kuros uzsvērta sabiedrības disciplinējošā vara un identitātes loma radot pieņemamus priekšstatus par homoseksualitāti (*Stychin, 2003:13; Richardson, 2005*). Homoseksualitātes kultūras rāmējums rezonē komunikācijas pieeju tiesībām un identitātei, kas aizstāv dažādu kultūru un kolektīvu tiesības, papildus pāru vai indivīdu tiesībām.⁵⁵

⁵⁴ Smith, M. (2007). Framing Same – Sex Marriage in Canada and the United States: Goodridge, Halpern and the National Boundaries of Political Discourse, Trent University, Canada, lejupielādēts 2008. 07. apr. no <http://sls.sagepub.com>, 6.lpp.

⁵⁵ Turpat, 7.lpp.

Morāles rāmējums gluži pretēji fokusējas uz homoseksualitāti kā nepareizu un mazvērtīgu, pat grēcīgu un noziedzīgu rīcību, salīdzinājumā ar heteroseksualitāti. Tādējādi saskaņā ar šo rāmējumu, homoseksuāļu uzvedība un dzīvesstils var tikt vērtēts kā nepareizs un kā tāds, kam pienākas sabiedrības sankcijas un nosodījums. Vēl morāles rāmējums var atzīt homoseksualitāti kā indivīda privātu lietu, taču ne kā tādu, kas vienlīdzīga ar heteroseksuāļu attiecību formām.⁵⁶ Morāles rāmējums koncentrējas uz homoseksuālo un heteroseksuālo attiecību nevienlīdzības atspoguļošanu, identitātes un uzvedību jautājumiem, kamēr tiesību rāmējums vairāk koncentrējas uz priekšstatiem par taisnīgumu un pieņemumu par katra indivīda iedzimtajām vērtībām un tiesībām. Vēl morāles rāmējums koncentrēts uz homoseksuāļu un heteroseksuāļu nevienlīdzību, identitāti un izturēšanos, kamēr tiesību rāmējums ir koncentrēts uz fundamentālu sociālo un politisko vienlīdzību.⁵⁷

Visi šie „Praidā” un „NoPride” kustību vērtību orientāciju konfliktu aspekti tiks noskaidroti, analizējot publikācijas trijos pēc tirāžas lielākajos drukātajos masu medijos, kā pētniecisko metodi izmantojot rāmējuma analīzi (*framing analysis*).

⁵⁶ ⁵⁶ Smith, M. (2007). Framing Same – Sex Marriage in Canada and the United States: Goodridge, Halpern and the National Boundaries of Political Discourse, Trent University, Canada, lejupielādēts 2008. 07. apr. no <http://sls.sagepub.com>, 7.lpp.

⁵⁷ Turpat, 8.lpp.

2. PĒTĪJUMA METODOLOĢIJA

Lai noskaidrotu triju Latvijas lielāko dienas laikrakstu („Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze”) publikācijās lietotos „Praida” un „NoPride” sociālos rāmējumus 2006. gadā, par darba metodi tiek izmantota rāmējuma analīze (*Frame Analysis*) apvienojumā ar kvalitatīvo satura analīzi jeb tā dēvēto kvalitatīvo kontentanalīzi (*qualitative content analysis*). Šāda pieeja ļauj daudz kvalitatīvāk pētīt rāmējumu lietojumu drukātajos masu medijos ilgākā laika periodā, pētījumu sistematizējot kategorijās un izdarot secinājumus, kas balstīti ne tikai uz rāmējumu daudzumu un to mijiedarbību, bet arī kontekstu, kādā šie rāmējumi lietoti.

2.1. Rāmējuma analīze

Rāmējuma analīze (*Frame analysis*) veido vienu no derīgākajām metodoloģiskajām pieejām analizējot masu mediju lomas un nozīmi (*D’Haenens and de Lange*, 2001, pp.851-6; *Semetko and Valkenburg*, 2000, 94). Tas ir īpaši svarīgs jauno diskursu kognitīvi interpretatīvo un informāciju strukturējošo funkciju atklājumos (*Entman*, 1993, pp.52-5; *McLeod and Detenber*, 1999, pp.3-4; *Pan and Kosicki*, 1993, pp.55-9; *Ryan*, 1991, pp.53-4; *Tuchman*, 1978).⁵⁸

Rāmējuma analīzē vērts koncentrēties uz divu veidu mediju uztverēm:

- 1) ziņu informācijas kvalitāte (ziņu novērtējums kā akurāts, pilnīgs, jēgpilns un atbildīgs) un
- 2) satura negatīvie aspekti (ziņu novērtējums kā truls, sensacionāls, ar slikto ziņu dominanci, aizspriedumains, uzmācīgs un realitāti trivializējošs);⁵⁹

Teorētiķi apgalvo, ka rāmējums ziņās ir sub – procesa rezultāts, kurā žurnālisti citu aktoru citiem rāmjiem ir auditorija (*Scheufele*, 1999). Kad auditorijas locekļu domas, viedokļi un attieksmes ir pētījuma fokuss, ziņu rāmējumi tiek teoretizēti līdz *jaunievedumam*, pretēji turpinājumam, notikumu ķēdei.⁶⁰

2.2. Rāmējumu identificēšanas metodes

Tiek izdalīti divi rāmēšanas koncepti: mediju un individuālie rāmējumi. Šis terminoloģiskais un konceptuālais dalījums seko Kaindera (*Kinder*) un Sandersa (*Sanders*)

⁵⁸ O’Regan, M. (2007). Explaining Media Frames of Contested Foreign Conflicts: Irish National ‘Opinion Leader’ Newspapers’ Frames of the Israeli – Palestinian Conflict (July 2000 to July 2004), *Networking Knowledge: Journal of the MeCCSA Postgraduate Network*, Vol 1, No 2.P.4.

⁵⁹ D’Angelo, P. (2006). The Power of the Press: the Effects of Press Frames in Political Campaign News on Media Perceptions, *The College of New Jersey*, P.10.

⁶⁰ Turpat, P.10.

ierosinājumam, ka rāmējumi ir gan „ierīces, kas *ievītas* politiskajā diskursā,” kas ir ekvivalents mediju rāmējumu konceptam, gan arī „iekšējas prāta struktūras,” kas atbilst individuālajiem rāmējumiem.⁶¹

Rāmējumu pētniecība var tikt sadalīta tādos veidos, kas aplūko rāmējumus kā neatkarīgos vai atkarīgos mainīgos.

Rāmējumu kā atkarīgo mainīgo studijas aplūkojušas dažādu faktoru lomu rāmējumu radīšanā un pārveidošanā. Mediju līmenī žurnālistu, kurš ierāmē kādu notikumu, var ietekmēt dažādi sociāli strukturāli vai organizacionāli mainīgie (*Shoemaker & Reese*, 1996) kā arī individuālie vai ideoloģiskie mainīgie (*Tuchman*, 1978). Auditorijas līmenī rāmējumi kā atkarīgie mainīgie tiek aplūkoti galvenokārt kā tiešie iznākumi veidiem, kādos masu mediji ierāmējuši kādu konkrēto notikumu (*Price, Tewksbury & Powers*, 1995, 1996).⁶²

Studijas, kurās rāmējumi kalpo kā neatkarīgie mainīgie tipiski ir vairāk ieinteresētas rāmējumu radītajos efektos. Mediju rāmējumu gadījumā, loģiskākais iznākums ir sasaiste ar auditorijas rāmējumiem. Individuālo rāmējumu gadījumā rodas teju vai retorisks jautājums – vai indivīdu radītie notikumu rāmējumi iespaido notikumu vai politisko aktoru novērtējumu?⁶³

Balstoties uz divām dimensijām – izpēti, kas pievēršas „medijs - auditorija” rāmējumiem, un tādiem rāmējumiem kā „neatkarīgie - atkarīgie mainīgie”, radīta četru šūnu tipoloģija. Šī tipoloģija ir vērtīga, jo:

1) tā klasificē esošo rāmēšanas izpēti, respektējot veidus, kādā rāmējumi tikuši konceptualizēti, kā arī attiecības starp rāmējumiem un pārējiem mainīgajiem,

2) šī tipoloģija nodrošina informāciju par to, cik labi iepriekšējā pētnieciskā darbība sniegusi atbildes uz jautājumiem, kas piemērojami katrai šūnai,

3) tipoloģija veidota, pārbaudot dažādas disciplīnas relatīvi izolētās vai eklektiskās studijās, lai attīstītu vispārējo izpratni par rāmējuma konceptu kā tādu (*Entman*, 1993).

Šāda četru šūnu tipoloģija kalpo kā rīks teorijas veidošanai, nodrošinot vienkāršu konceptuālu definīciju kopumu un teorētiskos uzstādījumus par starp-līmeņu un līmeņa ietvaros esošām attiecībām.

Mediju rāmējumi kā atkarīgie mainīgie. Lai gan vairāki pētnieki pārbaudījuši gan iekšējos, gan ārējos faktoros, kas ietekmē ziņu veidošanu un selekciju, līdz šim nav tikuši sistemātiski savākti pierādījumi par to, kā dažādi faktori ietekmē ziņu strukturālo kvalitāti rāmēšanas ietvaros. Žurnālistu rāmējot kādu notikumu potenciāli var ietekmēt vismaz pieci

⁶¹Scheufele, A., D. (2004). Framing – Effekte auf dem Prüfstand, Medien Kommunikations – wissenschaft 52, P.106.

⁶²Turpat, P.107.

⁶³Turpat, P.108.

faktori: sociālās normas un vērtības, organizacionāls spiediens un ierobežojumi, interešu grupu spiediens, žurnālistikas rutīna, žurnālista ideoloģiskā un politiskā orientācija.⁶⁴

Mediju rāmējumi kā neatkarīgi mainīgie. Rāmējumu konceptualizācija, ko attīstīja Pans (*Pan*) un Kosickis (*Kosicki*), Entmans (*Entman*) un Huangs (*Huang*), aplūkoja mediju rāmējumus kā neatkarīgus mainīgos. Šīs studijas uzlūkojamas kā piemērotas gadījumos, kad rāmējumu efekti jāaplūko kā mediju efekti.

Studijas, kas mediju rāmējumus definējušas kā neatkarīgus mainīgos, var tikt sadalītas divās grupās:

Pirmās grupas pētnieki konceptuāli definējuši mediju rāmējumus kā neatkarīgus mainīgos, kas spēj ietekmēt attieksmes, viedokļus vai individuālos rāmējumus. Pans un Kosickis raksturoja arī ziņu diskursa struktūru un īpaši - potenciālos rāmēšanas mehānismus. Viņi identificēja četrus ziņu strukturālo dimensiju tipus, kas ietekmē rāmējumu veidošanos:

- 1) sintaktiskās struktūras vai paraugi vārdu vai frāžu izvietojumā;
- 2) raksta struktūra, kas attiecas uz vispārīgo notikuma ziņas vērtību tāpat kā uz nolūku komunicēt ziņas un notikumus auditorijai, kas pārsniedz savu ierobežoto sensorisko pieredzi;
- 3) tematiskās struktūras, kas atspoguļo žurnālistu tendenci uztiept pavisam parastas tēmas ziņās un
- 4) retoriskās struktūras, kas saistītas ar žurnālistu stilistiskajām izvēlēm saistībā ar to iecerētajiem efektiem.⁶⁵

Entmans konceptuāli definēja arī četras raksturīgākās iezīmes mediju tekstos, kam ir kritiska ietekme informācijas sagatavošanas procesā: nozīmīguma izvērtējums, starpniecība (atbildes uz jautājumiem informācijas apstrādes procesā), identifikācija ar potenciālajiem upuriem un kategorizācija (raksturīgo iezīmju izvēle incidentam) un vispārināšana plašākā nacionālā kontekstā.

Otrās grupas pētnieki konceptualizējuši un izvērtējuši mediju rāmējumus kā neatkarīgus mainīgos un individuālos rāmējumus kā atkarīgus mainīgos. Huangs (*Huang*) veicot rāmējumu studijas kā mikro, tā arī makro līmenī noskaidroja, ka mediju rāmējumi ne tikai rod savu pielietojumu arī auditorijas rāmējumos, bet arī to, ka auditorijas un mediju rāmējumi var pārklāties, un šādos gadījumos mediji un auditorijas veic dažādo rāmējumu nozīmju saskaņošanu.⁶⁶

Individuālie rāmējumi kā atkarīgie mainīgie. Individuālo rāmējumu kā atkarīgo mainīgo studijas (*Gamson*, 1992, *Iyengar*, 1987, 1989, 1991, *Price* 1995) konceptualizējušas

Scheufele, A., D. (2004). Framing – Effekte auf dem Prüfstand, Medien Kommunikations – wissenschaft 52, P.109.

⁶⁵Turpat, P.111.

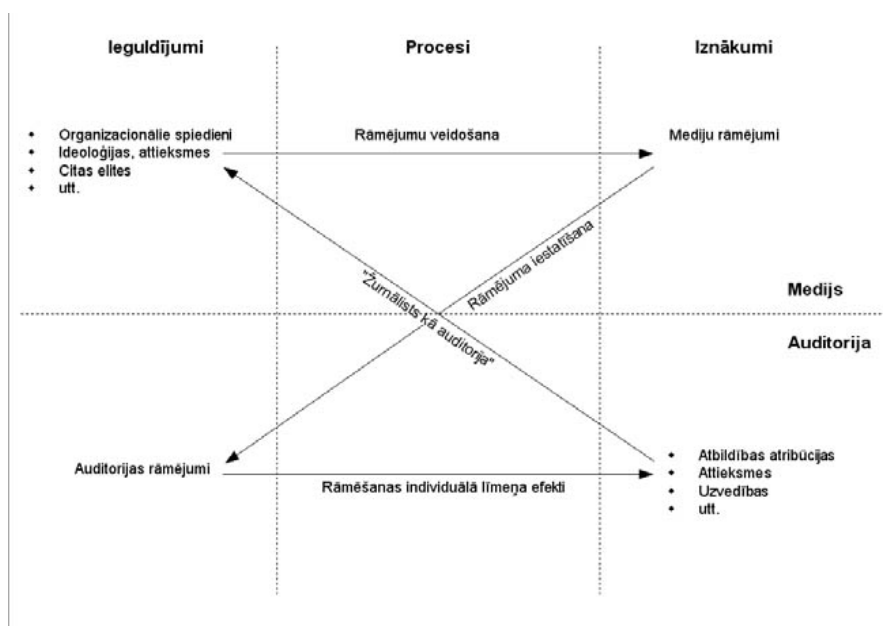
⁶⁶Turpat, P.112.

attiecības starp mediju rāmējumiem kā neatkarīgajiem un indivīdu rāmējumiem kā atkarīgajiem mainīgajiem. Šīs studijas fokusējās uz indivīdu rāmējumiem kā iznākumiem, mediju rāmējumu specifisku tipu radītiem. Geimsons (*Gamson*) identificēja trīs rāmējumu formēšanas ideālos tipus grupu līmenī: kulturālos, personiskos un integrētos.

Individuālie rāmējumi kā neatkarīgi mainīgie. Gerhards (*Gerhards*) un Ruhts (*Rucht*) izveidoja savu modeli izšķirot trīs rāmējumu veidus: diagnosticējošā rāmēšana (problēmas identificēšana, piedāvējot tai vainu un cēlonību), prognostiskā rāmēšana (precizējot, kas jādara) un motivējošā rāmēšana (aicinājums iesaistīties uzlabojošās vai koriģējošās darbībās).⁶⁷

Aplūkojot mediju efektus, fokuss automātiski tiek pārvirzīts no skaidra mainīgo apraksta uz procesiem jeb saiknēm starp galvenajiem mainīgajiem.

2.2.1. Rāmēšanas procesa modelis

2. att. Rāmēšanas procesa modelis⁶⁸

Rāmēšanas procesa modelī saiknes starp galvenajiem mainīgajiem ir sagrupētas ieguldījumos, procesos un iznākumos. Rāmēšanas procesa shēma konceptualizē rāmēšanu kā nebeidzamu procesu, kur noteiktu procesu iznākumi darbojas kā tiem sekojošo procesu ieguldījumi.

Rāmēšanā aplūkojami četri procesi:

⁶⁷ Scheufele, A., D. (2004). Framing – Effekte auf dem Prüfstand, Medien Kommunikations – wissenschaft 52, P.114.

⁶⁸ Turpat, P.115.

- 1) rāmējumu veidošana,
- 2) rāmējumu iestatīšana,
- 3) rāmēšanas individuālā līmeņa efekti un
- 4) saikne starp individuālajiem un mediju rāmējumiem.⁶⁹

Rāmējumu veidošana - attiecināma uz jautājumu par to, kādi mediju sistēmas organizacionāli vai strukturāli faktori, vai arī kādi individuālie žurnālista raksturojumi var ietekmēt ziņas satura rāmēšanu. Gansa (*Gans*) ziņu atlasēšanas procesa modelis, kā arī Šūmeikera (*Shoemaker*) un Rīza (*Reese*) darbs pie mediju satura ietekmēm piedāvā vismaz trīs potenciālos ziņu rāmējumu ietekmes avotus:

- 1) uz žurnālistiem centrētās ietekmes (žurnālisti aktīvi veido rāmējumus, lai strukturalizētu un piešķirtu jēgu ienākošajai informācijai);
- 2) rāmējumu izvēle (piemēram, medija politiskās rutīnas);
- 3) ārējie ietekmes avoti (piemēram, interešu grupas, politiskie aktori).

Šai masu mediju rāmējumu veidošanas funkcijai ir lielāka ietekme tieši uz relatīvi jauniem ziņu notikumiem.⁷⁰

Rāmējumu iestatīšana tāpat kā dienaskārtības veidošana balstīta uz gandrīz identiskiem procesiem. Nelsons (*Nelson*) apgalvojis, ka „rāmējumi iespaido viedokļus, uzsverot noteiktas vērtības, faktus un citus apsvērumus, piešķirot tiem lielāku redzamo būtiskumu, nekā tas varētu būt, esot iestatīts citos rāmējumos”.

Tas, kā cilvēki domā par kādu notikumu ir atkarīgs no rāmējumu saprotamības. Tie rāmējumi, kas ir vieglāk saprotami, ir tie, kuri ir pieejamākie un visvieglāk atmiņā labojamie.⁷¹

Rāmēšanas individuālā līmeņa efekti vairumā gadījumu cieši saistīti ar mediju rāmējumu.

Saikne starp individuālajiem un mediju rāmējumiem (žurnālisti kā auditorija) sevī ietver Fišmena (*Fishman*) apgalvojumu par to, ka līdzīgi „parastajām” auditorijām, žurnālisti ir tikpat jūtīgi pret mediju ziņu rāmējumiem.

2.3. Kvalitatīvā satura analīze

Kvalitatīvā satura analīze saistīta ar atsevišķu fenomenu nozīmi, nozīmju veidošanas procesu, parādīšanos. Savukārt kontentanalīze kā kvantitatīva pētniecības metode saistīta ar atkārtoto, produktu un mērījumu. Kvalitatīvo kontentanalīzi veido sistemātisks tekstu analīzes tehniku kopums, un tās mērķis ir izmantot kvantitatīvās kontentanalīzes priekšrocības

⁶⁹ Scheufele, A., D. (2004). Framing – Effekte auf dem Prüfstand, Medien Kommunikations – wissenschaft 52, P.115.

⁷⁰ Turpat, P.116.

⁷¹ Turpat, P.116.

(tādas kā objektivitāte, sistemātiskums, kvantitāte) ar nolūku tās pārveidot un tālāk attīstīt kvalitatīvi interpretatīvus analīzes soļus.⁷² Kvalitatīvā kontentanalīze koncentrējas uz analīzes secīgu norisi soli pēc soļa un kategorijām kā analīzes centrālo kodolu (interpretācijas aspekti analizējamajiem jautājumiem savietoti iepriekš izveidotās kategorijās), kā arī ticamības un derīguma kritērijiem.⁷³

Atšķirības starp kvantitatīvo un kvalitatīvo kontentanalīzi redzama vairākos aspektos, proti, kvantitatīvā kontentanalīze ir plaši pielietota masu komunikācijas pētniecības laukā, bet kvalitatīvā kontentanalīze vairāk tiek izmantota psiholoģijā un antropoloģijā ar nolūku noskaidrot apslēptās nozīmes. Kvantitatīvā kontentanalīze ir vairāk deduktīva – tā cenšas pierādīt hipotēzi, turpretī kvalitatīvā kontentanalīze ir vairāk induktīva – tā ir pamatota izpētē un sprieduma izdarīšanā par kādu tēmu vai problēmu. Kvantitatīvā analīzē datu atlase ir nejauša, turpretī kvalitatīvā kontentanalīzē materiāli analīzei tiek atlasīti ar noteiktu mērķi – lai tie reflektētu izpētes jautājumu. Kvantitatīvās kontentanalīzes izmantojuma gadījumā rezultāti tiek izteikti skaitļos, turpretī kvalitatīvajā kontentanalīzē tiek radīti apraksti vai tipoloģijas.⁷⁴

Balstoties uz sekojošiem teorētiskajiem pieņēmumiem:

1) Hakinga definēto sociālo konstrukciju kā atspēkojuma kategoriju, kas tiek izmantota, lai atspēkotu pieņemtās pamata ticības par lietu dabu, kā, piemēram, dzimumu (*gender*) atšķirības, parādot, ka šīs lietas nav dabiskas, bet gan speciāli konstruētas, un parādot, ka arī uzskati par to, kādām jābūt dažādo dzimumu izpausmēm, ir sociāli konstruēti, sekojot vispārpieņemtajiem vairākuma normas novērojumiem.

2) Konstruktīvistu (*Kitzinger*) apgalvojumu, ka seksuālā identitāte veidojas sociāli, sabiedrībai dodot tai nosaukumu un sociāli uzturot, pētījuma vajadzībām tiek izvirzīti pētnieciskie jautājumi.

Pētot „Praidu” un „NoPride” sociālos rāmējumus nacionālajā dienas presē, tiks pētīti divu veidu rāmējumi:

- „Praidu” un „NoPride” seksuālo identitāšu rāmējums.

Analizējot publikācijas drukātajos masu medijos, tiks noskaidrots, cik lielā mērā abu kustību konflikta pamatā ir seksuālo identitāšu atšķirības.

- „Praidu” un „NoPride” vērtību orientāciju rāmējums.

Abas kustības, „Praidu” un „NoPride” kuru starpā ir vērtību konflikts, kas arī tiek tā ierāmēts. Analizējot publikācijas drukātajos masu medijos, tiks noskaidrots, vai „Praidu” un

⁷² Mayring, P. (2000). Qualitative Content Analysis. Online – gateway for qualitative research. Lejupielādēts 2008. 20. Apr. no <http://www.qualitative-research.net/fqs-texte/2-00/2-00mayring-e.htm#g1>

⁷³ Turpat

⁷⁴ Turpat

„NoPride” pārstāvji tiek rāmēti kā piederīgi citādākai seksuālajai identitātei, vai arī kā dažādu vērtību pārstāvji.

Kad abi šie rāmējumi noskaidroti, tiks atlasīti „Praida” un „NoPride” identitāšu un vērtību sociālie rāmējumi, un tiks veikta to salīdzināšana – gan savstarpējā, gan dažādo drukāto mediju („Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze”) ietvaros.

Lai atbildētu uz izvirzītajiem pētnieciskajiem jautājumiem, tiek izveidotas kvalitatīvās satura analīzes kategorijas, kuras korelējot ar rāmējumu tipoloģiju, ļaus izvērst sistematizētu analīzi.

Tiek izmantotas sekojošas kvalitatīvās satura analīzes kategorijas: publikācijas datums, medijs, ziņu materiāla veids (ziņa, īsziņa, komentārs, intervija, apraksts), virsraksts, kopsavilkums un citāti.

Atbilstoši šīm kategorijām un iepriekš identificētajiem rāmējumiem tiek iegūti dati par konkrētu „Praida” un „NoPride” sociālo rāmējumu lietošanu 2006. gadā, rāmējuma saistību ar mediju, ziņu materiāla veidu, virsrakstu, ziņas manieri un citātiem, ar kādiem šī ziņa prezentēta.

Rezultāti tiek izklāstīti darba empīriskajā daļā.

2.4. Publikāciju atlases kritēriji

Šajā bakalaura darbā aplūkotas triju nacionālās dienas preses izdevumu – „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze” – publikācijas, kuru galvenā tēma, vai viena no galvenajām tēmām ir „Praids” vai „NoPride”, kas publicētas 2006. gadā. Šāds laika posms izvēlēts, jo „Praida” kustības aktivitātes un arī pretestība pret tām pieaug ar katru gadu, tāpēc tika pieņemts lēmums izpētīt, kā šis temats atspoguļots latviešu drukātajā dienas presē otrajā „Rīgas Praida” norises gadā.

Publikācijas atlasītas izmantojot nacionālās ziņu aģentūras „Leta” ziņu arhīvu, meklējot publikācijas laika posmā no 2006. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim laikrakstos „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze” pēc atslēgvārdiem „Pride”, „Praids” un „NoPride”. Izlasē netika iekļautas publikācijas, kurās „Praida” vai „NoPride” kustības netika aplūkotas Latvijas kontekstā.

Tādā veidā bijis iespējams atrast visas publikācijas iepriekšminētajos trijos dienas laikrakstos laika posmā no 2006. gada 1. janvārim līdz 31. decembrim.

3. PĒTĪJUMA DAĻA

3.1. Pētījuma lauks un avoti

Savā pētījumā autore analizējusi trīs pēc tirāžas lielākos latviešu nacionālās dienas preses izdevumus – „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze un „Latvijas Avīze”. Publikācijas tika apkopotas par 2006. gadu – tas bija laiks, kad sabiedrība bija piedzīvojusi pirmo „Rīgas Praidu”, un šis jautājums nu bija „karsts kartupelis” mediju telpā. Augstākminētie laikraksti tika izvēlēti, jo, pirmkārt, tie ir tirāžas un auditorijas ziņā lielākie izdevumi, un, otrkārt, katram no tiem ir samērā atšķirīgs pozicionējums gandrīz visos tēmu laukos.

2006. gada novembrī mediju, tirgus un sociālo pētījumu aģentūra „TNS Latvia” apkopoja preses auditorijas pētījuma „Nacionālais Mediju Pētījums: Rudens 2006” rezultātus. 2006. gadā kopējais lasītāju skaits saglabājās nemainīgā līmenī, salīdzinājumā ar iepriekšējiem periodiem. 96% no aptaujātajiem respondentiem bija lasījuši vismaz vienu no 286 pētījumā iekļauto preses izdevumu pēdējiem sešiem numuriem. Vismaz vienu dienas laikrakstu dienā lasīja vidēji 47% Latvijas iedzīvotāju.⁷⁵

„Diena” ir lielākais rīta laikraksts Latvijā, kas dibināts 1990. gadā un tā vidējā tirāža šobrīd ir 53 700 eksemplāru darba dienās un 73 000 eksemplāru sestdienās, savukārt vidējā auditorija, pēc „Dienas” sniegtās publiski pieejamās informācijas, ir apmēram 311 000 lasītāju. „Diena” sevi pozicionē kā modernu, nacionālu laikrakstu, kas ietekmē sabiedrības attīstību, pārstāvot un aizsargājot demokrātiskās vērtības, kā arī piedāvājot dažādus dzīves modeļus. Vēl „Diena” sevi piesaka kā politiski neatkarīgu un tādu laikrakstu, kura darbība balstās uz augstiem žurnālistikas un biznesa ētikas principiem. Veidojot un izplatot daudzpusīgas un augstvērtīgas ziņas un viedokļus, izklaidējošu un pielietojamu informāciju, „Diena” sevi nosauc par svarīgu forumu sabiedriski un ekonomiski aktīviem lasītājiem.⁷⁶ Kā vēlāk parādīs šis pētījums, „Diena” tik tiešām piedāvā visdažādākos dzīves modeļus, atspoguļojot homoseksuālas attiecības kā vienu no demokrātijas izvēlēm un vienlīdzīgu alternatīvu un dzīves ceļa izvēli tradicionālajam ģimenes modelim.

Laikraksta auditorija ir 56% sievietes un 44% vīrieši, 43% lasītāju ir vidējā izglītība, 41% - augstākā, tikai 16% „Dienas” lasītāji ieguvuši tikai pamatizglītību. Laikraksta tiešā mērķa grupa ir 20 – 49 veci vīrieši un sievietes, kuru pamata sarunvaloda ģimenē ir latviešu,

⁷⁵ TNS (2006) Nacionālais Mediju Pētījums: Rudens 2006, lejupielādēts 2008. 10.maijs no <http://www.tns.lv/?lang=lv&fullarticle=true&category=showuid&id=2502>

⁷⁶ „Diena” interneta mājas lapa (2008) aplūkots 2008. 10. maijs <http://www.asdiena.lv/uznemumi/mediji/nacionala/index.html>

kuriem ir vidēji un augsti ienākumi, kuri dzīvo Rīgā un citās pilsētās. „Dienas” mērķa grupas īpatsvars ir 69 000 cilvēki.⁷⁷

„Latvijas Avīze” ir otrais pēc tirāžas lielākais latviešu nacionālās dienas preses izdevums. „Latvijas Avīze” ik dienu atspoguļo un analizē sabiedriski politiskus notikumus un citas norises Latvijā un pasaulē un sevi pozicionē kā demokrātisku, nacionālu un konservatīvu laikrakstu, kas gana uzskatāmi parādās arī noskaidrotajos pētījuma rezultātos. Atbilstoši savam iepriekšējam nosaukumam „Lauku Avīze”, laikraksta mērķa auditoriju pamatā veido ārpus Rīgas dzīvojoši vīrieši un sievietes vecumā pēc 45 gadiem. Laikrakstam ir 47 400 liela tirāža un 189 600 liela auditorija, kas ir apliecinājums tam, ka šim medijam ir liela ietekme sociālpolitiskas aktualitāšu atspoguļojumā.⁷⁸

„Neatkarīgā Rīta Avīze” sevi pozicionē kā nacionālu, sociāli, politiski un ekonomiski aktīvu dienas laikrakstu ar savu viedokli par visām norisēm Latvijā un pasaulē.⁷⁹ Šis ir trešais populārākais latviešu nacionālās dienas preses izdevums (pēc „Diena” un „Latvijas Avīze”) ar vidēji 140 000 lielu lasītāju auditoriju un 35 000 lielu tirāžu. „Neatkarīgās Rīta Avīzes” auditoriju veido 51% sievietes un 49% vīrieši. „Neatkarīgā Rīta Avīze” vēlas būt tāda pati, kāds ir tās lasītājs – neatkarīgs savos spriedumos, pārliecināts par savu viedokli, atvērts diskusijai un oponenta viedokli cenošs, kas gan vēlāk izrādījās pretrunā ar pētījuma rezultātiem. „Neatkarīgā Rīta Avīze” ir laikraksts domājošiem lasītājiem. Laikraksta mērķa grupa ir 20 000 cilvēki, kas ir ievērojami mazāks skaitlis, salīdzinājumā ar „Dienu”, kas varētu liecināt par mērķa auditoriju ienākumu un izglītības līmeņu atšķirībām.⁸⁰

Savā pētījumā autore analizēja 2006. gada publikācijas trijos augstākminētajos latviešu nacionālās dienas preses izdevumos, kurās bija minēti vārdi „Praisds” vai „NoPride”. Atbilstoši ziņu aģentūras „Leta” ziņu arhīva uzrādītajām publikācijām, 2006. gadā „Dienā”, „Neatkarīgajā Rīta Avīzē” un „Latvijas Avīzē” bija atrodama 81 publikācija – ziņu, aprakstu, komentāru, vēstule un interviju formā, kuras darba autore apkopojā tabulā (skat. 3. pielikumu).⁸¹

Šī pētījuma ietvaros tiek pētīti divu veidu rāmējumi latviešu nacionālās dienas preses izdevumos: „Praidā” un „NoPride” sociālo kustību seksuālo identitāšu konflikts (analizējot publikācijas, tiks noskaidrots, cik lielā mērā konflikta pamatā ir seksuālo identitāšu atšķirības)

⁷⁷ TNS (2006) Nacionālais Mediju Pētījums: Gads 2006 (17.11.2005.-16.11.2006.), lejupielādēts 2008. 10.maijs no <http://www.tns.lv/?lang=lv&fullarticle=true&category=showuid&id=2502>

⁷⁸ „Latvijas Avīze” interneta mājas lapa (2008), aplūkots 2008. 10. maijs <http://www.la.lv>

⁷⁹ „Neatkarīgā Rīta Avīze” interneta mājas lapa (2008) aplūkots 2008. 10. maijs <http://www.nra.lv/index.php?act=skatitm&sub=1>

⁸⁰ „Mediju nams” interneta mājas lapa (2008), aplūkots 2008. 10. maijs http://www.medijunams.lv/mediju_nams/laikraksti/

⁸¹ 3. pielikums, Latviešu nacionālās dienas preses publikāciju par „Praidu” un „NoPride” apkopojuma tabula, 63.-103.lpp

un „Praidā” un „NoPride” sociālo kustību vērtību orientāciju konfliktā (analizējot publikācijas, tiks noskaidrots, vai „Praidā” un „NoPride” pārstāvji tiek rāmēti kā piederīgi citāda seksualitātei, vai arī kā dažādu vērtību pārstāvji). Latviešu nacionālās dienas preses publikāciju analīze šajā laika periodā tiek veikta, lai tiktu iegūta precīza kopaina par „Praidā” un „NoPride” tēmas esību mediju un sabiedrības dienaskārtībās, un gūtu apstiprinājumu tam, ka dažādi laikraksti lietojuši dažādus rāmējumus atspoguļojot šo tēmu un ka šis atspoguļojums nav bijis viennozīmīgs.

No 2005. gada jūlija, kad Rīgā notika pirmā geju un lesbiešu parāde „Rīgas Praidā”, publikāciju skaits par homoseksualisma tēmu strauji pieauga. 2006. gadā diskusijas mediju telpā par „Praidā” tēmu tika aizsāktas jau gada sākumā – krietnu laiku pirms iecerētā „Rīgas Praidā 2006” norises, un kopumā pēc publikāciju analīzes veikšanas, var secināt, ka šī tēma joprojām bija „karstais kartupelis”, kuru mediji mēģināja „viļāt” sabiedrības dienaskārtības ietvaros, tādējādi pildot savu pienākumu un iekļaujot šo sociālpolitikas aktualitāti savā aplūkoto tēmu lokā un bieži ieņemot krasi pretējas nostājas. Sprotams, ka „Praidā” kā sociāla kustība (kā tas arī tiek aplūkots šī darba kontekstā) nav izaudzis ar latviešu identitāti, kultūras tradīcijām un mentalitāti, tāpēc būtiski noskaidrot, kā par šo jautājumu runā tie, kam vairumā gadījumu šodien, kad cilvēki informāciju par sociālajām parādībām un aktualitātēm iegūst pastarpināti, ir pirmā stāstnieka tiesības – un tie ir masu mediji, kam ir būtiska loma pasniedzot informāciju un ieņemot noteiktu pozīciju, par spīti tam, ka mediju uzdevums, izteikts jebūtības formā, ir sniegt pēc iespējas objektīvu un daudzpusīgu faktu atspoguļojumu, ļaujot lasītājam pašam izsecināt, kā un ko par kādu ziņu domāt. Vēl viens arguments par labu 2006. gada latviešu nacionālās dienas preses publikāciju analīzei par „Praidā” un „NoPride” tēmu bija pārdomas par kādas šobrīd populāras reklāmas saukli, kas vēstīja, ka vienmēr atmiņā paliek viss, kas bijis pirmais – pirmā balle, pirmais darbs, pirmā skolas diena. Autores mērķis bija aplūkot tieši otro – otro gadu, kad norisinājās (patiesībā, ne-norisinājās gājieni) „Rīgas Praidā 2006”. Raksturojot situāciju – diskusija par šo tēmu jau bija aizsākta un nu medijiem bija izvēle – kādu pozīciju ieņemt (par spīti iepriekšminētajam jebūtības uzstādījumam), kā par šo tēmu runāt.

3.2. „Praidā” un „NoPride” – divas sociālās kustības sabiedrībā

Šī pētījuma ietvaros pētījuma autore „Praidā” un „NoPride” aplūkojusi kā divas pretēju uzskatu sociālas kustības, jēdzienā „Praidā” ietverot ne tikai seksuālo minoritāšu gājieni, bet gan visas organizācijas un indivīdus, kas kā sociāla kustība iesaistījās seksuālo minoritāšu atbalsta pasākumos, savukārt jēdzienā „NoPride” ietverot ne tikai sabiedrisku

organizāciju, kam dots šāds nosaukums, bet gan plašāku grupu un indivīdu kopumu, kas kā sociāla kustība krasi iestājās pret „Praidu” kustību un tās pārstāvjiem.

Līdz šim brīdim pirmais, „Rīgas Prais 2005” uzskatāms par vienīgo veiksmīgi un atbilstoši iecerētajam notikušo „Praidu” Latvijā. 2006. gada jūlijā bija iepļānots otrais „Rīgas Prais”, kura iepļānotais centrālais pasākums bija 22. jūlija seksuālo minoritāšu un viņu atbalstītāju gājiens Vērmaņdārza apkārtnē. Plānoto gājienu nosodīja daudzas kristiešu draudzes, Latvijas Pirmā partija, daudzi citi atsevišķi politikas pārstāvji, kā arī Nacionālā Spēka Savienība. Biedrība „Pret Straumi” dažu nedēļu laikā savāca vairāk nekā 10 000 iedzīvotāju parakstus ar prasību neatļaut gājienu. Iekšlietu ministrs D. Jaunzeikars paziņoja, ka gājiens jāaizliedz, jo policija nespēs garantēt sabiedrisko kārtību un plānotā gājiena dalībnieku drošību. Trīs dienas pirms plānotā gājiena, 19. jūlijā, Rīgas Dome atteicās saskaņot gājienu, kā iemeslu minot draudus sabiedriskajai drošībai. Apvienība „Mozaīka” šo lēmumu pārsūdzēja Administratīvajā tiesā, kas 21. jūlija sēdē šo prasību neapmierināja, atstājot spēkā Rīgas Domes noteikto gājiena aizliegumu. Vēlāk gan šis atteikums Administratīvās apgabaltiesas slēgtā sēdē tika atzīts par prettiesisku.

22. jūlijā ielās pulcējās vairāki „Praidu” kustības pārstāvji, paziņojot, ka nesankcionētos gājienu nedosies, taču tikai organizējot preses konferenci viesnīcas „Reval Hotel Latvia” telpās. Pirms tam vairāki „Praidu” kustības pārstāvji piedalījās dievkalpojumā Rīgas Anglikāņu baznīcā. Dievkalpojumam beidzoties „Praidu” dalībnieki piedzīvoja apmētāšanu ar olām, un maisiem, kas pildīti ar urīnu un izkārnījumiem, kas turpinājās arī pie viesnīcas „Reval Hotel Latvia”. Šādas darbības organizēja „NoPride” kustības pārstāvji. Kā vēlāk parādīs pētījuma rezultātu izklāsts, atspoguļojot šos notikumus masu lielākie latviešu nacionālās dienas preses izdevumi ieņēma visai pretējas un neviennozīmīgas pozīcijas, 2006. gadā runājot par „Praidu” un „NoPride” sociālajām kustībām.

Veicot latviešu nacionālās dienas preses izdevumu kvalitatīvo satura analīzi bija redzams, ka kā „Praidu” kustības runas personas latviešu nacionālajos masu medijos visbiežāk parādījās latviešu geju, transpersonu, biseksuālu un viņu draugu apvienības „Mozaīkas” pārstāvji, kas komentēja vai skaidroja šo jautājumu.

Apvienība „Mozaīka”, kuru darba autore nosauc par „Praidu” kustības kodolu, savu darbību uzsāka pēc „Rīgas Prais 2005”. Viens no šīs apvienības galvenajiem secinājumiem bija, ka visu šo gadu laikā nav noticis stratēģisks dialogs ar sabiedrību un likumdevējvaru, rezultātā radot situāciju, ka daļa sabiedrības nav pasargāta nedz tiesiski, nedz sociāli. „Mozaīkas” mērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par dažādu seksuālo orientāciju esamību un sekmēt lesbiešu, geju, biseksuālu un transpersonu sociālo un tiesisko integrāciju Latvijā. Pēc pašu definētā, „Mozaīka” savu darbību uzsākusi laikā, kad dažādu seksuālo orientāciju

jautājumu risināšanai nepieciešams laiks un īpaši pārdomāta pieeja, lai neizsauktu neadekvātu reakciju sabiedrībā.⁸²

Papildus sabiedrības izpratnes veicināšanai par dažādu seksuālo orientāciju esamību un sekmēt to integrāciju, „Mozaīka” darbojas arī lai sekmētu Latvijas tiesību aktu sakārtošanu atbilstoši starptautiskajām normām cilvēka pamattiesību un brīvību jomā, sekmētu sabiedrības izglītošanu par dažādu seksuālo orientāciju esamību un citiem ar to saistītiem jautājumiem, sekmētu dažādu seksuālo orientāciju izglītošanu par veselības un citiem ar to saistītiem jautājumiem, veicinātu dzimumu līdztiesību Latvijā un sekmētu sabiedrības izpratni par ģimenes modeļu dažādību un sekmētu to tiesību juridisku atzīšanu.⁸³

Vēl apvienība „Mozaīka” ir arī Starptautiskās Lesbiešu un geju asociācijas „ILGA – Europe”, kas pārstāv tās dalībnieku organizācijas Eiropas līmenī, biedre. „ILGA – Europe” veido vairāk nekā 200 organizāciju visā Eiropā. Kā atbilde saņemtajam atbalstam „Rīgas Praidā” pasākumu laikā no citu valstu līdzīgām organizācijām, ir „Mozaīkas” dalība Eiropas praidos – Stokholmā, Londonā, Amsterdamā un Tallinā.⁸⁴

Savukārt biedrība „NoPride”, ko darba autore nosauc par „NoPride” kustības kodolu, ir nevalstiska organizācija, kuras mērķi ir tradicionālo ģimenisko vērtību saglabāšana un to nozīmīguma stiprināšana Latvijas sabiedrībā. „NoPride” nosaka, ka tieši tradicionālā ģimene jeb savienība starp vīrieti un sievieti, ir katras sabiedrības pamatvērtība, jo tā nodrošina valsts pastāvēšanu kopumā un tās ilgtermiņa attīstību. Viens no „NoPride” darbības virzieniem ir cīnīties pret centieniem ar masu mediju starpniecību, dažādām politiskām partijām, Eiropas Savienības finansētām nevalstiskām organizācijām uzspiest Latvijas sabiedrībai viedokli, ka homoseksuāls dzīvesveids ir pareizs un vēlams. Tāpat biedrība iestājas pret homoseksuālu dzīvesveidu atbalstošiem lēmumiem, kas varētu tikt pieņemti Latvijas Saeimā, Ministru kabinetā un citās institūcijās. „NoPride” uzskata, ka šādas darbības devalvē tradicionālās ģimenes vērtības un nozīmīgumu un ka šādu darbību sekas var būt viens no iemesliem dramatiskai Latvijas demogrāfiskās situācijas statistikai, kas rāda, ka Latvijas tauta izmirst – mirstība ik gadus turpina pārsniegt dzimstību.⁸⁵

„NoPride” darbības virzieni ir sabiedrības informēšana par homoseksuālo kustību patiesajiem mērķiem, metodēm un to darbības seku atspoguļošana, homoseksualitātes problēmas būtību un tās risināšanas iespējām, likumīgām iespējām pretoties homoseksuālisma propagandai Latvijas valstī, skolā, darbavietā utt., dialoga veidošana starp valstī, dažādām sabiedriskajām grupām un to sabiedrības daļu, kura vēlas aizstāvēt tradicionālo ģimeni, starp

⁸² „Mozaīka” interneta mājas lapa (2008), aplūkots 2008. 10. maijs <http://www2.mozaika.lv/?lang=1&mid=5>

⁸³ Turpat, <http://www2.mozaika.lv/?lang=1&mid=32>

⁸⁴ Turpat

⁸⁵ „NoPride” interneta mājas lapa (2008), aplūkots 2008. 10. maijs http://www.nopride.lv/index.php?option=com_content&task=view&id=12&Itemid=36

profesionāļiem un vienkāršiem cilvēkiem, kuri vēlas sniegt savu ieguldījumu tradicionālās ģimenes vērtību popularizēšanā, starp homoseksuāliem cilvēkiem, kuri apzinās, ka viņu seksuālā orientācija ir problēma, kuru vajag un var risināt, un profesionāļiem, kuri spēj šādiem cilvēkiem sniegt kvalificētu palīdzību. Vēl kā „NoPride” darbības virzieni ir definēti sabiedriskā viedokļa apkopošana, aptaujas veidošana, parakstu vākšana, tradicionālo ģimenisko vērtību popularizēšana un aizstāvēšana un dažādu pasaules valstu tradicionāli domājošo cilvēku apzināšana.⁸⁶

Noteiktā veidā ierāmējot „Praidu” un „NoPride” sociālās kustības, mediji ne vien atkāpās no pamatuzstādījuma – sniegt pēc iespējas daudzpusīgu un objektīvu faktu kopumu, bet arī piemirsa, ka cilvēku prātus un attieksmes par kādu noteiktu jautājumu var mainīt apzinoties, ka galvenais citos ir saskatīt nevis seksuālo orientāciju, bet gan cilvēku. Jo, kā intervijā laikrakstam „Diena” pauda Zviedrijas ombuds (tiesībsargs) Hans Iiterbergs: „Jo vairāk cilvēki redzēs konkrētus gejus un lesbietes, jo mazāk dīvaini viņi šķitīs un jo vairāk cilvēki sāks domāt - kādēļ gan man noliegt šo cilvēku tiesības? Viņi taču neatšķiras no manis, viņi ir tādi paši cilvēki kā es. Atvērtība ir ļoti svarīga lieta, lai vispār kaut ko mainītu jebkurā lietā. Un vēl ir otra lieta - jo vairāk cilvēki atklājas, jo politiķiem vieglāk pieņemt lēmumus. Šis ir divvirzienu process. Politiķi var izdarīt ļoti daudz, izmantojot savu atbildību. Tas ir svarīgi no cilvēktiesību aspekta, jo visi cilvēki šajā pasaulē piedzimuši ar vienlīdzīgām tiesībām. Viņi nedrīkst, piemēram, zaudēt darbu vai tikt apdraudēti no kaimiņiem vai uz ielām tikai tāpēc, ka ir homoseksuāli orientēti. Ja neesat homoseksuāļus satikuši, ar viņiem runājušies, par viņiem lasījuši, vienuvārdsakot, neko par šīm lietām nezināt, tās var likties nesaprotamas. Valsts atbildība ir to izskaidrot, lai cilvēks varētu formulēt savu viedokli. Arī izglītības sistēma ir svarīga, jo ar tās palīdzību bērnos nostiprina pamatvērtības un audzina demokrātiskus pilsoņus. Skolu sistēmai ir pienākums mācīt par vienlīdzīgām tiesībām un arī novērst diskrimināciju uz dzimumu pamata. Jauniešiem, kas sevi apzinājušies par homoseksuāļiem, ir tiesības uz informāciju, lai viņi justos droši. Ir jāakcentē, cik maz ir atšķirību starp homoseksuāļiem un heteroseksuāļiem. Ar ko homoseksuāls pāris atšķiras no heteroseksuāla pāra? Abiem ir emocionālas attiecības, mīlestība, greizsirdība un atbildība par partneri, seksuālā dzīve, kopīga saimniecība. Ja jau ir tik daudz kopīgā, kādēļ pret šiem cilvēkiem izturēties kā pret kaut ko citādu? (...) Par iemeslu tam ir tradīcijas. Ideja par ģimenes veidošanu modelējusi cilvēku attieksmi. Caur ģimeni tiek sargāts un tālāk nodots dzimtas īpašums, tradīcijas un aizspriedumi, un vajadzīgs ilgs laiks, lai tos lauztu. Man radies iespaids, ka cilvēki, kas protestē pret homoseksuāļiem nedomā, ka viņiem varētu būt

⁸⁶ „NoPride” interneta mājas lapa (2008), aplūkots 2008. 10. maijs
http://www.nopride.lv/index.php?option=com_content&task=view&id=12&Itemid=36

emocionālā saikne, bet orientējas tikai uz fizisko, jo tieši tā ir vienīgā lieta, kas atšķiras. (...) Jebkura lieta, kas saistīta ar seksualitāti ir ļoti sensitīva. Tā kā „Praidā” parāde notiek ielās, tas ir ļoti uzskatāmi, bet daudzi cilvēki vēl nav formulējuši savu attieksmi pret gejiem un lesbietēm. Arī citās valstīs tā bija - pirms praidiem pret homoseksuāļiem bija ļoti neiecietīga attieksme, bet, kad viņi parādījās ielās, pārējie aptvēra - jā, viņi ir mums līdzās. Lielākā daļa pret gejiem un lesbietēm izturas negatīvi, jo , iespējams, nekad nevienu personīgi nav pazinuši.”⁸⁷

Šo spēju, saskatīt cilvēku, autore uzlūko kā būtiskāko faktoru katra indivīda sociālās realitātes konstruēšanas procesā īpaši šodien, kad informācijas pārbagātības apstākļos nākas saskarties ar grūtībām saskatīt lietas būtību, ko ļoti labi raksturo pārnestas nozīmes jautājumu: „*Are You a boy or a girl?*”, „*No, are You?*” definēšana vairumā dzīves situāciju. (skat. 2. pielikumu)⁸⁸ Būtiski atzīmēt arī, ka darba autore, atbildot uz jautājumu par to, vai ir par vai pret homoseksuāļiem, pauž viedokli, ka nav nedz vienā, nedz arī otrā pusē – homoseksuāļu pusē darba autore nevar būt, jo nepieder šai grupai, un pret homoseksuāļiem darba autore neiestājas, jo nezina, ko tas nozīmē – būt pret. Taču svarīgi apzināties, ka „piederība vienam vai otram dzimumam ir viena no būtiskākajām cilvēka dzīves noteiksmēm. Dzīvā daba ir dzimumdiferenciēta, un uz šīs diferences pamata veidojusies arī cilvēces kultūra, gadu simtu, tūkstošu gaitā, iedibinot un nostiprinot priekšstatus par sievietes un vīrieša vietu un lomu sabiedrībā jeb tā sauktos dzimumu stereotipus. Domāt, ka visi tradicionālajā kultūrā sakņotie dzimumu stereotipi ir mūsdienu cilvēkam kaitīgi un apkarojami, ir pārsteidzīgi. Mūsdienu mainīgajā pasaulē savu lingvistisko, reliģisko un nacionālo identitāti cilvēks dzīves gaitā var mainīt vairakkārt, bet ar dzimumpiederību un tās apziņu tik vienkārši nav, tā nav ar vieglu roku un bez komplikācijām izmaināma vai atceļama. Dzimumidentitātes komplekss attiecas ne tikai uz t.s. intelektuāļiem, bet arī t.s. vienkāršo cilvēku, kaut arī viņš to publiski neteoretizē. (...) Cilvēks, kam kādā jautājumā ir savi uzskati, parasti tos maina lēni un apdomīgi. Lai likuma un kultūras tradīcijām paklausīga sabiedrība piecpadsmit gadu laikā no attieksmes pret homoseksuālismu kā pret krimināli sodāmu faktu pāraugtu "O, tas ir O.K.!" attieksmē ar smaidu uz lūpām izietu Rīgas ielās, ir daudz prasīts. (...) „Praids” ir Rietumu demokrātijas un masu kultūras izpausme, kas Latvijā vēl nav iesakņojusies, un nav tur par ko brīnīties. (...) Tēli ir iztēles produkts, ko katrs pats savā apziņā veidojam vai graužam. (...) Joprojām pastāv ne tikai kultūras stereotipi, bet arī dabas novilkta robežas, kurām sabiedrības veidotos dzimumu līdztiesības standartus pie labākās gribas piemērot nevar. Līdz ar masu medijos pausto domāšanas agresiju, jautājums diemžēl tika nostādīts tik principiāli, ka

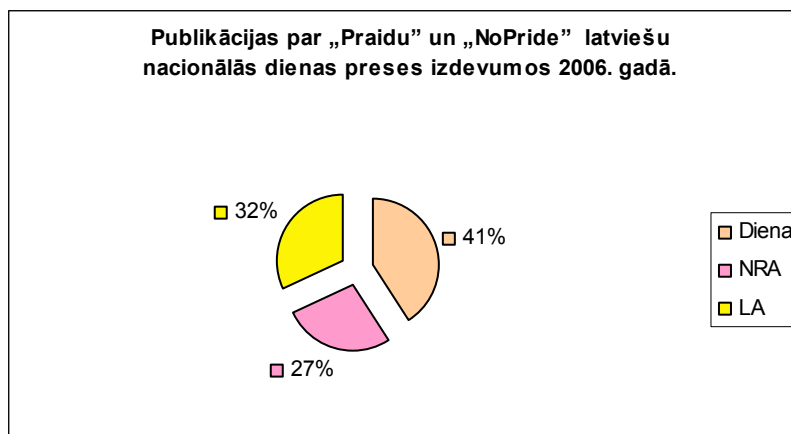
⁸⁷ Arāja, D. (2006, 28. februāris) Galvenais – saskatīt cilvēku, Diena, 3. lpp

⁸⁸ 2. pielikums, Fotogrāfija no izstādes „Gender Blender”, Zviedrija (2007). L. Beņķes foto.

miermīlīgu pozīciju ieņemt gandrīz vai neklājās. Jāstājas barikāžu vienā vai otrā pusē.”⁸⁹ Dažādās „barikāžu puses”, kurās iestājās latviešu nacionālie dienas laikraksti aplūkotas tālākajās darba nodaļās.

3.3. „Praidu” un „NoPride” sociālie rāmējumi laikrakstā „Diena”, 2006. gadā

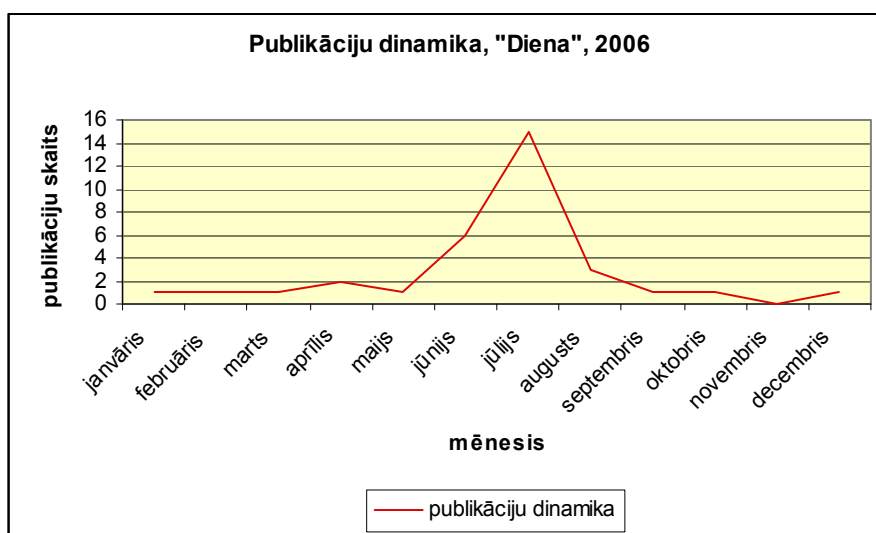
No 2006. gadā trijos pēc tirāžas lielākajos latviešu nacionālās dienas preses izdevumos publicētās 81 publikācijas par „Praidu” un „NoPride” tēmām, „Diena” publicējusi 41% jeb 33 publikācijas no kopējā publikāciju skaita (skatīt 3. attēlu).

3. attēls, Publikācijas par „Praidu” un „NoPride” latviešu nacionālās dienas preses izdevumos 2006. gadā

Ja aplūko publikāciju skaita dinamiku gada garumā (Skatīt 4. attēlu), redzams, ka publikāciju dinamika par „Praidu” un „NoPride” tēmu ir atbilstoša „Rīgas Praidu” norisei – līdz jūnija mēnesim par šo tēmu ik mēnesi parādās 1 – 2 publikācijas, jūnijā, „Rīgas Praidam” tuvojoties, šis jautājums tiek vairāk aktualizēts, jūlija mēnesī, kad norisinājās „Rīgas Prais 2006”, publikāciju skaits ir vislielākais, pēc tam jautājuma aktualizācija atkal noplok.

⁸⁹ Cimdiņa, A., (2006. 2. augusts). Cilvēka dzimums un mēslu metafora, Diena, 3.lpp.

4. attēls, **Publikāciju dinamika, „Diena”, 2006**

Laikrakstā par šo tēmu publicēti apraksti, intervijas, īsziņas, ziņas un komentāri, kas norāda uz mēģinājumu ne tikai piedāvāt faktu izklāstu, bet arī viedokļu dažādību.

Aplūkojot, vai laikrakstā „Diena” „Praida” un „NoPride” kustības ierāmētas, kā seksuālo identitāšu konflikts, respektīvi, vai šī konflikta pamatā ir seksuālo identitāšu atšķirības, redzams, ka šāds rāmējums pastāv, uzsverot, ka piederība citādu seksuālajai identitātei ir vienīgais, kas „Praida” pārstāvjus atšķir no citiem un atgādinot, ka svarīgākais ir raudzīties uz cilvēku kā uz personību, nevis kā piederīgu noteiktai seksuālajai identitātei: „Vēlme ir uzsvērt, ka nevar cilvēku šķirot pēc viņa seksuālās orientācijas. Cilvēks ir vērtība pats par sevi. Tāpat kā starp heteroseksuāļiem ir gan svētie, gan slepkavas, tāpat arī starp homoseksuāļiem. Mēs esam maza valsts, kur katrs cilvēks ir svarīgs, bēdājamies arī par tiem, kas aizbrauc uz Īriju. Tad jāmēģina vismaz tiem, kas ir uz vietas, ļaut justies brīvi un lojāli šai valstij. Noliedzot savu seksualitāti, cilvēki dzīvo melos un dara pāri gan sev, gan arī nespēj dot pozitīvu enerģiju savai valstij. Tēlosim, ka ir ideālais ģimenes variants, kam visi pakļaujas? Nevajag šķirot cilvēkus pēc orientācijas. Kas ir svarīgāk - ielikt cilvēku kādā kategorijā vai arī paskatīties uz viņu kā uz indivīdu? Latvijā ir vairākas sabiedrības grupas, ar kurām gejiem ir kas kopīgs - tās ir nepamanāmas. Ja cilvēks ir, piemēram, invalīds, viņš tiek nobīdīts kaut kur malā, viņam ir kaut kāda ierādītā zona. Tur viņš drīkst kustēties, bet, tiklīdz viņš grib ienākt sabiedrībā, būt deputāts vai skolotājs, viņam rodas līdzīgas problēmas kā gejiem. Esam atkal nonākuši līdz kārtējam punktam, kur tiek pārbaudīta demokrātijas dziļākās būtības izpratne. Homofobi Latvijā nereti ir paši homoseksuāļi - viņi apspieduši sevi tik tālu, ka ienīst sevi, to, ko dara, ienīst pasauli un mūs, jo mēs mēģinām runāt atklāti.”⁹⁰

⁹⁰ Freimane, L. (2006. 22. jūlijs). Pārvarot bailes justies brīvam, Diena, 3.lpp

Laikrakstā mēģināts piedāvāt demokrātisku skatījumu – atzinumu tam, ka šādas atšķirīgas sabiedrības grupas eksistē un uzstādījumu, ka tās jāuzlūko un jāpieņem kā vienlīdzīgas. Bieži tiek uzsvērts, ka jo vairāk cilvēki ar šo jautājumu saskarsies, jo vairāk sāks to pieņemt, un mazāk noliegs šādu grupu pastāvēšanas tiesības sabiedrībā un publiskajā telpā, kā, piemēram, tas ir intervijā ar Zviedrijas ombudu (tiesībsargu) Hansu Iiterbergu: „Jo vairāk cilvēki redzēs konkrētus gejusus un lesbietes, jo mazāk dīvaini viņi šķitīs un jo vairāk cilvēki sāks domāt - kādēļ gan man noliegt šo cilvēku tiesības? Viņi taču neatšķiras no manis, viņi ir tādi paši cilvēki kā es. Atvērtība ir ļoti svarīga lieta, lai vispār kaut ko mainītu jebkurā lietā. (..) Ir jāakcentē, cik maz ir atšķirību starp homoseksuāļiem un heteroseksuāļiem. Ar ko homoseksuāls pāris atšķiras no heteroseksuāla pāra? Abiem ir emocionālas attiecības, mīlestība, greisirdība un atbildība par partneri, seksuālā dzīve, kopīga saimniecība. Ja jau ir tik daudz kopīgā, kādēļ pret šiem cilvēkiem izturēties kā pret kaut ko citādu?”⁹¹ Bieži publicēti arī „Praida” pārstāvju komentāri un izteikumi, kas konkurējošiem izdevumiem un citas redakcionālās politikas pārstāvjiem („Neatkarīgā Rīta Avīze”) lika „Dienu” nodēvēt par „plašsaziņas līdzekli, kas ir ļoti atvērts geju un lesbiešu publicitātes vajadzībām”⁹², kā, piemēram, „Mozaīkas” pārstāves Jolantas Cihanovičas komentārs „Pride, Praids un Dziesmusvētki”: „Vienai mūsdienu sabiedrības grupai ir svēta pārliecība par to, ka šī publiskā telpa pieder vienīgi viņiem un nevienam citam. Tāpēc viņi uzņemas tiesības spriest, kam tur ir vieta un kam nav. Izklusās, ka Latvijā tiesības aktīvi veidot šo telpu cenšas monopolizēt baltās rases latviešu tautības kristieši. It kā viņi pārstāvētu visu Latvijas sabiedrību. It kā viņiem būtu monopols uz patiesību. Ziņa ir diezgan skaidra - esi neredzams. Nemanāms. Paslēpies. Tad mēs tevi pacietīsim. Taču, ja sāksi pretendēt uz kādu daļu mūsu telpas - pieteiksim Tev karu. Ir grūti pieņemt dažādību tāpēc, ka pašu identitāte ir neskaidra, jo daudzi jo daudzi no mums joprojām cenšas nevis apzināties, kas viņi patiesībā ir, bet izmisīgi cenšas būt kā citi, līdzināties kādam "pareizam" paraugam. Ja publiskajā telpā parādās kāds laimīgs un viens otram uzticīgs geju pāris, seko panika, jo tagad visi heteroseksuāļim noteikti izšķirsies no saviem pretējā dzimuma partneriem un skries reģistrēt attiecības ar kādu, kas ir viņa dzimuma. M. B. Baruhs reiz teicis: "Nav nepieciešams izdzēst cita gaismu, lai ļautu spīdēt savējai." Kas ir tas cits pret kuru protestējam? Tie ir mūsu bērni. Vecāki. Kaimiņi un kolēģi. Tie ir cilvēki, kuri grib tieši to pašu, ko pārējie - dzīvot mierā un pārticībā ar to cilvēku, kuru viņi mīl, un būt ar viņu kopā priekā un bēdās, nebūtu pakļautiem vardarbībai un pazemošanai. Vai seksualitāte paužama publiskajā telpā? Jā, jo seksualitāte ir daudz plašāka

⁹¹ Arāja, D. (2006. 28. februāris). Galvenais – saskatīt cilvēku, Diena, 19. lpp

⁹² Krautmanis, M. (2006. 16. jūnijs). Vai Latvijai jāuzsprasās uz pērienu par homofobiju?, Neatkarīgā Rīta Avīze, 5. lpp

nekā seksuālās attiecības. Tā arī ietver sevī attiecības - ģimenes veidošanu. Jebkuras identitātes cilvēkiem ir būtiski lepoties ar to, kas viņi ir.”⁹³

„Diena”, salīdzinājumā ar „Latvijas Avīzi” un „Neatkarīgo Rīta Avīzi” ievērojusi pēc iespējas daudzpusīgāku viedokļu atspoguļošanas principu. Atspoguļojot „NoPride” kustību, „Diena” publicējusi arī šīs grupas aktīvistu aktivitātes un izteikumus, taču „NoPride” kustība tiek atzīta par nepamatotu, uzsverot, ka sabiedrībai jābūt tolerantai un iecietīgai, kā arī atvērtai pārmaiņām, „Praida” un „NoPride” seksuālo identitāšu konflikta kontekstā uzsverot, ka šādas identitāšu atšķirības pastāv, taču par tām jārunā un tās jāpieņem kā pilntiesīgi eksistējošas. Tāpat „Diena” nosoda arī politiskos spēkus un kristīgās konfesijas, kas iestājas pret „Praidu”, publicējot dažādus komentārus un intervijas, kurās tiek parādīts, ka „Praida” neatzīšana ir nepamatota. Kā, piemēram, publicēts mācītāja Vara Biteniēka komentārs par situāciju baznīcā: „Mūsu baznīcā diskusija nav iespējama. Mūsu baznīcā valda bailes par savu stāvokli un vietu. Mācītāji, kas aizstāvēja „Rīgas Praidu 2005”, ir saņēmuši sodus. Juris Cālītis - svītrots no mācītāju saraksta, Varis Bogdanovs - atcelts no kalpošanas draudzē un pazemināts par palīgmācītāju, Modris Plāte - aizliegums paust savu viedokli masu medijos. Kā tad ir iespējama vēl kāda diskusija, ja mācītājam, kuram ir atšķirīgs skatījums no arhibīskapa vai lielākās daļas citu mācītāju evaņģēlijas izpratnes, jāreķinās, ka viņš tiks sodīts? Vai tā nav salta manipulācija ar jēdzienu "baznīca", aiz kā slēpjas varaskāre un autoritārisms?(...) Neviens luterāņu mācītājs, kurš uzstājās Kristīgajā radio un citos medijos un tur musināja uz naidu un kūdīja cilvēkus, nav saņēmis kādu aizrādījumu, līdz ar to, var noprast, ka baznīca šādu rīcību atbalsta. Vai Latvijas kristiešiem tas neliekas absurdi - atbalstīt agresivitāti un neiecietību pret kādu ļaužu grupu? „Rīgas Praids 2005” daudziem bija kā liels pārsteigums, daudzi to vēl nespēja pieņemt, bet tam jāmainās, un kristiešiem jābūt pēdējiem, nevis pirmajiem, kas izrāda neiecietību.(...) Baznīca ir tur, kur cilvēki spēj būt vienprātīgi, un cits citam nevēl ļaunu, kur pie viena galda sēžas visniknākie ienaidnieki, lai kaut ko kopīgi nolemtu. Tāpēc svarīgi M. Lutera vārdi - baznīcai vienmēr jāreformējas.”⁹⁴ Uzsvērta arī politisko spēku atbildība šī jautājuma risināšanā un atgādināts, ka tiem ir liela ietekme sabiedrības iecietības un pārmaiņu veicināšanā: „Pērn viņa (premjerministra A. Kalvīša) retorika par "sabiedrības lielākajai daļai nepieņemamu vērtību reklamēšanu" palīdzēja dažādiem provokatoriem saasināt kaislības. Premjeru nevar vainot par padomju pulkveža neaudzinātību, taču viņam jāapzinās savu izteikumu sabiedriskais konteksts.”⁹⁵

Vēl būtiska „Dienas” atšķirība no „Neatkarīgās Rīta Avīzes” un „Latvijas avīzes” ir citu valstu pārstāvju viedokļu atspoguļojums, piedāvājot „skatu no malas”, kas pauž, ka,

⁹³ Cihanoviča, J. (2006. 16. jūnijs). Pride, Praids un Dziesmusvētki, Diena, 5.lpp.

⁹⁴ Biteniēks, V. (2006. 1. marts). Baznīca, diskusija un bailes, Diena, 3.lpp.

⁹⁵ Strautiņš, P. (2006 1. jūnijs). Mazākumam nav jāslēpjas, Diena, 2.lpp.

ņemot vērā, ka Latvijā pastāv demokrātija, situācija ir biedējoša, uzsverot, ka sabiedrībai šādas aktivitātes nav jāatbalsta, bet gan jāpieņem: „Rakstnieks Merlins Holands, Oskara Vailda mazdēls raksta: "Man ir ļoti žēl, ka vēl viena Austrumeiropas pilsēta liedz gejiem un lesbietēm tiesības dzīvot augsti paceltu galvu, bez kauna un bailēm no vardarbības. Redzot homofobijas neglīto seju Maskavā šī gada pavasarī, es apsveicu jūsu drosmi pastāvēt par savām tiesībām. Pat ja gājiens nenotiks, esiet lepni, ka stāvat pret aizspriedumiem Latvijā." Simons Emils Amitzbels, Dānijas Folketinga deputāts: "Situācija ir šokējoša un tā mani pārsteidz. Modernā demokrātijā šāds gājiens būtu jāatļauj. Mēs jau nerunājam par to, ka sabiedrībai tas būtu jāatbalsta. To vienkārši nevajag aizliegt. Tā ir viena no demokrātiskas valsts iedzīvotāju pamattiesībām - rīkot šādu demonstrāciju. Pārsteidz arī politiķu attieksme. Dānijā nav tādu problēmu. Arī pie mums Kopenhāgenā augustā būs „Praids”, un to atbalsta visas Dānijas politiskās partijas. Dažām partijām būs pat savas grupas, kas arī ies gājienā, lai aizstāvētu arī seksuālo minoritāšu tiesības. Turklāt Dānijas politiķi nevis zaudē, bet tieši iegūst vēlētāju balsis, ja atbalsta homoseksuālismu." Dāniels Hjalmarsons, Sēderteljes pašvaldības Zviedrijā izglītības speciālists: "Zināju, ka patlaban Latvijā ir diezgan nopietnas problēmas ar seksuālo minoritāšu tiesībām, jo par aizliegumu rīkot „Praidu” daudz raksta arī lielākie Zviedrijas laikraksti. Protams, visi raksti ir kritiski. Latvijas pašreizējā situācija ir diezgan biedējoša, turklāt esmu dzirdējis, ka arī Latvijas parlamentā ir dzirdēti homofobiski izteikumi. Demokrātiskai valstij nepieklājas tā rīkoties. Ir būtiski aizstāvēt cilvēku tiesības. Runa ir par mīlestību, un tur nav nekā negatīva, jo tikai mēs paši varam izlemt, ko mīlēt." Kristers Falstets, Zviedrijas bruņoto spēku kapteinis: "Latvijas notikumi ir ļoti uztraucoši. Ir vēl sliktāk, nekā biju domājis. Būtu jāuzsver tieši cīņa pret homofobiju, nevis jāaizliedz doties gājienā. Mums visiem ir brīvība mīlēt un būt tiem, kas mēs esam. Tie ir paši cilvēktiesību pamati. Cilvēkiem jāļauj izpaust, kas viņi ir, ko mīl un kur dzīvo. Dot visiem vienādas tiesības - tā noteikti ir sabiedrības misija. Politikiem ir jāapzinās sava atbildība, jo viņu darbība parlamentā un balsojums varētu kalpot par pamatu, lai mainītu sabiedrības attieksmi. Ir būtiski, lai politiķi un citi sabiedrībā zināmi cilvēki rādītu piemēru un paustu savu nostāju, aizstāvot homoseksuāļus."⁹⁶

Pēc nenotikušā seksuālo minoritāšu un viņu atbalstītāju gājiena un apmētāšanas ar olām, urīnu un fekālijām, „Diena” ieņēma arvien nosodošāku nostāju pret „NoPride” kustības pārstāvjiem, un izmantojot arvien asākus izteikumus un viedokļus, vērsās pret valsts varu, kas nespēj nodrošināt ikviena indivīda pamattiesības uz vārda un uzskatu brīvību un drošību, neskatoties uz seksuālo orientāciju, tā A. Ozoliņš savā komentārā: „Policija profesionāli rīkojās, neļaujot kontrolētajai vardarbībai pāraugt nekontrolējamos kautiņos, un nebija ne

⁹⁶ Dreijere, V. (2006. 29. jūlijs). Praidā ārzemju viesi: situācija ir biedējoša, Diena”, 4.lpp.

mazāko šaubu, ka varētu dažu desmitu ļaužu plosīšanos izbeigt dažu minūšu laikā. Taču policija sargāja sevi un trakojošos neatļautā mītiņa dalībniekus, ļaujot tiem netraucēti uzbrukt tiem, kurus labi pamanāmi koordinētāji uzrādīja kā "pederastus" vai viņu "aizstāvjus". „NoPride” pārstāvjiem tika ļauts uzurpēt valsts varas funkcijas. Cilvēkiem uzbruka ar olām, "svēto" krāna ūdeni un maisiņos sapildītiem izkārņījumiem. Mācītājs Juris Cālītis un citi dabūja krietnu devu Latvijas Pirmās partijas un tās nolīgtā polittehnologa Ērika Stendzenieka "pozitīvās domāšanas" un "labo ziņu", kuras turpmāk varētu saukt pat sūdu maisiņā. (Nudien, šis sūdu metēju partijas "skaistums nāk no iekšām", kā teicis tās īpašnieks A. Šlesers.) Ja kādam tomēr palika šaubas par to, kas patiesībā notiek, tās kļiedēja akciju īstenotāji paši. "Paldies policijai!" "Paldies Jaunžekaram!" -korī skandēja trieciennieki, kuriem valsts vara bija atļāvusi pēc sirds patikas visu dienu rupji traucēt sabiedrisko kārtību un fiziski aizskart ikvienu, kuru viņi izvēlējās par ienaidnieku. "Brauciet prom, kropļi!" naidā pārgrieztām sejām rēca "pareizie". Ministrs, kas nespēj vai nevēlas aizturēt viņam zināmus bruņotus teroristus, toties nodrošina ekstrēmistiem iespēju veselu dienu terorizēt cilvēkus galvaspilsētas centrā, ir bīstams sabiedrībai un nekavējoties jāpatriec no amata. Jaunžekars pats neatkāpšoties, jo par to "lai lemj latviešu tauta kopumā", tikmēr viņš - āzis par dārznieku - izmeklēšot "kam sestdienas notikumi bija izdevīgi."⁹⁷

„Praida” un „NoPride” vērtību orientāciju konflikts analizējot publikācijas „Dienā” 2006. gadā, netika identificēts.

Apkopojot, var secināt, ka pastāvot par demokrātiju un vienlīdzību, „Diena” uzsvēra, ka ikvienam indivīdam, neatkarīgi no seksuālās identitātes, ir vienlīdzīgas tiesības un ka homoseksuāliem indivīdiem un citiem „Praida” kustības pārstāvjiem ar pārējo sabiedrību ir vairāk kopīga, nekā atšķirīga, tāpēc nav pamatotu iemeslu, lai pret šiem cilvēkiem izturētos citādi. Vēl „Diena” visai noteikti atbalstīja pārliecību, ka jo vairāk šis jautājums tiks aktualizēts sabiedrības dienaskārtībā, jo vairāk cilvēki sāks to pieņemt, jo monopols uz patiesību nav nevienam. Tiek uzsvērts, ka neviena sabiedrība nav vienā rītā pamodusies jau iecietīga pret citādo, tolerances veidošanās nav lēcieneveida process, taču šādu izpratni var panākt esot atvērtiem un iecietīgiem, apzinoties sevi kā piederīgus ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas tradīcijām, mentalitātei un identitātei. „Diena” uzsver, ka uz šiem jautājumiem jāspēj raudzīties plašākā kontekstā ar izpratnes pilnu attieksmi pret citādo, šajā gadījumā, „Praida” kustību un tās pārstāvjiem, jo „Ja domājat, ka piedzērušies britu un vācu puisi un mūsu striptīza dejojājas visvairāk maitā Latvijas tēlu, jūs kļūdāties. „Craziness in Latvia” - tāds nosaukums dots vienam no klipiem portālā „YouTube”, kas veltīti „NoPride” aktivitātēm šī gada vasarā. Latvijas iedzīvotājiem diez vai izdosies tajos ieraudzīt ko jaunu, jo viss jau

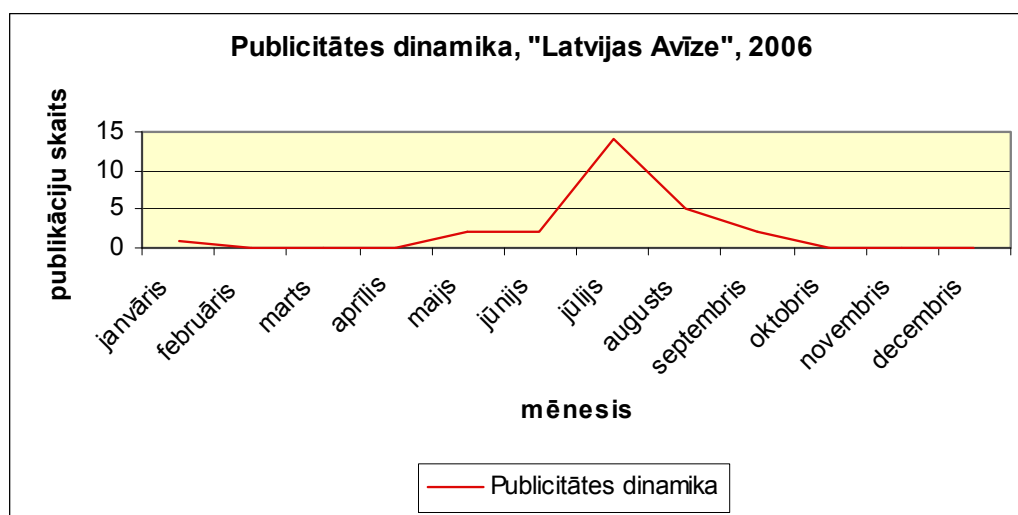
⁹⁷ Ozoliņš, A. (2006. 24. jūlijs). Naida orgāna, Diena, 2.lpp.

vairakkārt redzēts pašmāju televīzijā. Daudz interesantāk klausīties šo filmiņu autoru aizkadra komentārus, raksturīgākais no tiem: " Vai mēs šobrīd tiešām atrodamies Eiropā?"⁹⁸

3.4. „Praida” un „NoPride” sociālie rāmējumi laikrakstā „Latvijas Avīze”, 2006. gadā

„Latvijas Avīze” publicējusi 32% jeb 26 publikācijas no kopējā publikāciju skaita (Skatīt 3. attēlu).

Ja aplūko publikāciju skaita dinamiku gada garumā (Skatīt 5. attēlu), redzams, ka publikāciju dinamika par „Praida” un „NoPride” tēmu vēl izteiktāk nekā salīdzinājumā ar laikrakstu „Diena” ir atbilstoša „Rīgas Praida” norisei – līdz jūnija mēnesim par šo tēmu praktiski nav publikāciju, maijā, „Rīgas Praidam” tuvojoties, šis jautājums tiek mazliet vairāk aktualizēts, jūlija mēnesī, kad norisinājās „Rīgas Praids 2006”, publikāciju skaits ir vislielākais, pēc tam jautājuma aktualizācija strauji noplok.

5. attēls, Publicitātes dinamika, „Latvijas Avīze”, 2006

Aplūkojot, vai laikrakstā „Latvijas Avīze” „Praida” un „NoPride” kustības ierāmētas kā seksuālo identitāšu konflikts, šāds rāmējums netika identificēts. Publikācijās par „Praida” un „NoPride” tēmu „Latvijas Avīzē” vērojams izteikts vērtību rāmējums, proti, „Praida” un „NoPride” pārstāvji tiek rāmēti kā dažādu vērtību pārstāvji. „Praida” pārstāvju aktivitātes tiek vērtētas kā izlaidība, nelaime, un pat slimīga vai kroplīga vērtību izpratne par sabiedrībā pieņemtajām normām un vērtībām.

Vērtējot atspoguļoto viedokļu daudzpusību par „Praida” un „NoPride” jautājumiem, redzams, ka „Latvijas Avīze” ieņēmusi „Praida” kustību nosodošu pozīciju, atbalstot

⁹⁸ Kolosovs, D. (2006. 28. decembris) Parkurs, Kaupers un Vecrīga, Diena, 8.lpp.

uzstādījumu, ka Latvija ir zeme, kurā valda tradicionālas ģimenes vērtības un daudz biežāk atspoguļojot dažādus viedokļus, piemēram, politisko spēku un baznīcas pārstāvju, kas „Praidu” vērtē kā nepareizu un nosodāmu un uzsver, ka, atzīstot „Praidu”, tiktu parādīts, ka šīs kustības pārstāvji savas „netiklības varētu izvērst”. Kā piemēru var minēt „Latvijas Avīzē” publicēto interviju ar mācītāju un Latvijas Pirmās partijas pārstāvi Jāni Šmitu: „Šis „Praids” lika mobilizēties visiem Latvijas iedzīvotājiem, aizstāvēt savas vērtības un tikumus. Latvijai būtu jālepojas, ka esam saglabājuši savas pamatvērtības, un netaisāmies, izsakoties kardināla Pujata vārdiem, "ne par kādu Eiropas naudu tās pārdot." Latvijā nav bijusi, un, domāju, nebūs citādi domājošo vai seksuālo minoritāšu vajāšana. Kamēr šīs minoritātes mākslīgi neradīs situāciju, kur lielākajai sabiedrības daļai tiek uzspiestas amorālas lietas, kas ir pretrunā ar vispārpieņemtajām normām un kristietības pamatprincipiem. Geju kustības pārstāvji pieprasa pārveidot mūsu vērtību sistēmu, lai tie, kas sevi dēvē par kristiešiem, vairs neteiktu, ka grēks ir grēks, bet sauktu to par normu. (...) Geju mērķis ir vienkāršs - sagrābt varu, izmainīt likumdošanu un pārveidot visu Latvijas kultūru pēc sava tēla un līdzības. Par to, ko Bībele teikusi, ka "pienāks laiki, kad labs tiks saukts par ļaunu un ļauns tiks saukts par labu", tieši tas piepildās homoseksuālistu kustības sakarā. Ieplānotais geju gājiens uzdeva būtisku jautājumu - kas nosaka to, kas ir vai nav pareizi? Kas ir tikumība? Nezinu Latvijā nevienu homoseksuāli orientētu cilvēku, kuram pēc klasiskās diskriminācijas izpratnes ir liegtas kaut kāda veida tiesības. Viņi ir visur, un latviešu sabiedrība ir ļoti toleranta. Tas nostiprināts arī Satversmē, kur ierakstīts, ka Latvijā aizliegta jebkāda veida diskriminācija, tātad arī uz seksuālās orientācijas pamata. Neuzskatu, ka būtu nepieciešams izcelt vienu grupu pāri citām, par kuru arī Valsts Cilvēktiesību birojs norādīja, ka tajā nav nekādas diskriminācijas, bet kas pati nāk un uzprasās, lai viņiem būtu ne tikai vienlīdzīgas tiesības ar citiem, bet kaut kas vairāk. (...) Izskaidrošu sekojošus soļus: pirmais - geju kustība paziņo, lai viņus visi liek mierā, jo grib mīlēties, kā pašiem patīk. Kad sabiedrība to akceptē, seko nākamais solis: "mēs vēlamies, lai jūs pret mums ne tikai izturētos iecietīgi, bet lai mūs arī akceptētu, jo homoseksualitātē nekā nevar mainīt." Nākamais - "jums jāatbalsta mūsu kustība, praidi, jāļauj bērniem skolā mācīt, ka homoseksuālisms ir normāla parādība." Kad tas notiek, nākamais ir tas, kas jau panākts vairākās Eiropas valstīs - "jums mūs ne tikai jāatbalsta, bet jāsoda visi, kas runā mums pretī." Tad sākas sabiedrības vajāšana. Ir labs teiciens: "Neej svešā baznīcā ar savu dziesmu grāmatu". Mēs taču nebraucam uz Amsterdamu un nemācām holandiešus, kā dzīvot. Jo katra valsts ir tiesīga izraudzīties savas valsts pārvaldes formu un tikumisko modeli.”⁹⁹ Tiek uzsvērts, ka valsts aizstāv ģimeni un nevis izlaidības (homoseksualitāte tiek pielīdzināta narkomānijai vai prostitūcijai), un devalvētu vērtību izpratni, ko var atļauties tikai lielās un

⁹⁹ A. Cālīte (2006. 21. jūlijs). Ja tiek sagrauti morāles pamati, izzūd valsts, Latvijas Avīze, 4.-5.lpp.

demogrāfiski „drošās” valstis, kurām nav jāuztraucas par iedzīvotāju skaita samazināšanos un adekvātu šādu izpausmju izpratni, kas, piedāvātas masām, var atstāt graužošu iespaidu: „Ir daudz objektīvu iemeslu būt skeptiskam par homoseksuālisma popularizēšanu mūsu sabiedrībā. Lai gan ir labi zināms, ka šī seksuālā orientācija pastāvējusi katrā sabiedrībā un sevišķi tādās, kas pēc Rietumu civilizācijas mērauklas ir sasniegušas augstu kultūras līmeni, tā galvenā kārtā ir izpaudusies starp cilvēkiem, kas materiāli vai garīgi sasnieguši augstu kultūras līmeni, kas viņiem atļāvis vai mudinājis atbrīvoties no sabiedrības šaurākiem noteikumiem un paplašināt savu izjūtu pasauli. Līdzīgi varētu runāt par narkotiskām vielām, prostitūciju, azartspēlēm, pedofiliju vai laulāto draugu biežu maiņu un citām "izvirtībām". Problēmas rodas, kad narkotikas vai homoseksuālisms tiek popularizēts tautā - un kā gan citādi izprast politiku un "geju un lesbiešu vecāku un draugu" biedrības locekļu vadītas "lepnuma parādes"? Statistiski rēķinot, homoseksuālisma, tāpat kā prostitūcijas, paplašināšanās tautas izaugsmei un attīstībai neko pozitīvu nesola, jo īpaši ne mūsu tautai, kurā jau tagad ir viens no zemākajiem dzimstības līmeņiem pasaulē. Šādā kontekstā būtu prātīgi reizē ar cilvēka tiesībām runāt arī par cilvēka pienākumiem. Nenoliedzot nevienam izvēli, kā vadīt savu privāto dzīvi, tomēr popularizēšana un lepošanās pienāktos tiem vīriem un sievietēm, kas spēj radīt un stabilā ģimenē uzturēt divus vai vairāk bērnus, tā nodrošinot savas tautas izaugšanu un kultūras saglabāšanu no paaudzes paaudzē. Līdzās demogrāfiskajiem apsvērumiem, vērts piezīmēt par tīri estētisku jautājumu. Uzkrītošs ir tas, ka geju un lesbiešu publiskie sarīkojumi, kādi notikuši daudz kur pasaulē, ir izveidojušies ne tikai par seksuālās orientācijas, bet arī klajas izrādīšanās (ekstravagantos kostīmos) izpausmēm, šķiet, ar domu ne tikai iepriecināt, bet arī šokēt "taisnos" skatītājus. Ņemot vērā, ka starp mūsu seksuāli citādi orientētiem cilvēkiem ir daudzi, kas izceļas ar savām garīgajām spējām un pozitīvo personību, mūsu mentalitātei būtu daudz piemērotāk, ja viņi savu "lepnumu" parādītu, veicot labdarības vai kultūras pasākumus, kas labāk spētu tautu iepazīstināt ar šādiem cilvēkiem un radīt labvēlīgāku noskaņojumu pret tiem. Vēsturiskā skatījumā Latvijā nekad nav trūcis tolerances pret cilvēkiem viņu seksuālās orientācijas dēļ un reti kāds inteliģents cilvēks ir paudis šādus aizspriedumus.”¹⁰⁰

Pretējo pušu viedoklis atspoguļots ievērojami mazāk, tikai vienā publikācijā, turklāt – pēc „Rīgas Paida 2006”, kas no ziņas aktualitātes un šī jautājuma komunikācijas viedokļa ir uzlūkojams kā visai nepareizs un pat neizprotams solis. Publicējot interviju ar „Mozaīkas” pārstāvi Lindu Freimani, „Latvijas Avīze” acīmredzami centusies nodrošināt daudzpusēju viedokļu piedāvāšanu par „Paida” un „NoPride” jautājumiem, piedāvājot iepazīt arī „pretējās nometnes” pārstāvjus, kuri skaidro savu nostāju: „Gājiens nav pašmērķis. Tas ir vajadzīgs, jo

¹⁰⁰ Bolšteins, P. (2006. 22. jūlijs). Pārdomas par lepnuma parādi, Latvijas Avīze, 5.lpp.

mums ir vēstījums, kuru gribam pateikt, un uzskatām, ka šis ir efektīvs veids, kā pievērst sabiedrības uzmanību. Notika arī "Draudzības dienas", kur bija gan politiskas debates, gan semināri, gan kino dienas. Bez gājiena mēs dabūtu runāt ilgāk, kamēr atrastu dzirdīgas ausis, kas būtu ieinteresētas par mūsu jautājumiem diskutēt. Lai gan praidis nenotika, sabiedrības uzmanība iegūta, sāktas debates, kuras turpināsies vēl ilgi un nebūs tikai par vienas Latvijas iedzīvotāju grupas interesēm, bet gan demokrātiju kopumā. Nevienā valstī nav tā, ka cilvēki no rīta pamostas un saka: nu gan esam gatavi pieņemt kaut ko jaunu! Ja tās ir lietas, kas skar cilvēku vērtības, vai ir svešas, biedējošas vai nepatīkamas, neizbēgami ir pretestība. Visā pasaulē geju un lesbiešu kultūra sākusies līdzīgi - ar stipru sabiedrības pretestību. Domāju - esam ieguvuši kaut ko labu, bet tas parādīsies pēc laika, kad vērtēsim - 2006. gada vasara bija lūzuma punkts. Mēģinām risināt savu situāciju patiesībā runājot par sabiedrību kopumā, runājot, kādā valstī gribam dzīvot. Ja demokrātijas principus ievērojam līdz galam, jārūpējas par visām grupām. Nevar nevienam ar varu kaut ko uzspiest: tagad tu būsi iecietīgs. Cilvēki tad pretojas, jo paši grib saprast, nevis gaida, kad kāds pamācīs. 37% pie mums uzskata, ka homoseksualitāte ir slimība, kas ir ārstējama. Tas ir slikts rādītājs, jo viņu priekšstats ir maldīgs. Bet SKDS pētījums pierāda, ja cilvēkam pašam pazīstams gejs vai lesbiete, attieksme ir daudz pozitīvāka. Cilvēkiem ir dabiski baidīties no svešā, bet, to iepazīstot, tas kļūst pieņemams. Ja nejutīsim atbildību par sabiedrību kopumā, nebūsīm laimīgi. Visdziļākā demokrātija ir tad, kad cilvēki ir neatkarīgi un brīvi, bet tajā pašā laikā jūt lielu atbildību. Ne par vienu netaisnību, ko redzam, nedrīkst teikt: tā nav mana problēma." Man nepatīk izlikšanās, ka viss ir pakļauts tikai vienam ģimenes modelim, bet par pārējo nerunājam. Varbūt esam ķērušies pie problēmas otrā gala, milzīgos tempos mēģinot noķert Eiropu vai Rietumu pasauli, no kā Latvija bija atšķirta, un ir izlaisti daži attīstības viļņi. Idejām vajadzīgs laiks, lai tās nosēstos, lai cilvēki tās pieņemtu, saprastu un izjust. Labi varu saprast, ka cilvēki jūtas apdraudēti, ka viņiem nepatīk, ja uzbāž kaut ko svešu un nepazīstamu, un rodas šī pretestība. Jāvērtē cilvēks pats vai tas, ko viņš dara, sabiedrībai nāk par labu vai par sliktu, nevis jāvērtē pēc tā, ka viņš pieder vienai vai otrai grupai. Ar „Praidu” ir izvirzīta problēma un cilvēki sākuši runāt par jautājumiem, par kuriem līdz šim nav runājuši. Tas dod iespēju dialogu turpināt mierīgākā formā.”¹⁰¹

Līdzās viedokļu līderu komunikācijai, „Latvijas Avīze”, atšķirībā no „Dienas” un „Neatkarīgās Rīta Avīzes”, saviem lasītājiem piedāvāja iepazīties arī ar citu „parasto cilvēku” uzskatiem par „Praidu”, kas gan nepiedāvāja reprezentatīvu un daudzpusīgu sabiedrības skatījumu uz šo aktualitāti, bet gan pastiprināja laikraksta pausto nostāju – „Praida” kustībai piederīgie piekopj izlaidības un ir slimi cilvēki, ar izkropļotu izpratni par tradicionālajām

¹⁰¹ Cālīte, A. (2006. 5. augusts). Man nepatīk izlikšanās, Latvijas Avīze, 4.-5.lpp.

ģimenes vērtībām, tādiem vajadzētu pulcēties nomaļās vietās, turklāt „Praida” tēma ir mākslīgi „uzpūsta” un tautai nenozīmīga salīdzinājumā ar patiesajām ikdienas rūpēm: „Jānis Veņislavs Bauskas rajonā: "Man liekas, ka homoseksuālistiem nevajadzētu iet šajā gājienā. Tādi gājieni ir tikai muļķības. Es nesaku, ka viņiem jāsēž mājās, var jau arī citādi izklaidēties. Tagad ir sākusies peldēšanas sezona, lai viņi brauc atpūsties uz jūru, nevis staigā pa ielām. Tas nekas, ka ārzemēs tādi gājieni notiek. Mēs vēl esam dikti tālu no ārzemēm." Felicita Rīna, Brunavas pagastā: "Mēs ar vīru esam 70 gadus veci cilvēki, mums tāds gājiens nav pieņemams, mūsu domas par šo jautājumu nemainīsies. Man jāsaka tāpat kā teica deputāts Ozoliņš - lai viņi pa saviem dzīvokļiem un klubiem dzīvojas, bet lai neiet uz ielas un nerāda mums večiem un bērniem savu dzīvesveidu. Esam pret gājieni, īpaši Rīgas centrā. Lai iet kaut kur nomalē, savā nodabā. Bet viņi, redz, grib, lai citi arī redz un pierod pie viņiem. Mēs visu pieņemam no ārzemēm, ar laiku būs jāpieņem arī homoseksuālistu gājiens. Mēs neesam tik lieli cīnītāji kā Francija un Vācija, pamazām pierodam pie visa. Un gan jau viņi ies tajā savā gājienā. Mēs gan negribam samierināties. Lai iet gar jūrmalu kaut pliki, bet nevis Rīgas centrā pie baznīcām." Vallija Pukinska Bauskā: "Mans viedoklis par geju un lesbiešu gājieni paliek nemainīgs. Viņiem absolūti nebūtu ko izrādīties. Ja cilvēks ir slims vai citādāks, tā nav īpašība, kas būtu izceļama. Homoseksuālisti gan neizskatās nelaimīgi, viņi izskatās pārļaimīgi. Ja viņi vēlas sevi demonstrēt, lai dara to Uzvaras laukumā, kur notiek visas pa pusei neatļautās demonstrācijas. Tur nepiegiezīsim viņiem nekādu vērtību. Tā es domāšu vienmēr. Nebūtu pieņemami, ja šiem cilvēkiem ļautu slēgt laulības un adoptēt bērnus. Ja cilvēks ir tāds piedzimis, viņam vajadzētu pašam samierināties ar saviem trūkumiem un anomālijām un nebūtu tur daudz ko afišēties. Ārzemēs šādi gājieni notiek, bet vai mums jāskatās, kā notiek ārzemēs? Katrai tautai ir savas atļautas raksturīgās īpašības. Nekādā gadījumā viņiem nevajadzētu iet Rīgas centrā, lai viņi iet kaut kur parkā." Anna Unte Liepājas rajonā: "Rīga no mums ir tālu. Man pret gejiem un lesbietēm nav ne sevišķu simpātiju, ne pretenziju. Pilnīgi piekrītu tam, ka pa Rīgas centru viņiem nevajadzētu iet. Lai viņi taisa savus mītiņus un sapulces citur. Cik es saprotu, viņi tieši grib izrādīšanos un iešanu, tāpat kā citur pasaulē, ģērbusies tērpos kā karnevālā. Man homoseksuālisti nav simpātiski. Televīzijā redzēju interviju ar M. Santu. Pēc tam, kad viņš paziņoja par savu homoseksualitāti, man pret viņu izveidojās nepatika. Pērn gājienā viņš tāds smaidīgs, mētājās ar rokām. Nebija patīkami skatīties, es pilnīgi saprotu tos cilvēkus, kas gāja un protestēja pret šo gājieni." Anna Sekace Balvu rajonā: "Viņiem nevajadzētu publiski rādīties. Ja cilvēks ir tāds, tad viņš var dzīvot, kā grib, bet ne jau to visiem rādīt." Astra Norvaiša Saldus rajonā: " Man liekas, ka tām minoritātēm pievērs pārāk daudz uzmanības. Ja tik ļoti grib - lai pastaigā to stundiņu pa ielu

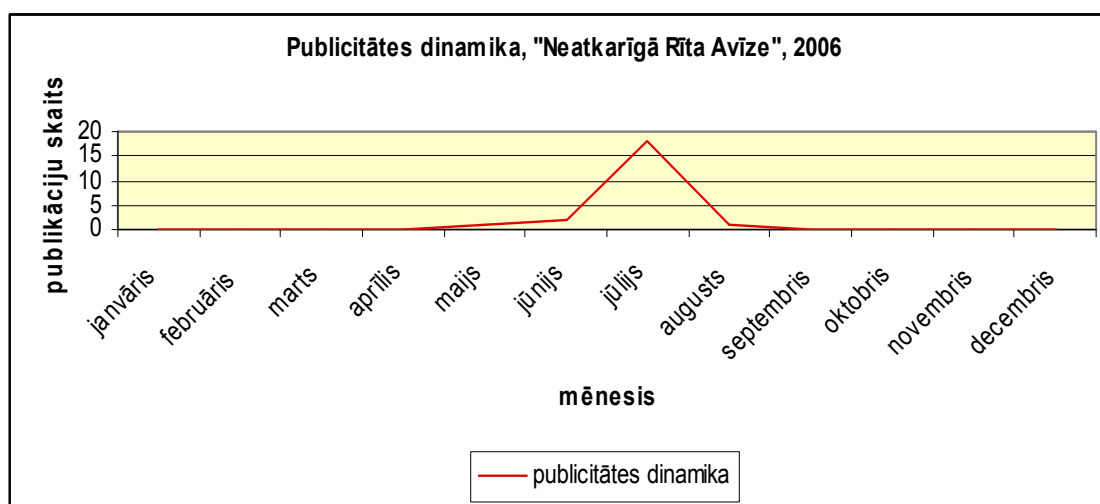
un miers ar viņiem. Nevajag tādiem uzmanību pievērst. Man pat brīžam liekas, ka kāds tām minoritātēm samaksājis, lai taisītu pēc iespējas lielāku traci.”¹⁰²

Apkopojot, var secināt, ka pastāvot par tradicionālajām ģimenes vērtībām un izpratni, „Latvijas Avīze” uzsvēra, ka „Praida” pārstāvji vērtējami kā cilvēki ar citu, krasi atšķirīgu, vērtību izpratni – izlaidīgi, netikli un pat garīgi slimi. Lai arī šāda „problēma” pastāv, tiek uzsvērts, ka Latvijas sabiedrība ir pietiekami toleranta un nav vajadzības šo jautājumu „mākslīgi” aktualizēt, jo tas ir pārāk attālināts no patiesajām ikdienas rūpēm un būtiskajām lietām, kas tiek pamatots ar politiskās varas, baznīcas pārstāvju, un arī „parasto” cilvēku viedokļu atspoguļošanu, turpretī daudz mazāk (taču, kas būtiski, darot to vispār) atspoguļojot „pretējās puses” pārstāvju skatu punktu uz šo jautājumu, vismaz teorētiski nodrošinot daudzpusīgu jautājuma atspoguļošanu un dažādu viedokļu piedāvāšanu.

3.5. „Praida” un „NoPride” sociālie rāmējumi laikrakstā „Neatkarīgā Rīta Avīze”, 2006. gadā

„Neatkarīgā Rīta Avīze” publicējusi 27% jeb 22 publikācijas no kopējā publikāciju skaita (Skatīt 3. attēlu).

Ja aplūko publikāciju skaita dinamiku gada garumā (Skatīt 6. attēlu), redzams, ka publikāciju dinamika par „Praida” un „NoPride” tēmu salīdzinājumā ar „Dienu” un „Latvijas Avīzi” ir izteikti koncentrēta tieši „Rīgas Praida” norises mēnesī jūlijā, pēc tam šī tēma burtiski „izgaist” no „Neatkarīgās Rīta Avīzes” dienaskārtības.

6. attēls, Publicitātes dinamika, „Neatkarīgā Rīta Avīze” 2006

¹⁰² Komentāri (2006. 27. maijs) Nekādu Praidu Rīgas centrā, Latvijas avīze, 7.lpp.

Aplūkojot, vai laikrakstā „Neatkarīgā Rīta Avīze” „Praida” un „NoPride” kustības ierāmētas kā seksuālo identitāšu konflikts, šāds rāmējums netika identificēts.

Publikācijās par „Praida” un „NoPride” tēmu „Neatkarīgajā Rīta Avīzē” vērojams izteikts vērtību rāmējums, uzsverot tieši vērtību cīņu starp homoseksuāļiem un kristīgo baznīcu: „Tiek izmantots dažādu cilvēku saprāts, visai sabiedrībai tiek uzspiestas nedaudzu cilvēku iedomas, kā tas notiek autoritārajās sabiedrībās. Viena vai dažu cilvēku iedomu uzspiešana visai sabiedrībai parasti noved šo sabiedrību postā. Kādreiz zinātniski pierādīts un neapstrīdams fakts bija tas, ka zeme ir plakana. Tagad zinātnieki pierādījuši, ka homoseksuālisms ir demokrātijas mēraukla. Un tie, kas tam nepiekrīt, arī šodien, tēlaini izsakoties, tiek dedzināti uz sārta. Homoseksuāļi un to atbalstītāji visai bieži lieto vārdu tolerance jeb iecietība. Ir jāsaprot, ka visam ir savas robežas, pat kosmosam. Arī tolerancei tādas ir. Mēs neesam atteikušies no tolerances un kļuvuši netoleranti, kā to iedomājas homoseksuāļi un to atbalstītāji. Mēs esam un būsime toleranti, ir jāsaprot, ka šodien mēs apzināmies robežu, līdz kurai mēs varam iet savā tolerancē. Ir jāsaprot, ka praida pasākumi ir aiz šīs robežas. Pārfrazējot Orvelu: visi cilvēki ir vienlīdzīgi, un homoseksuāļi nav vienlīdzīgāki par citiem. Latvijas sabiedrībā nav naida pret homoseksuāļiem, vairākums sabiedrības izjūt vienīgi riebumu. Tas ir normāli, tāpat kā vemšanas reflekss. Turklāt riebumu izraisa nevis paši cilvēki, bet to izdarības. Vairākums Latvijas sabiedrības uzskata, ka homoseksuāļi ir tādi paši kā visi, vienīgi piekropj riebīgas izdarības. Jo vairāk homoseksuāļi propagandēs savas izdarības, jo lielāku riebumu tie pret sevi radīs. Tāpēc svarīgi saprast tolerances robežu un to ievērot. Pašlaik notiek cīņa starp kristīgām un homoseksuālām vērtībām, un katram jāizvēlas, pie kurām turēties.”¹⁰³

„Praida” pārstāvji rāmēti kā dažādu vērtību pārstāvji, kuri nav orientēti uz tradicionālajām vērtībām: ģimeni un bērnu radīšanu, turklāt propagandē un publisko savu slimo vērtību izpratni un dzīvesveidu, kas ir pilnīgi pretstatā Dieva radītajai lietu kārtībai: „Nenoliedzot iespēju katram cilvēkam pēc paša vēlēšanās un sapratnes veidot savu privāto dzīvi un attiecības, nelokāmi nostājamies pret tādu attiecību un dzīvesveida propagandēšanu, reklamēšanu un publiskošanu, kas var dezorientēt mūsu bērnu un jaunatnes vēl neizveidojušos vērtību un domāšanas sistēmu, priekšstatus par vīrieša un sievietes lomu attiecībām, ģimenes modeļa veidošanu un bērnu audzināšanu. Protestējam pret to, ka sabiedrības, tai skaitā tas gados jaunākās daļas, acu priekšā tiek iznestas personiskās intereses un izdarības, kas raksturīgas ļaunai grupai, kuras uzskati iepriekš minētajās jomās nesaskan ar Dieva radīto un dabiski iekārtoto lietu, dzimtas un sabiedrības turpināšanas kārtību, kurai pateicoties cilvēce pastāv joprojām un spēj sevi atražot, kas cilvēces vēstures gaitā ir sevi pierādījusi esam

¹⁰³ Ostrovska, I. (2006. 20. jūlijs). Homoseksuālisms un iecietība, Neatkarīgā Rīta Avīze, 23.lpp.

vispiemērotākā vide cilvēka attīstībai - vīrieša un sievietes laulību savienība, kuri, ģimenē audzinot jauno cilvēku, sniedz viņam līdzsvarotu priekšstatu par dzimumu attiecībām, tēva un mātes, vīrieša un sievietes lomu, pienākumiem un tiesībām sabiedrībā un ģimenē. Atļaujot un tādējādi atbalstot dažādas homoseksuāli orientētu personu aktivitātes, valdība un deputāti rada labvēlīgu vidi problēmām, kas atstās negatīvu iespaidu uz ģimeni, sabiedrību un valsti. Iebilstam, ka mūsu nostāja tiek saukta par homofobiju. Mēs nebaidāmies no homoseksuāli orientētiem cilvēkiem. Tieši otrādi - pievēršam uzmanību un kritiski izvērtējam, kā šī orientācija iespaido personību, kā šādi orientēti cilvēki ietekmē citus, ievācam informāciju par viņu interesēm un tieksmēm, pētot literatūru par šiem jautājumiem un izzinot to cilvēku pieredzi un viedokli, kuri vienā vai citā veidā bijuši saskarē vai arī paši piederējuši šādi orientētai ļaužu grupai un kuri ir gatavi sniegt atklātu informāciju par homoseksuāli orientēto ļaužu iekšējām problēmām, tendencēm un nodomiem. Geji un lesbietes patiesībā ir dziļi nelaimīgi cilvēki, no kuriem daži to vēl neapzinās, citi neparko nevēlas atklāti atzīt, kā arī nemāk un nespēj rast dziļu, patiesu un ilgtermiņa laimi un brīvību.”¹⁰⁴

Ļoti izteikti vērojams, ka līdzīgi kā tas ir arī laikrakstā „Latvijas Avīze”, „Praida” jautājuma aktualitāte tiek vērtēta kā pārspilēti un uzpūsti provokāciju mēģinājumi, uzsverot, ka ar sabiedrības tolerances un demokrātijas izjūtu viss kārtībā: „Nevar noliegt, ka neiecietība pastāv arī Latvijā, ir gadījumi, kad uz ielas tiek piekauti cilvēki ar tumšu ādas krāsu, vai kāds uzņēmējs nepieņem darbā kādu viņa seksuālās orientācijas dēļ. Tomēr šie gadījumi nav pakļaujami vispārinājumiem - ieraugot fermā vienu beigtu broileri, nevar uzreiz paziņot, ka sākusies putnu gripa Kopumā Latvijas sabiedrība ir gana toleranta pret cilvēkiem ar citādu seksuālo orientāciju un neiebilst, ja viņi to dara savā guļamistabā, ja pārspilēti neuzmācas ar savu propagandu un nevilina savos tīklos nepilngadīgos. Varbūt šāds neliberālisms, jo latviešu kolektīvajā zemapziņā pastāv bailes no tautas izmiršanas, kam pretī liekama orientācija uz tradicionālām vērtībām, ģimeni un bērnu radīšanu? Homoseksuālistu organizācijas provocē, mākslīgi sagudro, cenšas atrast un iznīcināt kādu pretinieku, lai tad varētu pret viņu cīnīties. Šie pasākumi nav pelnījuši, pat lai uz tiem skatītos un lai par tiem satrauktos.”¹⁰⁵

Runājot par daudzpusīgu šī jautājuma atspoguļojumu, „Neatkarīgā Rīta Avīze” līdzīgi „Latvijas Avīzei”, lai gan ieņēmusi „Praida” kustību nosodošu pozīciju, tomēr ievērojusi daudzpusīgas informācijas nodrošināšanas principu, un publicējusi arī „Praida” kustības pārstāvju komentāru, līdz ar to dodot iespēju savai auditorijai iepazīt arī „pretējo pusi”, turklāt

¹⁰⁴ Brigss, A. (2006. 21. jūlijs). Mēs nebaidāmies no homoseksuāli orientētiem cilvēkiem, Neatkarīgā Rīta Avīze, 2.lpp

¹⁰⁵ Krautmanis, M. (2006. 16. jūnijs). Vai Latvijai jāuzprasās uz pērienu par homofobiju?, Neatkarīgā Rīta Avīze, 3.lpp.

visai neparastā veidā, piedāvājot „pareizi orientēta” cilvēka, kas tomēr atbalsta „Praida” kustību, skatījumu uz šo jautājumu: „No tā rīta dievkalpojuma Anglikāņu baznīcā esmu neskaitāmas reizes vannojies, dušojies, mazgājis savas drēbes, taču s.... smaka vēl jūtama, un, iespējams, ka man nāksies šķirties no drēbēm un kurpēm, kuras valkāju todien. Domas kavējas pie notikumiem, naida un apvainojumiem, ko uzbrucēji veltīja vīriešiem, sievietēm, bērniem. Es esmu precējies un man ir bērni, un šķiet, ka vienīgais, ko todien vajadzēja aizsargāt, bija baznīcas apmeklētāji. Visvairāk neliek mierā doma: kā viens cilvēks var sviest s.... uz otru cilvēku? Bijām liecinieki tam, kā uz baiļu un naida pamata radīta kopiena, kuras veidošanu veicināja daudzi politiķi un baznīcas vadoņi, mutiski aizskāra un mēģināja iebaidīt kādu cilvēku grupu, lepni svieda s.... un olas un pat mēģināja nodzīt no ceļa mašīnu. Daudzi no tiem, kas veica šīs naidpilnās darbības, runāja par ģimenes vērtībām. No šiem notikumiem, var secināt, ka šī naidpilnā rīcība neatspoguļo Latvijas iedzīvotāju vairākuma nostāju. Tā nav tikai politiķu un citu viedokļa līderu klusēšana, kas pieļauj fizisku un garīgu vardarbību. Tā ir vairākuma klusēšana, kas pieļauj naida noziegumus.”¹⁰⁶

Tiek uzsvērts arī „Praida” bezjēdzība, jo šāda kustība nav veidojusies ar latviešu tradīcijām un mentalitāti, un skaļi gājieni, mēģinot „uzspiest” savas vērtības un tikumus tikai kaitē tolerances un izpratnes veicināšanai: „Dažādās valstīs ir dažādas tradīcijas. Mēģinājums Amsterdamas pieredzi vienas dienas laikā pārceļ uz Rīgu cieta neveiksmi. Homoseksuāļu rīcībā bija daudz ceļu, kā veidot attiecības ar sabiedrību. Viņi, zinot sabiedrības noskaņojumu un ignorējot iekšlietu ministra brīdinājumu, izvēlējās eskalāciju. Vai situācija ir uzlabojusies? Nē, tā ir pasliktinājusies. Vai dialogs ir veicināts? Nē, tas ir atsviests tālu atpakaļ pagātnē. Vai drošība ir pieaugusi? Nē, tā ir mazinājusies. Vardarbība rada vardarbību.”¹⁰⁷

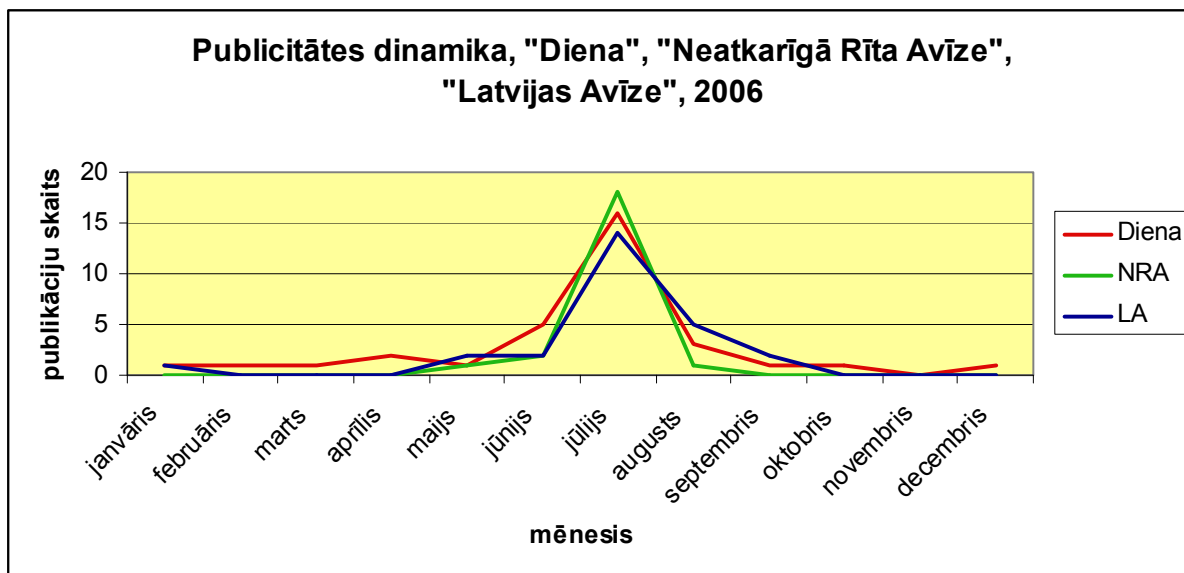
Apkopojot, var secināt, ka pastāvot par tradicionālajām ģimenes vērtībām, „Neatkarīgā Rīta Avīze” krasi iestājas pret „Praida” kustību, nosaucot pastāvošo situāciju par „vērtību konfliktu”, un homoseksuālismu dēvējot par novirzi no normas un vispārpieņemtajām vērtībām un grēku. Tiek uzsvērts, ka Latvijas sabiedrība ir pietiekami toleranta un ka šādu gājienu un citu publisku aktivitāšu organizēšana nekādā veidā neradīs nedz izpratni, nedz iecietību, jo sabiedrība šādai publiskai citādībai gluži vienkārši vēl nav gatava. Ievērots princips par daudzpusīgu viedokļu piedāvāšanu, tiesa gan, daudz mazākos apmēros.

¹⁰⁶ Arenas, I. (2006. 29. jūlijs). Ne lepnuma, ne kauna, Neatkarīgā Rīta Avīze, 3.lpp.

¹⁰⁷ Pujats, J., Tālbergs, T. (2006. 25. jūlijs). Atbalsta vēstule iekšlietu ministram D. Jaunzeikaram, Neatkarīgā Rīta Avīze, 2.lpp.

3.6. „Praidā” un „NoPride” rāmējumu salīdzinājums latviešu nacionālās dienas preses izdevumos „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze” 2006. gadā

Salīdzinot publikāciju dinamiku par „Praidā” un „NoPride” tēmām trijos pēc tirāžas lielākajos latviešu nacionālās preses izdevumos, redzams, ka „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze” šīs kustības atspoguļojušas ar dažādu intensitāti (Skatīt 7. attēlu).

7. attēls, Publicitātes dinamika, „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze”, „Latvijas Avīze”, 2006

„Diena” šo jautājumu aktualizē jau gada sākumā, katru mēnesi publicējot 1-2 publikācijas par „Praidā” vai „NoPride”, jūnija mēnesī publikāciju skaits pieaug (5 publikācijas), jūlijā sasniedzot savu maksimumu, 16 publikācijas, un atlikušo gadu turpinot publicēt 1-2 publikācijas mēnesī.

„Latvijas Avīze” „Praidā” un „NoPride” jautājumu aktualizē salīdzinoši vēlāk – maija mēnesī. Jūlijā, atbilstoši „Rīgas Praidā” aktivitāšu norisei, publikāciju skaits sasniedz savu maksimumu, 14 publikācijas, un augusta, septembra mēnesī jautājums vēl tiek uzturēts kā aktuāls, publicējot vidēji 3 publikācijas mēnesī.

Arī „Neatkarīgā Rīta Avīze” „Praidā” un „NoPride” jautājumu aktualizē īsi pirms „Rīgas Praidā” norises, maijā un jūnijā publicējot attiecīgi 1 un 2 publikācijas. Jūlija mēnesī publikāciju skaits sasniedz savu maksimumu, arī vislielāko publikāciju skaitu no visiem trijiem laikrakstiem, 18 publikācijas, lai pēc tam burtiski „izzustu” no šī laikraksta konstruētās dienaskārtības.

Salīdzinot „Praidā” un „NoPride” kustību rāmējumus trijos pēc tirāžas lielākajos latviešu nacionālās dienas preses izdevumos „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze” 2006. gadā, var secināt, ka šo laikrakstu lasītājiem, atbilstoši šī darba teorētiskajiem

uzstādījumiem, būtībā tikuši piedāvāti divu veidu „Praida” un „NoPride” rāmējumi. Proti, laikraksts „Diena” Praida” kustības pārstāvjus rāmējis kā piederīgus citai, atšķirīgai seksuālajai identitātei, uzsverot to, ka šī seksuālās identitātes atšķirība arī ir vienīgais, kas „Praida” kustības pārstāvjus atšķir, un rosina domāt par to, kāpēc būt neiecietīgiem, ja atšķirība ir tik neliela, piederību dažādām sociālajām kustībām atvirzot otrajā plānā un aicinot paraudzīties uz cilvēku. Tiek uzsvērts, ka vēl neviena sabiedrība nav vienā rītā pamodusies un secinājusi, ka ir kļuvusi iecietīga. Tolerances un iecietības veidošanas process tiek prezentēts kā divvirzienu norise, kas nenotiek lēcienveidā, bet gan pamazām, abām pusēm tuvinoties un izprotot vienu otru.

Savukārt „Neatkarīgās Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze” saviem lasītājiem „Praida” un „NoPride” kustības piedāvājušas iepazīt, šo kustību pārstāvjus ierāmējot kā dažādu vērtību pārstāvjus, turklāt, šīs atšķirīgās vērtības prezentējot kā „novirzi no normas”, „slimību” vai „izvirtību”. Tiek uzsvērts, ka latvieši ir tradīciju tauta, kas uzticīga ģimenei, bērniem un baznīcas vērtībām. Akcentēts, ka „Praida” kustība ir aizguvums no citu zemju kultūrām, kas tāpēc nav pieņemams Latvijā. Vēl tiek atgādināts, ka sabiedrība ir pietiekami toleranta un iecietīga un ka „Praida” jautājums patiesībā nav ziņas vērts, jo „parastajam cilvēkam” ir pavisam citas, svarīgākas ikdienas rūpes.

SECINĀJUMI

Aplūkojot publikāciju dinamiku trijos pēc tirāžas lielākajos latviešu nacionālās dienas preses izdevumos, redzams, ka „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze” šīs kustības atspoguļojušas ar dažādu intensitāti. „Diena” „Praida” un „NoPride” kustības aplūkojusi visa gada garumā, ik mēnesi publicējot vismaz vienu publikāciju par šo tēmu, savukārt „Neatkarīgā Rīta Avīze” un „Latvijas Avīze” izteikti pievērsušās „Praida” un „NoPride” tēmai tuvojoties „Rīgas Praida” norisei.

Aplūkojot, vai laikrakstā „Diena” „Praida” un „NoPride” kustības ierāmētas, kā seksuālo identitāšu konflikts, redzams, ka šāds rāmējums pastāv. Laikraksts „Diena” „Praida” kustības pārstāvjus rāmēja kā piederīgus citai seksuālajai identitātei. Pastāvot par demokrātiju un vienlīdzību, „Diena” uzsvēra, ka ikvienam indivīdam, neatkarīgi no seksuālās identitātes, ir vienlīdzīgas tiesības un ka „Praida” kustības pārstāvjiem ar pārējo sabiedrību ir vairāk kopīga, nekā atšķirīga, tāpēc nav pamatotu iemeslu, lai pret šiem cilvēkiem izturētos citādi. Vēl „Diena” visai noteikti atbalstīja pārliecību, ka jo vairāk šis jautājums tiks aktualizēts sabiedrības dienaskārtībā, jo vairāk cilvēki sāks to pieņemt, jo monopols uz patiesību nepieder nevienam. Tiek uzsvērts, ka neviena sabiedrība nav vienā rītā pamodusies jau iecietīga pret citādo, tolerances veidošanās nav lēcienveida process, taču šādu izpratni var panākt esot atvērtiem un iecietīgiem, apzinoties sevi kā piederīgus ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas tradīcijām, mentalitātei un identitātei. „Diena” uzsver, ka uz šiem jautājumiem jāspēj raudzīties plašākā kontekstā ar izpratnes pilnu attieksmi pret citādo, šajā gadījumā, „Praida” kustību un tās pārstāvjiem.

„Praida” un „NoPride” kā vērtību rāmējuma konflikts netika identificēts.

„Latvijas Avīzē” „Praida” un „NoPride” kustības kā seksuālo identitāšu konflikts rāmējums netika identificēts. Publikācijās par „Praida” un „NoPride” tēmu „Latvijas Avīzē” vērojams izteikts vērtību rāmējums.

Pastāvot par tradicionālajām ģimenes vērtībām un izpratni, „Latvijas Avīze” uzsvēra, ka „Praida” pārstāvji vērtējami kā cilvēki ar citu, krasi atšķirīgu, vērtību izpratni – izlaidīgi, netikli un pat garīgi slimi. Lai arī šāda „problēmgrupa” pastāv, tiek uzsvērts, ka Latvijas sabiedrība ir pietiekami toleranta un nav vajadzības šo jautājumu „mākslīgi” aktualizēt, jo tas ir pārāk attālināts no patiesajām ikdienas rūpēm un būtiskajām lietām, kas tiek pamatots ar politiskās varas, baznīcas pārstāvju, un arī „parasto” cilvēku viedokļu atspoguļošanu, turpretī daudzkārt mazāk (taču, kas būtiski- darot to vispār) atspoguļojot „pretējās puses” pārstāvju skatu punktu uz šo jautājumu, vismaz teorētiski nodrošinot daudzpusīgu jautājuma atspoguļošanu un dažādu viedokļu piedāvāšanu.

Laikrakstā „Neatkarīgā Rīta Avīzē” „Praida” un „NoPride” kustību seksuālo identitāšu konflikta rāmējums netika identificēts. Publikācijās par „Praida” un „NoPride” tēmu „Neatkarīgajā Rīta Avīzē” vērojams izteikts vērtību rāmējums. Pastāvot par tradicionālajām ģimenes vērtībām, „Neatkarīgā Rīta Avīzē” krasi iestājas pret „Praida” kustību, nosaucot pastāvošo situāciju par „vērtību konfliktu”, un homoseksuālismu dēvējot par novirzi no normas un vispārpieņemtajām vērtībām un grēku. Tiek uzsvērts, ka Latvijas sabiedrība ir pietiekami toleranta un ka šādu gājienu un citu publisku aktivitāšu organizēšana nekādā veidā neradīs nedz izpratni, nedz iecietību, jo sabiedrība šādai publiskai citādībai gluži vienkārši vēl nav gatava. Ievērots arī princips par daudzpusīgu viedokļu piedāvāšanu, tiesa gan, daudz mazākos apmēros.

Salīdzinot Praida un NoPride kustību rāmējumus trijos pēc tirāžas lielākajos latviešu nacionālās dienas preses izdevumos „Diena”, „Neatkarīgā Rīta Avīzē” un „Latvijas Avīzē” 2006. gadā, var secināt, ka šo laikrakstu lasītājiem būtībā tikuši piedāvāti divu veidu Praida un NoPride rāmējumi. Proti, laikraksts „Diena” Praida kustības pārstāvjus rāmējis kā piederīgus citai, atšķirīgai seksuālajai identitātei, uzsverot to, ka šī seksuālās identitātes atšķirība arī ir vienīgais, kas Praida kustības pārstāvjus atšķir, un rosina domāt par to, kāpēc būt neiecietīgiem, ja atšķirība ir tik neliela, piederību dažādām sociālajām kustībām atvirzot otrajā plānā un aicinot paraudzīties uz cilvēku. Turpretī „Neatkarīgās Rīta Avīzē” un „Latvijas Avīzē” saviem lasītājiem „Praida” un „NoPride” kustības piedāvājušas iepazīt šo kustību pārstāvjus ierāmējot kā dažādu vērtību pārstāvjus, turklāt, šīs atšķirīgās vērtības prezentējot kā „novirzi no normas”, „slimību” vai „izvirtību”. Tiek uzsvērts, ka latvieši ir tradīciju tauta, kas uzticīga ģimenei, bērniem un baznīcas vērtībām.

Apkopojot, var secināt, ka dažādi latviešu nacionālās dienas preses izdevumi vienu un to pašu sociālpolitikas aktuālo jautājumu rāmējuši dažādi, tādējādi dažādi ietekmējot savu auditoriju uztveres konstruktus, un atbilstoši šī darba teorētiskajam pamatojumam, uzturot sociālās konstrukcijas par sociālo fenomenu, šajā gadījumā „Praida” un „NoPride” sociālajām kustībām, seksuālajām orientācijām un to atbilstību vispārpieņemtajām sabiedrības normām. Latviešu nacionālās dienas preses izdevumi producējuši dažāda veida informāciju, kuru auditorijas vēlāk izmantojušas savu priekšstatu par pasauli veidošanā, un palīdzējuši tām savās apziņās noformēt veidus, kā domāt par „Praida” un „NoPride” sociālajām kustībām. Atlasot dažādus „Praida” un „NoPride” realitātes aspektus un padarot tos nozīmīgākus komunicējamā tekstā, tika radīti un izmantoti dažādi šo kustību sociālie rāmējumi, tādējādi auditorijām palīdzot veidot un attīstīt metodi, kā par šiem jautājumiem domāt, kas tad arī liek secināt, ka dažādu mediju patērēšana ietekmējusi sabiedrības neviennozīmīgo attieksmi pret „Praida” kustību Latvijā.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS SARAKSTS

1. Arāja, D. (2006, 28. februāris) Galvenais – saskatīt cilvēku, *Diena*, 19.lpp
2. Arenas, I. (2006. 29. jūlijs). Ne lepnuma, ne kauna, *Neatkarīgā Rīta Avīze*, 3.lpp.
3. Berger, P., Luckmann, T. (1991). *The Social Construction of Reality*. Penguin Books, P.36- 73
4. Bitenieks, V. (2006. 1. marts). Baznīca, diskusija un bailes, *Diena*, 3.lpp.
5. Bolšteins, P. (2006. 22. jūlijs). Pārdomas par lepnuma parādi, *Latvijas Avīze*, 5.lpp.
6. Boydston, E., A., (2006). *Agenda – Setting and Issue – framing Dynamics in Front Page News*. The Pennsylvania State University, P.7.
7. Briggs, A. (2006. 21. jūlijs). Mēs nebaidāmies no homoseksuāli orientētiem cilvēkiem, *Neatkarīgā Rīta Avīze*, 2.lpp
8. Cālīte A. (2006. 21. jūlijs). Ja tiek sagrauti morāles pamati, izzūd valsts, *Latvijas Avīze*, 4.-5.lpp.
9. Cālīte, A. (2006. 5. augusts). Man nepatīk izlikšanās, *Latvijas Avīze*, 4.-5.lpp.
10. Cihanoviča, J. (2006. 16. jūnijs). Pride, Praids un Dziesmusvētki, *Diena*, 5.lpp.
11. Cimdiņa, A., (2006. 2. augusts). Cilvēka dzimums un mēslu metafora, *Diena*, 3.lpp.
12. D'Angelo, P. (2006). *The Power of the Press: the Effects of Press Frames in Political Campaign News on Media Perceptions*. The College of New Jersey, P. 3-12
13. Dreijere, V. (2006. 29. jūlijs). Praidā ārzemju viesi: situācija ir biedējoša, *Diena*, 4.lpp.
14. Freimane, L. (2006. 22. jūlijs). Pārvarot bailes justies brīvam, *Diena*, 3.lpp
15. Gitlin, T. (1979). *The Whole World is watching*. Berkeley: University of California Press. P.6-8
16. Health, R., L., Bryant, J. (2000). *Human communication theory and research: Concepts, Contexts and Challenges.*, Mahwah, N., J. London: Lawrence Erlbaum Associates. P.359-361
17. Johnson – Cartee, K. (2004). *News narratives and news framing*. New York: Rowman & Littlefield Publishers Inc. P.25.-28
18. Kolosovs, D. (2006. 28. decembris) Parkurs, Kaupers un Vecrīga, *Diena*, 8.lpp.
19. Komentāri (2006. 27. maijs) Nekādu Praidu Rīgas centrā, *Latvijas avīze*, 7.lpp.
20. Krautmanis, M. (2006. 16. jūnijs). Vai Latvijai jāuzprasās uz pērienu par homofobiju?, *Neatkarīgā Rīta Avīze*, 3. 5.lpp.
21. Littlejohn, Stephen W. (2002). *Theories of Human Communication. Seventh Edition*. Albuquerque, New Mexico: Wadsworth, P. 163. - 169

22. O'Regan, M. (2007). *Explaining Media Frames of Contested Foreign Conflicts: Irish National 'Opinion Leader' Newspapers' Frames of the Israeli – Palestinian Conflict (July 2000 to July 2004)*, Networking Knowledge: Journal of the MeCCSA Postgraduate Network, Vol 1. No 2.P. 4-8., 25.-29.
23. Ostrovska, I. (2006. 20. jūlijs). Homoseksuālisms un iecietība, *Neatkarīgā Rīta Avīze*, 23.lpp.
24. Ozoliņš, A. (2006. 24. jūlijs). Naida orgija, *Diena*, 2.lpp.
25. Pujats, J., Tālbergs, T. (2006. 25. jūlijs). Atbalsta vēstule iekšlietu ministram D. Jaunzeikaram, *Neatkarīgā Rīta Avīze*, 2.lpp.
26. Scheufele, A., D., Framing (2004). *Effekte auf dem Prüfstand, Medien Kommunikations – wissenschaft* 52. P.105 - 116
27. Shoemaker, P., Reese, S. (1996). *Mediating the Message. Theories of Influence on Mass Media Content. Second edition.* USA: Longman publishers, P.6.
28. Strautiņš, P. (2006 1. jūnijs). Mazākumam nav jāslēpjas. *Diena*. 2lpp.
29. *American Psychological Association, Sexual Orientation and Homosexuality.* (2004).
Lejupielādēts 2008. 29. martā no
<http://www.apahelpcenter.org/articles/pdf.php?id=31.1.lpp>.
30. Colman, A. M. (2001), *A Dictionary of Psychology*, lejupielādēts 2008.10. apr. no
<http://www.encyclopedia.com>
31. Demrith, D., *What is the 'social construction of nature'? A typology and sympathetic critique*, lejupielādēts 2008.7. apr. no <http://phg.sagepub.com>. 4.- 7. lpp
32. Dimitrova, D., V., Kaid, L., L., Williams, P., A., Trammell, K., D. *War on the Web, Immediate News Framing of Gulf War II*, lejupielādēts 2008. 21. apr. no
<http://hij.sagepub.com>, 3.lpp., 18-20. lpp
33. Gowen, C., W., Britt, T., W., *The Interactive Effects of Homosexual Speech and Sexual Orientation on the Stigmatization of Men: Evidence for Expectancy Violation Theory*, lejupielādēts 2008. 24. martā no <http://sagepublications.com.3.lpp>.
34. Mayring, P. (2000). *Qualitative Content Analysis. Online – gateway for qualitative research.* Lejupielādēts 2008. 20. Apr. no <http://www.qualitative-research.net/fqs-texte/2-00/2-00mayring-e.htm#g1>
35. Smith, M. (2007). *Framing Same – Sex Marriage in Canada and the United States: Goodridge, Halpern and the National Boundaries of Political Discourse*, Trent University, Canada, lejupielādēts 2008. 07. apr. no <http://sls.sagepub.com>, 6.-19. lpp.

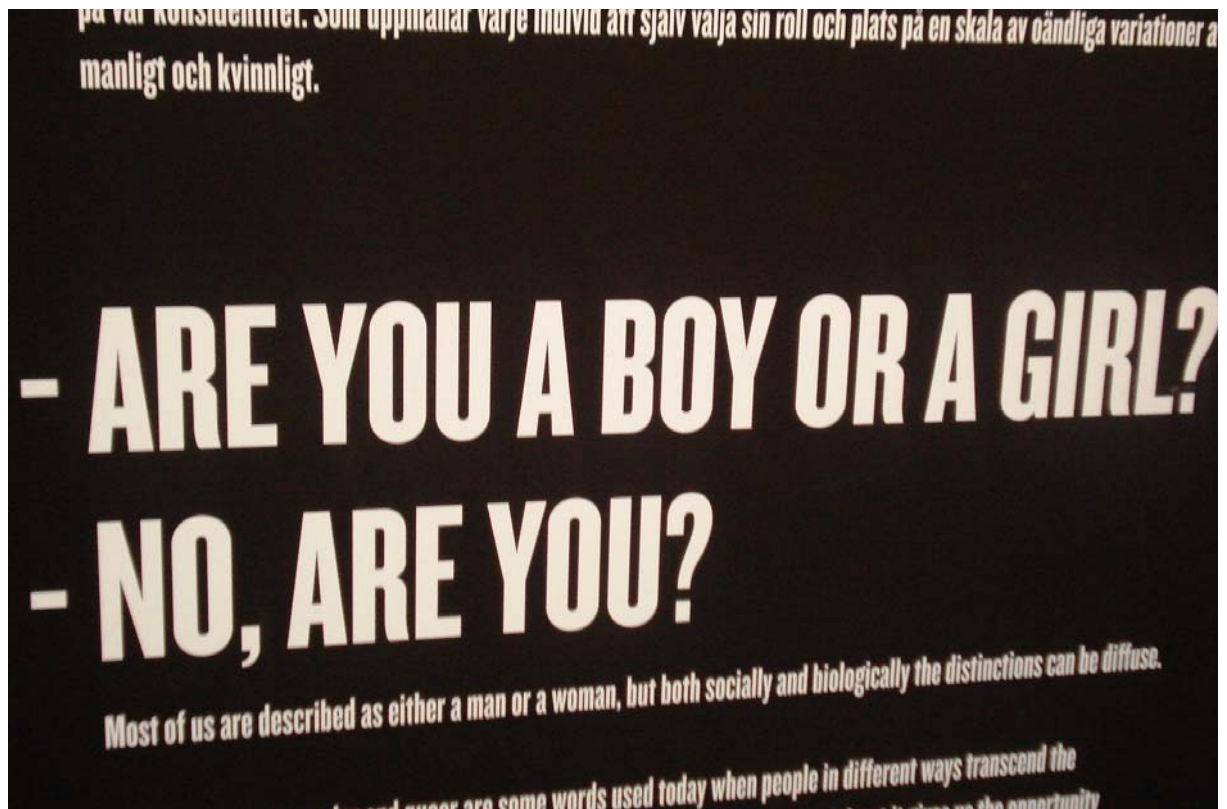
36. *Social Movements, the Media and the Emergence of a Global Public Sphere: From Anti- Apartheid to Global Justice*, Thorn, H., *Current Sociology* 2007;55;896, lejupielādēts no <http://csi.sagepub.com>, 15.05.2008., 6.lpp
37. Waites, M. (2005). *Sexualities*, 8;539, lejupielādēts 2008. 24. martā no <http://sagepublications.com>, 3.- 13. lpp.
38. „Diena” interneta mājas lapa (2008) aplūkots 2008. 10. maijs <http://www.asdiena.lv/uznemumi/mediji/nacionala/index.html>
39. „Latvijas Avīze” interneta mājas lapa (2008), aplūkots 2008. 10. maijs <http://www.la.lv>
40. „Mediju nams” interneta mājas lapa (2008), aplūkots 2008. 10. maijs http://www.medijunams.lv/mediju_nams/laikraksti/
41. „Mozaīka” interneta mājas lapa (2008), aplūkots 2008. 10. maijs <http://www2.mozaika.lv/?lang=1&mid=5>
42. „Neatkarīgā Rīta Avīze” interneta mājas lapa (2008) aplūkots 2008. 10. maijs <http://www.nra.lv/index.php?act=skatitm&sub=1>
43. „NoPride” interneta mājas lapa (2008), aplūkots 2008. 10. maijs http://www.nopride.lv/index.php?option=com_content&task=view&id=12&Itemid=36
44. MedicineNet.com. Lejupielādēts 2008. 29. martā no: <http://www.medterms.com/script/main/art.asp?articlekey=3781>
45. TNS (2006) Nacionālais Mediju Pētījums: Rudens 2006, lejupielādēts 2008. 10.maijs no <http://www.tns.lv/?lang=lv&fullarticle=true&category=showuid&id=2502>

1. PIELIKUMS

1. pielikums, Uzraksts uz Saldus pilsētas Kultūras nama sienas (2008). A.Gribusta foto

2. PIELIKUMS

2.pielikums, Fotogrāfija no izstādes „Gender Blender”, Zviedrija (2007). L. Beņķes foto

3. PIELIKUMS

Latviešu nacionālās dienas preses publikāciju par „Praidu” un „NoPride” apkopojuma tabula

Nr.p.k.	Datums	Medijs	Ziņu materiāla veids	Virsraksts	Kopsavilkums	Citāts
1.	24.01.06.	LA	apraksts	"Smacenis" uzvar "cūkmenu" un "baumpūti"	Noteikti 2005. gada vārdi, nevārdi un spārnotie teicieni.	Kā viens no pieteiktajiem nevārdiem minēts arī "Praids". Par visplašāko popularitāti ieguvušo atzīts domugrauds " Vanags noknāba cālīti ".
2.	24.01.06.	Diena	apraksts	Smaceni valodnieki izvirza par 2005. gada vārdu	Noteikti 2005. gada vārdi, nevārdi un spārnotie teicieni.	Gada spārnotais teiciens ir " Vanags noknāba cālīti ", kas radās, kad luterāņu baznīcas arhibīskaps Jānis Vanags no mācītāju rindām izslēdza teologu Juri Cālīti.
3.	28.02.06.	Diena	intervija	Galvenais - saskatīt cilvēku	Intervija ar Zviedrijas ombudu (tiesībsargu) Hansu Iiterbergu. Apspriedi sekojoši jautājumi: Viena dzimuma partneru jautājumi Latvijā un Zviedrijā, Ko darīt, lai cilvēki nebaidītos sevi atklāt, ko iesākt ar pretinieku agresiju, Zviedrijas ceļš uz toleranci pret citas seksuālās orientācijas cilvēkiem, kādas ir Zviedrijas homoseksuāļu attiecības ar baznīcu	Jo vairāk cilvēki redzēs konkrētus gejus un lesbietes, jo mazāk dīvaini viņi šķitīs un jo vairāk cilvēki sāks domāt - kādēļ gan man noliegt šo cilvēku tiesības? Viņi taču neatšķiras no manis, viņi ir tādi paši cilvēki kā es. Atvērtība ir ļoti svarīga lieta, lai vispār kaut ko mainītu jebkurā lietā. Vēl ir otra lieta - jo vairāk cilvēki atklājas, jo politiķiem vieglāk pieņemt lēmumus. Šis ir divvirzienu process. Politiķi var izdarīt ļoti daudz, izmantojot savu atbildību. Tas ir svarīgi no cilvēktiesību aspekta, jo visi cilvēki šajā pasaulē piedzimuši ar vienlīdzīgām tiesībām. Viņi nedrīkst, piemēram, zaudēt darbu vai tikt apdraudēti no kaimiņiem vai uz ielām tikai tāpēc, ka ir homoseksuāli orientēti. Ja neesat homoseksuāļus satikuši, ar viņiem runājušies, par viņiem lasījuši, vienuvārdsakot, neko par šīm lietām nezinat, tās var likties nesaprotamas. Valsts atbildība ir to izskaidrot, lai cilvēks varētu formulēt savu viedokli. Izglītības sistēma ir svarīga, jo ar tās palīdzību bērnos nostiprina pamatvērtības un audzina demokrātiskus pilsoņus. Skolu sistēmai ir pienākums mācīt par vienlīdzīgām tiesībām un arī novērst diskrimināciju uz dzimumu pamata. Jauniešiem, kas sevi apzinājušies par homoseksuāļiem, ir tiesības uz informāciju, lai viņi justos droši. Ir jāakcentē, cik maz ir atšķirību starp homoseksuāļiem un heteroseksuāļiem. Ar ko homoseksuāls pāris atšķiras no heteroseksuāla pāra? Abiem ir emocionālas attiecības, mīlestība, greisirdība un atbildība par partneri, seksuālā dzīve, kopīga saimniecība. Ja jau ir tik daudz kopīgā, kādēļ pret šiem cilvēkiem izturēties kā pret kaut ko citādu? Par iemeslu tam ir tradīcijas. Ideja par ģimenes vadošanu modelējusi cilvēku attieksmi. Caur

						ģimeni tiek sargāts un tālāk nodots dzimtas īpašums, tradīcijas un aizspriedumi, un vajadzīgs ilgs laiks, lai tos lauztu. Man radies iespaids, ka cilvēki, kas protestē pret homoseksuāļiem nedomā, ka viņiem varētu būt emocionālā saikne, bet orientējas tikai uz fizisko, jo tieši tā ir vienīgā lieta, kas atšķiras. Jebkura lieta, kas saistīta ar seksualitāti ir ļoti sensitīva. Tā kā Praidā parāde notiek ielās, tas ir ļoti uzskatāmi, bet daudzi cilvēki vēl nav formulējuši savu attieksmi pret gejiem un lesbietēm. Arī citās valstīs tā bija - pirms praidiem pret homoseksuāļiem bija ļoti neiecietīga attieksme, bet, kad viņi parādījās ielās, pārējie aptvēra - jā, viņi ir mums līdzās. Lielākā daļa pret gejiem un lesbietēm izturas negatīvi, jo, iespējams, nekad nevienu personīgi nav pazinusi. Cilvēku prātu iespējams mainīt tad, ja viņi apzinās, ka galvenais ir citos saskatīt nevis seksuālo orientāciju, bet gan cilvēku.
4.	01.03.06.	Diena	komentārs	Baznīca, diskusija un bailes	Mācītāja Vara Bitenieka komentārs par situāciju baznīcā.	Mūsu baznīcā diskusija nav iespējama. Mūsu baznīcā valda bailes par savu stāvokli un vietu. Mācītāji, kas aizstāvēja Rīgas Praidu 2005, ir saņēmuši sodus. Juris Cālītis - svītrots no mācītāju saraksta, Varis Bogdanovs - atcelts no kalpošanas draudzē un pazemināts par palīgmācītāju, Modris Plāte - aizliegums paust savu viedokli masu medijos. Kā tad ir iespējama vēl kāda diskusija, ja mācītājam, kuram ir atšķirīgs skatījums no arhibīskapa vai lielākās daļas citu mācītāju evaņģēlijas izpratnes, jārēķinās, ka viņš tiks sodīts? Vai tā nav salta manipulācija ar jēdzienu "baznīca", aiz kā slēpjas varaskāre un autoritārisms? (par visu tradicionālo konfesiju paziņojumu par homoseksuālismu) - Neviens luterāņu mācītājs, kurš uzstājās Kristīgajā radio un citos medijos un tur musināja uz naidu un kūdīja cilvēkus, nav saņēmis kādu aizrādījumu, līdz ar to, var noprast, ka baznīca šādu rīcību atbalsta. Vai Latvijas kristiešiem tas neliekas absurdi - atbalstīt agresivitāti un neiecietību pret kādu ļaužu grupu? Rīgas Prais 2005 daudziem bija kā liels pārsteigums, daudzi to vēl nespēja pieņemt, bet tam jāmainās, un kristiešiem jābūt pēdējiem, nevis pirmajiem, kas izrāda neiecietību. Baznīca ir tur, kur cilvēki spēj būt vienprātīgi, un cits citam nevēl ļaunu, kur pie viena galda sēžas visniknākie ienaidnieki, lai kaut ko kopīgi nolemtu. Tāpēc svarīgi M. Lutera vārdi - baznīcai vienmēr jāreformējas.

9.	27.05.06.	LA	ziņa	Atbalsta zviedri	Kas organizē un finansiāli atbalsta plānoto seksuālo minoritāšu gājienu Rīgā? Rīgas Praidu 2006 rīko 3 organizācijas - biedrība "Rīgas Praids", lesbiešu, geju, transpersonu un viņu draugu apvienība "Mozaīka" un Latvijas geju un lesbiešu organizācija "ILGA Latvija". "Mozaīka" saņēmusi finansējumu no Zviedrijas Nacionālās lesbiešu un geju tiesību federācijas Draudzības dienu un Rīgas Paida rīkošanai. Ziedojumi saņemti arī no vairākiem vietējiem atbalstītājiem un ziedotājiem.	
10.	27.05.06.	LA	komentārs	Nekādu "praidu" Rīgas centrā	LA lasītāji atbild uz jautājumu, vai mainījušās viņu domas par praidu no pagājušā gada jūlija.	Jānis Veņislavs Bauskas rajonā: "Man liekas, ka homoseksuālistiem nevajadzētu iet šajā gājienā. Tādi gājieni ir tikai muļķības. Es nesaku, ka viņiem jāsež mājās, var jau arī citādi izklaidēties. Tagad ir sākusies peldēšanas sezona, lai viņi brauc atpūsties uz jūru, nevis staigā pa ielām. Tas nekas, ka ārzemēs tādi gājieni notiek. Mēs vēl esam dikti tālu no ārzemēm." Felicita Rīna, Brunavas pagastā: "Mēs ar vīru esam 70 gadus veci cilvēki, mums tāds gājiens nav pieņemams, mūsu domas par šo jautājumu nemainīsies. Man jāsaka tāpat kā teica deputāts Ozoliņš - lai viņi pa saviem dzīvokļiem un klubiem dzīvojas, bet lai neiet uz ielas un nerāda mums večiem un bērniem savu dzīvesveidu. Esam pret gājienu, īpaši Rīgas centrā. Lai iet kaut kur nomalē, savā nodabā. Bet viņi, redz, grib, lai citi arī redz un pierod pie viņiem. Mēs visu pieņemam no ārzemēm, ar laiku būs jāpieņem arī homoseksuālistu gājiens. Mēs neesam tik lieli cīnītāji kā Francija un Vācija, pamazām pierodam pie visa. Un gan jau viņi ies tajā savā gājienā. Mēs gan negribam samierināties. Lai iet gar jūrmalu kaut pliki, bet nevis Rīgas centrā pie baznīcām." Vallija Pukinska Bauskā: "Mans viedoklis par geju un lesbiešu gājienu paliek nemainīgs. Viņiem absolūti nebūtu ko izrādīties. Ja cilvēks ir slims vai citādāks, tā nav īpašība, kas būtu izceļama. Homoseksuālisti gan neizskatās nelaimīgi, viņi izskatās pārlaimīgi. Ja viņi vēlas sevi demonstrēt, lai dara to Uzvaras laukumā, kur notiek visas pa pusei neatļautās demonstrācijas. Tur nepiegrīzīsim viņiem

						<p>nekādu vērtību. Tā es domāšu vienmēr. Nebūtu pieņemami, ja šiem cilvēkiem ļautu slēgt laulības un adoptēt bērnus. Ja cilvēks ir tāds piedzimis, viņam vajadzētu pašam samierināties ar saviem trūkumiem un anomālijām un nebūtu tur daudz ko afišēties. Ārziemēs šādi gājieni notiek, bet vai mums jāskatās, kā notiek ārziemēs? Katrai tautai ir savas atļautas raksturīgās īpašības. Nekādā gadījumā viņiem nevajadzētu iet Rīgas centrā, lai viņi iet kaut kur parkā." Anna Unte Liepājas rajonā: "Rīga no mums ir tālu. Man pret gejiem un lesbietēm nav ne sevišķu simpātiju, ne pretenziju. Pilnīgi piekrītu tam, ka pa Rīgas centru viņiem nevajadzētu iet. Lai viņi taisa savus mītiņus un sapulces citur. Cik es saprotu, viņi tieši grib izrādīšanos un iešanu, tāpat kā citur pasaulē, gērbušies tērpos kā karnevālā. Man homoseksuālisti nav simpātiski. Televīzijā redzēju interviju ar M. Santu. Pēc tam, kad viņš paziņoja par savu homoseksualitāti, man pret viņu izveidojās nepatika. Pērn gājienā viņš tāds smaidīgs, mētājās ar rokām. Nebija patīkami skatīties, es pilnīgi saprotu tos cilvēkus, kas gāja un protestēja pret šo gājieni." Anna Sekace Balvu rajonā: "Viņiem nevajadzētu publiski rādīties. Ja cilvēks ir tāds, tad viņš var dzīvot, kā grib, bet ne jau to visiem rādīt."</p>
11.	01.06.06.	Diena	ziņa	Kalvītis atkal pret geju gājieni Rīgas centrā	Premjerministrs pauž noraidošu nostāju par Praidā rīkošanu Rīgas centrā.	"Rīgas centrs nav tā vieta, kur organizēt gājieni, kuru tik pretrunīgi vērtē sabiedrība", LNT ziņām sacīja A. Kalvītis. "Valdības interesēs ir radīt cilvēku iecietību pret citiem cilvēkiem, bet pagājušā gada gājieni pierādīja, ka tas nav labākais veids, jo mērķis netika sasniegts."
12.	01.06.06.	Diena	ziņa	Karojot pret homoseksuāļiem, vienojas tradicionālo un jauno baznīcu pārstāvji.	Pretestība pret cilvēkiem ar citu seksuālo orientāciju likusi apvienoties Latvijas tradicionālo un jauno reliģiju pārstāvjiem un kopīgi parakstīties zem ģimeni un laulību sargājoša manifesta. Kaut lielo baznīcu pārstāvji mēģina skaidrot, ka vispār jau manifests un tam sekojošie Ģimenes svētki nav pretsolis jūlijā gaidāmajam Praidam, viņi tomēr uzsver, ka viendzimuma attiecības ir posts, bet Jaunās paaudzes līderis A. Ļedjajevs saka - ir pieteikts karš gejiem un	Mācītāji kā draudu laulībai akcentēja homoseksuālismu. A. Ļedjajevs: " Ir sācies karš, un, ja nekarosim pret homoseksuālismu, izmirsim kā mamuti. "

					lesbietēm.	
13.	01.06.06.	Diena	komentārs	Mazākumam nav jāslēpjas	P. Strautiņa komentārs par ministru prezidenta A. Kalvīša paziņojumu, ka seksuālo minoritāšu gājienam nevajadzētu notikt Rīgas centrā.	P. Strautiņš: "Pērn viņa retorika par "sabiedrības lielākajai daļai nepieņemamu vērtību reklamēšanu" palīdzēja dažādiem provokatoriem saasināt kaislības. Premjeru nevar vainot par padomju pulkveža neaudzinātību, taču viņam jāapzinās savu izteikumu sabiedriskais konteksts."
14.	03.06.06.	NRA	īzsiņa	Īsumā	Rīgas Praisds 2006 tiek plānots Vecrīgā pie Anglikāņu baznīcas. Rīgas domei jāsniedz atbilde ne vēlāk kā divas dienas pirms pasākuma.	
15.	03.06.06.	LA	īzsiņa	Piesaka geju gājieni Vecrīgā	Organizācija Rīgas Praisds un Latvijas geju un lesbiešu organizācija "Ilga" Rīgas domē iesniegušas pieteikumu gājiena pa Vecrīgu organizēšanai "Rīgas Praisds 2006" laikā.	

16.	16.06.06.	NRA	komentārs	Vai Latvijai jāuzprasās uz pierienu par homofobiju?	M. Krautmaņa komentārs par to, vai vajadzētu uztraukties par homofobijas esamību Latvijā.	Pagājušā gada seksuālo minoritāšu pasākums jeb Praisds tika plaši atspoguļots plašsaziņas līdzekļos, taču, ja sarēķina procentuāli no Latvijas iedzīvotāju skaita, cik ļaudis bija tie, kas tajā piedalījās, un cik to, kas viņus apsaukāja, iznāks, ka tomēr ļoti maz ir to, kam tas ir aktuāli. Ja nekas netiks darīts, šogad un arī nākamajos gados paliks vēl mazāk to, kas pamanīs dažu dīvaini ģērbtu indivīdu gājienu pa ielām. Plašsaziņas līdzeklis, kas ir ļoti atvērts geju un lesbiešu publicitātes vajadzībām ir "Diena" . Nevar noliegt, ka neiecietība pastāv arī Latvijā, ir gadījumi, kad uz ielas tiek piekauti cilvēki ar tumšu ādas krāsu, vai kāds uzņēmējs nepieņem darbā kādu viņa seksuālās orientācijas dēļ. Tomēr šie gadījumi nav pakļaujami vispārinājumiem - ieraugot fermā vienu beigtu broileri, nevar uzreiz paziņot, ka sākusies putnu gripa Kopumā Latvijas sabiedrība ir gana toleranta pret cilvēkiem ar citādu seksuālo orientāciju un neiebilst, ja viņi to dara savā guļamistabā, ja pārspīlēti neuzmācas ar savu propagandu un nevilina savos tīklos nepilngadīgos. Politikā nav pat mēģinājuši iziet varonīgā cīņā pret homoseksuālismu, jo intuitīvi nojauš, ka zaudējumu būtu vairāk nekā ieguvumu, vēlētāju atsaucība varētu būt niecīga, katrā ziņā ne tāda, lai varētu pretendēt uz valdošām koalīcijām un amatiem. Varbūt šāds neliberālisms, jo latviešu kolektīvajā zemapziņā pastāv bailes no tautas izmiršanas, kam pretī liekama orientācija uz tradicionālām vērtībām, ģimeni un bērnu radīšanu? Homoseksuālistu organizācijas provacē, mākslīgi sagudro, cenšas atrast un iznīcināt kādu pretinieku, lai tad varētu pret viņu cīnīties. Šie pasākumi nav pelnījuši, pat lai uz tiem skatītos un lai par tiem satrauktos.
-----	-----------	-----	-----------	---	---	--

17.	16.06.06.	Diena	komentārs	Pride, Praisds un Dziesmusvētki	Jolantas Cihanovičas, apvienības "Mozaika" pārstāves komentārs par homoseksualitāti publiskajā telpā.	Man patīk antropoloģes A. Putniņas doma par to, ka vienai mūsdienu sabiedrības grupai ir svēta pārliecība par to, ka šī publiskā telpa pieder vienīgi viņiem un nevienam citam. Tāpēc viņi uzņemas tiesības spriest, kam tur ir vieta un kam nav. Izklausās, ka Latvijā tiesības aktīvi veidot šo telpu cenšas monopolizēt baltās rases latviešu tautības kristieši. It kā viņi pārstāvētu visu Latvijas sabiedrību. It kā viņiem būtu monopols uz patiesību. Ziņa ir diezgan skaidra - esi neredzams. Nemanāms. Paslēpies. Tad mēs tevi pacietīsim. Taču, ja sāksi pretendēt uz kādu daļu mūsu telpas - pieteiksim Tev karu. Ir grūti pieņemt dažādību tāpēc, ka pašu identitāte ir neskaidra, jo daudzi jo daudzi no mums joprojām cenšas nevis apzināties, kas viņi patiesībā ir, bet izmisīgi cenšas būt kā citi, līdzināties kādam "pareizam" paraugam. Ja publiskajā telpā parādās kāds laimīgs un viens otram uzticīgs geju pāris, seko panika, jo tagad visi heteroseksuāļim noteikti izšķirsies no saviem pretējā dzimuma partneriem un skries reģistrēt attiecības ar kādu, kas ir viņa dzimuma. M. B. Baruhs reiz teicis: "Nav nepieciešams izdzēst cita gaismu, lai ļautu spīdēt savējai." Kas ir tas cits pret kuru protestējam? Tie ir mūsu bērni. Vecāki. Kaimiņi un kolēģi. Tie ir cilvēki, kuri grib tieši to pašu, ko pārējie - dzīvot mierā un pārticībā ar to cilvēku, kuru viņi mīl, un būt ar viņu kopā priekā un bēdās, nebūtu pakļautiem vardarbībai un pazemošanai. Vai seksualitāte paužama publiskajā telpā? Jā, jo seksualitāte ir daudz plašāka nekā seksuālās attiecības. Tā arī ietver sevī attiecības - ģimenes veidošanu. Jebkuras identitātes cilvēkiem ir būtiski lepoties ar to, kas viņi ir. Cilvēku grupām ir īpaši veidi, kā mēs jūtam savu vienotību. Labs piemērs būtu latviešiem tik svarīgie Dziesmusvētki. Pride vai latviskoti Praisds ir ļoti līdzīgs. Tas ir miermīlīgs pasākums, ar mērķi paust savu identitāti kā labu, parādīties publiskajā telpā, kuras daļa pieder arī LGBT cilvēkiem. Šis gājiens nevar kaitēt ģimenēm un bērniem, tieši otrādi - bērni augs iecietīgāki un plašāk domājoši.
18.	17.06.06.	LA	īsiņa	Īsumā	Kristīgās organizācijas visā Latvijā uzsākušas parakstu vākšanu pret jūlijā gaidāmo seksuālo minoritāšu gājienu.	"Lai cīnītos pret seksuālo minoritāšu publisko propagandu un masveida popularizēšanu, kas iecerēta Rīgā, organizējot geju un lesbiešu gājienu "Rīgas Praisds", izveidota mājas lapa www.nopride.lv "

19.	20.06.06.	Diena	ziņa	Politīķi negrib redzēt praidu Rīgas centrā	Rīgas centrā vai nomalē - par to būs jāizšķiras Rīgas domei, lemjot par 22.07. iecerēto geju un lesbiešu gājieni pieteikumu saskaņošanu.	Gājiena pieteicēji uzsver - praidam nomalē nav nozīmes, jo tā galvenā ideja - parādīt, ka pasaulē ir arī cilvēki ar citu seksuālo orientāciju, tādējādi veicinot savstarpējo izpratni un iecietību.
20.	05.07.06.	NRA	ziņa	Karsti klusais partiju jūlijs	Jūlijs priekšvēlēšanu kampaņā ir bijis reāli nozīmīgs starta mēnesis partijām, jo šajā mēnesī sākas deputātu kandidātu sarakstu iesniegšana Centrālajai vēlēšanu komisijai. Pēdējā laikā par politiski aktuāliem izvirzīto jautājumu saturs gan neliek domāt, ka kaut kas būtu mainījies - nepilsoņu statuss, čekas maisi, geju praidi, ķīviņi Rīgas un Jūrmalas pašvaldībās - tie ir ar vienkāršam Latvijas iedzīvotājam būtiskām dzīves problēmām maz saistīti jautājumi.	
21.	05.07.06.	Diena	komentārs	Viņi jūt, es arī jūtu	I. Ozolas komentārs par attieksmi pret citas seksuālās orientācijas cilvēkiem	Kad praidi, varavīksne un homofobija dzīvo televizorā, tie ir kārtējie gaisa šūpotāji par cīņu zem saules. Kad tie pienāk man klāt, es jūtu to, ko es jūtu, un domāju to, ko es domāju. Un es to nevaru mākslīgi darīt citādi. Vispirms ir cilvēks un tikai tad dzimums.
22.	08.07.06.	Diena	ziņa	Praida rīkotāji neatkāpsies no prasības par Rīgas centru	Ja seksuālo minoritāšu un viņu draugu un atbalstītāju gājieni Rīgas dome neatļautu organizēt centrā, zustu praida jēga - atgādināt un skaidrot, ka sabiedrībā ir arī šāda mazākumgrupa. Tā uzskata gājiena organizētāji, kas neatkāpjas no prasības, lai Praidu notiktu Rīgas centrā.	L. Freimane: "Mozaīka" izjūt priekšvēlēšanu laiku, kad politiķi domā, kā piesaistīt vēlētājus, nevis kā nodrošināt elementāras tiesības ikvienai sabiedrības grupai.

23.	12.07.06.	NRA	ziņa	Praidu atvirzīs no Rīgas centra	Seksuālo minoritāšu gājiens varētu notikt tieši Vecrīgā, bet gan Rīgas vēsturiskā centra robežās. Rīgas praida organizatori un Rīgas domes pārstāvji apmainījās viedokļiem un vienojās, ka anulēs līdzšinējo gājiena pieteikumu un visas gājienu rīkojošās organizācijas iesniegs vēl vienu gājiena maršrutu.	
24.	13.07.06.	LA	īszīņa	500 zīmes	Ja tiks atļauts seksuālo minoritāšu gājiens, policija nevarēs garantēt drošību, sacījis iekšlietu ministrs D. Jaunžeikars.	D.Jaunžeikars: " Jau tagad ir zināms, ka pat vecas tantīnas ir gatavas gājiena dalībniekiem no māju logiem liet virsū verdošu ūdeni. Tāpat ir ziņas par cilvēkiem, kas gatavojas apmētāt gājiena dalībniekus ar degmaisījumu vai gulties uz zemes, lai aizšķērsotu gājiena dalībniekiem ceļu."
25.	14.07.06.	NRA	ziņa	Sabiedrība prasa geju parādes aizliegumu	Seksuālo minoritāšu pasākuma organizatori vakar Rīgas domē iesniedza pieteikumu jauna gājiena maršruta saskaņojumam. Ar aicinājumu Rīgas domei nesaskaņot seksuālo minoritāšu gājienu atklātu vēstuli izplatījis Klubs 415 un citas - kopumā 11 - sabiedriskās organizācijas. Savu aicinājumu tās pamato ar likuma Par sapulcēm, gājieniem un piketiem 15. pantu, kurā cita starpā minēts, ka sabiedrības drošības un tikumības vārdā gājienus var nesaskaņot.	Iekšlietu ministrs D. Jaunžeikars: "Neviens pasākums līdz šim nav bijis tik bīstams no drošības viedokļa."

26.	14.07.06.	Diena	īzsiņa	Neapmierina ministra rīcība	Viena no seksuālo minoritāšu gājiena Rīgas Praisds rīkotājām - apvienība Mozaika - sašutusi par iekšlietu ministra D. Jaunzeikara izteikumiem, ka policija nevarēs garantēt seksuālo minoritāšu gājiena dalībnieku drošību, un uzskata, ka ministrs apzināti biedē cilvēkus ar vardarbību, jo cer panākt, ka gājiens tiks aizliegts vai arī organizatori milzīgā spiediena dēļ paši no tā atteiksies.	
27.	17.07.06.	LA	ziņa	Aicina neatļaut Praidu	Tradicionālo konfesiju pārstāvji Garīgo lietu padomes sēdē, kurā piedalījās arī premjers A. Kalvītis, aicināja nepieļaut seksuālo minoritāšu gājienu Rīgas praidis 2006. Garīgās padomes locekļi iepazīstinājuši Kalvīti ar 17 000 Latvijas iedzīvotāju parakstu pret gājiena rīkošanu. Atklātu vēstuli Rīgas domei nosūtījušas arī vairākas organizācijas.	Katoļu baznīcas kardināls Jānis Pujats: " Satversmē jau ir definēts, ka valsts aizstāv ģimeni, tāpēc nav jāpieļauj, rīkot pasākumus cilvēkiem, kas grib iemācīt citiem netikumus. " Kluba 415 vadītājs Jānis Sils: "pašvaldībai ir tiesības nesaskaņot gājienus, kas var apdraudēt valsts un sabiedrības drošību, labklājību un tikumību, kā arī citu cilvēku tiesības un brīvības, izraisīt nekārtības vai noziedzīgus nodarījumus."
28.	18.07.06.	LA	īzsiņa	Pulcējas praida pretinieki	Rīgas praida 2006 pretinieki pulcējas, lai paustu savu nosodījumu homoseksualitātei.	Mūziķis K. Dimīters: " Patlaban izveidojusies situācija, kad valsts vara ar militāriem līdzekļiem aizstāv homoseksualitātes propagandu. " Latvijas Nacionālās frontes priekšsēdētājs A. Garda: " Homoseksualitātes popularizēšana ir bezkaunības augstākā pakāpe. "
29.	18.07.06.	LA	īzsiņa	Fakts	Rīgas domes komisija par atļauju rīkot seksuālo minoritāšu gājienu Rīgas praidis 2006 lems rīt.	

30.	19.07.06.	NRA	komentārs	Soross beidzot iznācis no skapja	NRA žurnālists par Sorosa saistību ar Praidu	Nav gan īsti skaidrs, pret ko vai par ko ir Praida rīkotāji, kāpēc viņiem tik ļoti vajag iet demonstrācijās pa ielām. Latvijas sabiedrība pret gejiem, lesbietēm un viņu draugiem ir visnotaļ toleranta, ko nevarētu teikt par attieksmi, pret, piemēram, invalīdiem. Diemžēl fiziska invaliditāte mūsu valstī pagaidām nav nekādā politiskā vērtē, ko nevar teikt par tādu novirzi no normas kā homoseksualitāte . Praida lepnā lieta ir mākslīgi uzpūsta, uzpompēta, pārspīlēta, ļoti tāla no Latvijas iedzīvotāju reālajām problēmām. Geju un lesbiešu pabraukalēšana kruīza kuģītī vai pastaiga pa Vecrīgu paliktu tikai pašu geju un lesbiešu foto albumiņos, ja šiem pasākumiem nebūtu pārbagāts sponsors - miljardieris Džordžs Soross. Pats Sorosa fonds vairs neslēpj, ka ir homoseksuāļu apvienības "Mozaīka" finansiālais atbalstītājs. Pikanti, ka vienkop ar Sorosa fondu, kura Latvijas atzara vadītāja ir laikraksta "Diena" galvenā redaktore Sarmīte Ēlerte, "Mozaīkas" sadarbības partneru skaitā ir arī tādi interneta portāli kā Gay.lv, UK Gay News, Gay Russia. Zinot šīs saistības un finansiālās atkarības, nav jābrīnās, ka "Diena" līdz zilkvēlei gāna ikvienu Praida ideālu neatbalstītāju par homofobu. Diemžēl Sorosam un praidistiem ir izdevies visai viegli nolikt Latviju uz ausīm vai vēl kādā citā nepiedienīgākā pozā, uzpompēt par problēmu to, kas patiesībā nav problēma, atkal diezgan pamatīgi pašķelt, panaidot Latvijas sabiedrību, destabilizēt politisko situāciju valstī, lai pašreizējos politiskus pamazām nomainītu ar saviem ielikteniem. Tā izskatās politikas procesa privatizācija, un Soross nemaz jau arī nenoliedz, ka to piekopj.
31.	19.07.06.	Diena	ziņa	Nosoda aicinājumu policistiem nepildīt pavēles praida laikā	Valdības un policijas pārstāvji nosodījuši Neatkarīgās policistu apvienības paziņojumu, kurā policisti tiek aicināti nepildīt pavēles Praida laikā.	

32.	19.07.06.	Diena	komentārs	Ko nozīmē praidis?	Emija Brizgela komentē par to, kas viņas izpratnē ir praidis un kādi ir tā nolūki.	Praida notikumi visā pasaulē saistīti ar to, ka cilvēks nekaunas par to, kas viņš ir. Mēs visi esam dažādi un mums arī vajadzētu būt dažādiem! Varbūt ir pārāgi runāt par praidi/ lepnumu Latvijā - jo pret homoseksuāļiem vēl nav cieņas, nav pilnu cilvēktiesību, nav iecietības. Tā ir patiešām žēl, jo šīs ir tās vienkāršākās lietas, ko mēs esam tiesīgi sagaidīt patiesā demokrātijā. Es neesmu lesbiete, bet iešu kopā ar viņiem praida gājienā, lai pierādītu, ka es lepojos, ka viņi ir mani draugi, un lai pierādītu, ka es nebaidos par to, ka, iespējams, citi domās, ka es arī esmu lesbiete. Jo par to nevajadzētu kaunēties.
33.	19.07.06.	NRA	komentārs	Par cilvēcību un brīvību	Bez-autora pārdomas par naida izpausmju, tostarp arī homofobijas, iemesliem	Vardarbība ietekmē ne tikai upuri, bet degradē arī pašu varmāku. Mani uztrauc nevis tas, vai praidis notiks vai ne, bet tik daudzu cilvēku gatavība vienoties vardarbībai. Šis naidis un vardarbības dziņa dzīvo cilvēkos un acīmredzot paliks tur arī tad, ja gājiena nebūtu. Ja cilvēks savu pašapziņu ceļ ar naida palīdzību, tad viņš ir viegls upuris manipulācijām. Homofobijas (tāpat kā citu naida izpausmju) mehānisma traģisms ir apstākļi, ka nīstot cilvēks neredz un nedzird ārpus sava šaurā redzesloka. Naidam ir arī kolektīva dimensija, ne velti pagājušā praida laikā plecu pie pleca stāvēja gan labējie, gan kreisie radikāļi. Te parādās naida sabiedriskā bīstamība - pūlī izslēdzas bremzes un cilvēki izdara lietas, kuras vienatnē nekad nedarītu. Kad man pajautāja, vai esmu par vai pret homoseksuāļiem, atbildēju, ka neesmu ne vienā ne otrā pusē - homoseksuāļu pusē nevaru būt, jo esmu heteroseksuāle, un otrā pusē es neesmu, jo nezinu, ko tas nozīmē - būt pret.
34.	19.07.06.	NRA	ziņa	Rīgas domei jāizšķiras starp drošību un sorosiešu šantāžu	Rīgas pašvaldības izveidotajai komisijai jāizšķiras, vai atļaut seksuālajām minoritātēm maršēt pa galvaspilsētu. Pret šo gājieni protestējuši neskaitāmi cilvēki un iekšlietu ministrs D. Jaunzeikars brīdinājis par iespējamām sadursmēm. Gājiena rīkošanā ieinteresēti sorosieši.	Kā gājiena finansiāls atbalstītājs piesaukts D. Soross. Neatkarīgā policistu arodbiedrība izplatījusi paziņojumu: "Lai aizsargātu sabiedrības tikumību pašreizējā valsts likumdošana nepieļauj šāda veida pasākumu rīkošanu, tātad tas ir prettiesisks." Pēc praida organizatoru Mozaikas valdes locekles Lindas Freimanis domām, iekšlietu ministrs D. Jaunzeikars darbojas savas partijas (LPP) priekšvēlēšanu platformas, nevis demokrātijas interesēs. Īpašu uzdevumu ministre sabiedrības integrācijas lietās K. Pētersone: "Praids nav izaudzis no mūsu mentalitātes, mūsu tradīcijām, un cilvēki to pamatotī var uztvert kā apdraudējumu savai identitātei. Seksuālo minoritāšu problēmas nemaz nav tik nopietnas, tās ir izpūstas un no pirksta izzīstas."

35.	19.07.06.	NRA	komentārs	Policija var nepildīt prettiesisku pavēli	Neatkarīgās policistu arodbiedrības komentārs par Rīgas domes un valsts varas atļauju Rīgas praidam 2006.	Es personīgi atteiktos pildīt nelikumīgas policijas vadības pavēles - nodrošināt sabiedrisko pasākumu Rīgas praidis 2006 un aizsargātu likuma prasības - sabiedrības tikumiskās vērtības. Kā risinājumu šim jautājumam piedāvāju pašiem pavēļu izdevējiem - policijas ģenerāļiem - doties aizstāvēt netiklību izraisošās personas.
36.	20.07.06.	Diena	ziņa	Nosods aicinājumu policistiem nepildīt pavēles praida laikā	Valdības un policijas vadības pārstāvji Neatkarīgās policistu arodbiedrības paziņojumu, kurā policisti tiek aicināti nenodrošināt kārtību nedēļas nogalē paredzētā seksuālo minoritāšu gājiena laikā vērtē kā bezatbildīgu. Izplatītajā paziņojumā praidis tika nosaukts par prettiesisku pasākumu, tāpēc kārtības sargi tika brīdināti nepildīt nelikumīgas policijas pavēles.	

37.	20.07.06.	NRA	komentārs	Pret praidu šogad protestē namamātes un draudžu locekļi	Viktora Avotiņa komentārs par praidu pēc Rīgas domes lēmuma liegt rīkot Rīgas Praidu 2006.	Kā var saprast, praidotājiem to gājienu vajag par varītēm un ikvienos apstākļos. Lai cik objektīvi nebūtu varas apsvērumi, ar tiem nav vērts rēķināties, jo tie nevar būt patiesiem cīnītājiem labvēlīgi tāpēc, ka nevar tādi būt. Ja neļaus gājienu - vara būs vainīga kā izteiksmes un viedokļa paušanas brīvības apspiedēja. Ja gājienu atļaus un tajā dažādi orientētie sakausies - atkal vainīga būs vara, jo nebūs spējusi pietiekami izolēt konfliktējošās grupas citu no citas. Tikai paši praidotāji var iztikt bez pašvērtējuma un pašatbildības konkrētā attieksmju situācijā. Tamdēļ šie nevis klauvē pie mūsu sirds durvīm, bet uzreiz met kāju šķirbā. Un tad brīnās, kad kāju paspiež. Latvijā oficiālajai attieksmei saistībā ar geju tiesībām nav kur piekasīties. Latvijā runa nav par normatīviem ierobežojumiem no varas puses, bet gan par noteiktu sabiedrības attieksmi, par tās uzskatiem, ar kuriem jārēķinās katram, kurš grib, lai te rēķinās ar viņa paša uzskatiem. Jau pērn, manuprāt, nebija īpaši manāms, ka geji gribētu reālo situāciju kaut kā respektēt. Uz kādu tuvināšanos cerēt, ja tu pats sevi izrādi kā oponents citiem, kas ielas malā? Ja man būtu jāaizliedz praidi, tad es to aizlieltu par to, ka rīkotājas organizācijas iepriekš izvēlējušās tādas rīcības formas un izpausmes, kuras konkrētā sabiedrībā vairojušas nevis līdztiesību, bet konfrontāciju un spriedzi starp dažādām sociālām grupām. Šo organizāciju vadītājiem būtu vērts apsvērt, vai tie savu neaizskaramo uzskatu apliecināšanai nav izvēlējušies bradāšanu pa citu jūtām un uzskatiem. Tiem nopietni jāpadomā, ko tie savā saskarsmē ar reālu sabiedrību paši laiduši grīstē. Priekš kam vajadzēja pērn demonstratīvi bāzties ar praidu baznīcā, ja bija labi zināms, kādas attieksmes tas provocēs? Ko līdzēja tērgāt par savu izredzētību, ja tā tiek apliecināta publiskā vulgaritātē? Tas, kuram vajag līdztiesību, meklē kultūras ceļu.
38.	20.07.06.	NRA	ziņa	Gejiem maršēt neļaus, dome spiedienam nepakļaujas	Kamēr ap 350 pretpraida akcijas dalībnieki pulcējās Rātslaukumā, Rīgas domes atbildīgā komisija sabiedriskās drošības apsvērumu dēļ nolēma nesaskaņot Rīgas praidu 2006. Lai gan Rīgas dome savu lēmumu varavīksnes gājiena pieteicējiem iesniegs tikai šodien, praidisti jau vakar pacentās pašvaldības lēmumu apstrīdēt administratīvajā rajona	Rīgas izpilddirektora vietnieks A. Grīnbergs apgalvoja, ka komisija neesot ietekmējusies no gājiena aizliegt aicinošo politisko spēku spiediena: "Politiskās kaislības tika noliktas malā." Grīnberga komanda nav nobijusies arī no sorosiešu uzstājības, lai gan ir pilnīgi skaidrs, ka šo organizāciju atbalstošajos masu medijos, izpilddirektora vietnieks šodien tiks nolīdzināts līdz ar zemi. Ap 350 protestētāju pie rātsnama, uzzinot par Rīgas praida nesaskaņošanu, reaģēja ar vētraiņiem aplausiem un ovācijām. Pretpraida protestu organizators J. Rožkalns pauda: "Šī ir nacionāla uzvara visai nācijai, kas mūs atkal vienoja kā atmodas laikos."

					tiesā.	
39.	20.07.06.	LA	ziņa	Kurš kuram piekāpsies	Seksuālo minoritāšu gājiena Rīgas praidis 2006 rīkotāji šodien administratīvajā rajona tiesā iesnieguši sūdzību par atteikumu saskaņot sestdien paredzēto gājieni. Komisija neizpauž iespējamās drošības apdraudējumus, kuru dēļ nolemts neatļaut seksuālo minoritāšu gājieni, jo informācija klasificēta kā valsts noslēpums.	

40.	20.07.06.	NRA	komentārs	Homoseksuālisms un iecietība	Ināras Ostrovskas komentārs par praidu un homoseksuālismu	Homoseksuālisma jautājumā nav runa par demokrātiju, šeit ir runa par saprāta ļaunprātīgu izmantošanu. Tiek izmantots dažādu cilvēku saprāts, visai sabiedrībai tiek uzspiestas nedaudzu cilvēku iedomas, kā tas notiek autoritārajās sabiedrībās. Viena vai dažu cilvēku iedomu uzspiešana visai sabiedrībai parasti noved šo sabiedrību postā. Kādreiz zinātniski pierādīts un neapstrīdams fakts bija tas, ka zeme ir plakana. Tagad zinātnieki pierādījuši, ka homoseksuālisms ir demokrātijas mēraukla. Un tie, kas tam nepiekrīt, arī šodien, tēlaini izsakoties, tiek dedzināti uz sārta. Homoseksuāļi un to atbalstītāji visai bieži lieto vārdu tolerance jeb iecietība. Ir jāsaprot, ka visam ir savas robežas, pat kosmosam. Arī tolerancei tādas ir. Mēs neesam atteikušies no tolerance un kļuvuši netoleranti, kā to iedomājas homoseksuāļi un to atbalstītāji. Mēs esam un būsime toleranti, ir jāsaprot, ka šodien mēs apzināmies robežu, līdz kurai mēs varam iet savā tolerance. Ir jāsaprot, ka praida pasākumi ir aiz šīs robežas. Pārfrazējot Orvelu: visi cilvēki ir vienlīdzīgi, un homoseksuāļi nav vienlīdzīgāki par citiem. Latvijas sabiedrībā nav naida pret homoseksuāļiem, vairākums sabiedrības izjūt vienīgi riebumu. Tas ir normāli, tāpat kā vemšanas reflekss. Turklāt riebumu izraisa nevis paši cilvēki, bet to izdarības. Vairākums Latvijas sabiedrības uzskata, ka homoseksuāļi ir tādi paši kā visi, vienīgi piekropj riebīgas izdarības. Jo vairāk homoseksuāļi propagandēs savas izdarības, jo lielāku riebumu tie pret sevi radīs. Tāpēc svarīgi saprast tolerance robežu un to ievērot. Pašlaik notiek cīņa starp kristīgām un homoseksuālām vērtībām, un katram jāizvēlas, pie kurām turēties.
41.	21.07.06.	NRA	komentārs	Mēs nebaidāmie no homoseksuāli orientētiem cilvēkiem	Ozolnieku baptistu draudzes draudzes locekļu vārdā draudzes mācītājs Andris Brigss pamato savu nostāju pret homoseksuālo vērtību popularizēšanu un Praidu	Nenoliedzot iespēju katram cilvēkam pēc paša vēlēšanās un sapratnes veidot savu privāto dzīvi un attiecības, nelokāmi nostājamies pret tādu attiecību un dzīvesveida propagandēšanu, reklamēšanu un publiskošanu, kas var dezorientēt mūsu bērnu un jaunatnes vēl neizveidojušos vērtību un domāšanas sistēmu, priekšstatus par vīrieša un sievietes lomu attiecībām, ģimenes modeļa veidošanu un bērnu audzināšanu. Protestējam pret to, ka sabiedrības, tai skaitā tas gados jaunākās daļas, acu priekšā tiek iznestas personiskās intereses un izdarības, kas raksturīgas ļaunu grupai, kuras uzskati iepriekš minētajās jomās nesaskan ar Dieva radīto un dabiski iekārtoto lietu, dzimtas un sabiedrības turpināšanas kārtību, kurai pateicoties cilvēce pastāv joprojām un spēj sevi atražot, kas cilvēces vēstures gaitā ir sevi pierādījusi esam vispiemērotākā vide cilvēka attīstībai - vīrieša un sievietes laulību savienība, kuri, ģimenē audzinot jauno cilvēku,

						<p>sniedz viņam līdzsvarotu priekšstatu par dzimumu attiecībām, tēva un mātes, vīrieša un sievietes lomu, pienākumiem un tiesībām sabiedrībā un ģimenē. Atļaujot un tādējādi atbalstot dažādas homoseksuāli orientētu personu aktivitātes, valdība un deputāti rada labvēlīgu vidi problēmām, kas atstās negatīvu iespaidu uz ģimeni, sabiedrību un valsti. Iebilstam, ka mūsu nostāja tiek saukta par homofobiju. Mēs nebaidāmieš no homoseksuāli orientētiem cilvēkiem. Tieši otrādi - pievēršam uzmanību un kritiski izvērtējam, kā šī orientācija iespaido personību, kā šādi orientēti cilvēki ietekmē citus, ievācam informāciju par viņu interesēm un tieksmēm, pētot literatūru par šiem jautājumiem un izzinot to cilvēku pieredzi un viedokli, kuri vienā vai citā veidā bijuši saskarē vai arī paši piederējuši šādi orientētai ļaužu grupai un kuri ir gatavi sniegt atklātu informāciju par homoseksuāli orientēto ļaužu iekšējām problēmām, tendencēm un nodomiem. Geji un lesbietes patiesībā ir dziļi nelaimīgi cilvēki, no kuriem daži to vēl neapzinās, citi neparko nevēlas atklāti atzīt, kā arī nemāk un nespēj rast dziļu, patiesu un ilgtermiņa laimi un brīvību. No viņiem nav jābaidās, nav arī jāpieņem un jāakceptē viņu viedoklis un uzskati, nav jāļauj viņiem padarīt vēl citus sev līdzīgus, bet jācenšas palīdzēt tiem, kuri to vēlas un pieņem. Kā kristieši mēs skaidri apliecinām, ka homoseksuālisms ir grēks, kas nav ne atbalstāms, ne arī pret to var izturēties vienaldzīgi, jo tas līdzīgi "indīgām mušām sasmacē un saraudzē ziežu maisītāja eļļu" (Salamans mācītājs 10:1) - tam ir tieksme izplesties un pakļaut sev arvien jaunus un jaunus upurus. Kā pilsoņi un vēlētāji un valsts iedzīvotāji mēs pieprasām, lai demokrātija nepārvērstos par spēli, kurā tiek sistis tikai vienos vārtos - uzsvērtas un atbalstītas tikai minoritāšu cilvēktiesības. Mēs pieprasām, lai netiktu aizskartas mūsu cilvēktiesības dzīvot un audzināt bērnus valstī, kurā parādēs un masu medijos netiktu propagandētas un reklamētas lietas un uzskati, kas aizskar mūsu intereses, morāli, kas uztiepj svešas, negribētas vērtības, apdraud iespējas mūsu bērniem pieņemt un saglabāt svētas tās vērtības, kuras, paudzēm cauri augsti cienītas un godātas, ir nonākušas līdz mums.</p>
--	--	--	--	--	--	--

42.	21.07.06.	LA	intervija	Jāpievērš mazāk uzmanības	jautājums LA lasītājiem, kā viņi vērtē pašvaldības lēmumu nesaskaņot seksuālo minoritāšu gājieni Rīgas Praisds 2006	<p>Aivars Āķis no Rīgas: "Savas seksuālās orientācijas lietas nevajag publiski afišēt un uzbāzties ar tām citiem cilvēkiem. Pašvaldība pareizi izdarīja, jo gājiena pieļaušanas gadījumā varētu būt notikusi pat asinsizliešana. Geji un lesbietes mēdz atsaukties uz savām konstitucionālajām tiesībām, tādēļ, manuprāt, Satversmē jāveic grozījumi un tas būtu pirmais uzdevums nākamajai Saeimai. Un nemaz nebrīnīšos, ja arī šogad tiesneši lems par labu gejiem un lesbietēm." Astra Norvaiša Saldus rajonā: "Domes lēmumu vērtēju diezgan negatīvi. Man, te laukos dzīvojot, liekas, ka pilsētās tām minoritātēm pievērš pārāk daudz uzmanības. Ja tik ļoti grib - lai pastaigā to stundiņu pa ielu un miers ar viņiem. Nevajag tādiem uzmanību pievērst. Man pat brīžam liekas, ka kāds tām minoritātēm samaksājis, lai taisītu pēc iespējas lielāku traci. Un Jaunžekara izteicienu, ka nevarot garantēt drošību es arī nesaprotu. Ja mūsu drošībnieki nevar vienu gājieni nosargāt, kā viņi sargās NATO samitu, kas būs apdraudējums no dažādiem ekstrēmistiem? Mums te kaimiņos arī bija divas daudz bērnu ģimenes, bet tad sievas pameta vīrus un abas sagāja dzīvot kopā. Tagad te staigā rociņās un dzīvo vienā dzīvoklī - nu nav jau smuki. Mani visvairāk satrauc, ka šādi piemēri bojā jauniešus, kam vēl nav domāšana īsti nostabilizējusies." Ligita Zelča no Rīgas: "Šādu domes lēmumu vērtēju neitrāli, neesmu iedziļinājusies visās tajās peripetijās. Man ir citas, daudz aktuālākas lietas, par kurām uztraukties. Šādas minoritātes ir un būs, turklāt intīmā dzīvē ir katra cilvēka individuāla izvēle - lai viņi dara, kā grib. Taču esmu dzirdējusi arī gadījumus, kad cilvēkus pret viņu gribu iesaista homoseksuālās attiecībās. Vienkārši radot tādus apstākļus, ka viņam vairs nav citas izvēles. Turklāt šī atšifrēšanās, demonstrēšanās un tamlīdzīga "uzspēlēšana" man nepatīk." Jāzeps Latkovskis no Rīgas rajona: "Es par to lietu ne jā ne nē. Viņi man nemaisa un es viņiem arī ne. Eiropā pieņemti tādi gājieni un tur pret šitādiem izturas iecietīgi un tagad prasa to pašu arī no mums, bet mēs neesam tam vēl gatavi. Nu varētu jau netaisīt to gājieni. Var jau miermīlīgāk izrādīties vai pastaigāties kādā nomaļākā vietā. Bet nē! Šiem vajag izrādīties! Lai turpina dzīvot kā līdz šim un viss būs labi. Tagad, kad pašvaldība pieņēmusi nepatīkamu lēmumu, šie sūdzas, ka viņu tiesības pārkāptas. Šitā vispār ir tāda kašķīga lieta, kas tikai cilvēkus provocē."</p>
-----	-----------	----	-----------	---------------------------	---	---

43.	21.07.06.	LA	komentārs	Lepnums nesatricinās pasauli	Lēmumu - atļaut vai neatļaut praidi, Rīgas dome vēl nav pieņēmusi. Komentārs par praida jēgu un vajadzību tā vietā apspriežot citu pasākumu iespējamību	<p>Kāpēc citādi orientētie ir sākuši skaļi un uzstājīgi piedāvāt savus uzskatus tieši tagad - sešpadsmit gadus pēc Latvijas neatkarības atgūšanas? Vai geji un lesbietes kaut kādā veidā šeit, Latvijā ir diskriminēti, regulāri fiziski iespaidoti vai kā citādi ierobežoti? Socioloģiskie pētījumi rāda, ka nekā tamlīdzīga. Ir bijuši daži gadījumi, kad citādi orientētajiem liegts pieprasītais darbs. Bet tas nav iemesls, lai viņi saceltu tādu protesta vētru, ka pat lielākie pasaules masu mediji praidi Rīgā nosaukuši par vienu no svarīgākajiem starptautiskajiem notikumiem. Geju un lesbiešu aktivitātes mūsu valstī sākās pēc iestāšanās ES. Sak, tur vairs nepastāv jautājums - atļaut vai neatļaut praidus - tur ir pats par sevi saprotams, ka tie notiek. Latvijā ir organizācijas, kurām šķiet pats par sevi saprotams, ka šī importa prece žigli jāievieš mūsu valstī. Atliek vien secināt - kādam ir izdevīgi, ka Latvijā notiek nekārtības, īpaši pirms NATO samita. Daudzas Latvijas amatpersonas, tostarp arī premjerministrs A. Kalvītis, domājot par mūsu nākotni un bērniem, nepārprotami pauduši savu krasi negatīvo nostāju pret gājiena rīkošanu, kur pastāv augsts nedrošības risks. Amatpersonas uzskata, ka citādi orientētie savas problēmas, ja tādas pastāv, var risināt sarunu ceļā pie apaļā galda, kopā ar juristiem, politiķiem, nevis uzbāzīgi piedāvājot savus uzskatus pašā Rīgas centrā. Katrai valstij ir tiesības izlemt, ko uzskatīt par tikumību. Un to mums no ārpuses nebūt neuztiepj ar ES direktīvām. Neviens taču nenostāsies pret to, ka geji un lesbietes rīko, piemēram, savas sporta spēles, kas tā notiek arī citur pasaulē. Tie ir pasākumi, kur citādi seksuāli orientētie publiski nedemonstrē savas jūtas viens pret otru vai plakātus ar visneiedomājamākajiem un sabiedrības sašutumu raisošiem saukļiem, kā tas bija pērn Latvijā, kad to vēroja ne tikai pieaugušie, bet arī mūsu nākotne - bērni. Šodien vienīgi lietuviešiem izdevies neieļaut savā valstī šo importa preci - praidi. Rīgā, šogad, iespējams, to piedāvās jau otro reizi, bet Tallinā - trešo.</p>
-----	-----------	----	-----------	------------------------------	---	--

44.	21.07.06.	NRA	ziņa	Policija gatava iespējamām geju provokācijām	Tiks izskatīta sūdzība par Rīgas domes aizliegumu rīkot Rīgas praidu 2006. Rīgas dome nesaskaņoja varavīksnes gājienu Vērmanģārza apkārtnē, pamatojoties uz saņemto informāciju no Drošības policijas par iespējamo drošības apdraudējumu.	Iekšlietu ministra biroja vadītājs E. Vaikulis norādīja, ka arī miernīlīgi protesti un gājiena bloķēšana var pāraugt vardarbībā, jo nav prognozējama cilvēku reakcija uz policijas rīcību. "Mozaīkas" valdes locekle Linda Freimane puda viedokli, ka praida pretinieki dzīvojot bailēs, ka viņiem homoseksuāļi rada draudus. Ministru prezidents A. Kalvītis izteicās, ka seksuālās minoritātes Latvijā netiek diskriminētas, bet, runājot par iecerēto gājienu, viņš uzsvēra, ka jebkurā gadījumā valdības uzdevums būtu par katru cenu nodrošināt kārtību šādā pasākumā, un nav šaubu, ka tas tiktu izdarīts. Valsts prezidente Vaira Vīķe - Freiberga uzsvēra nepieciešamību novērst jebkādu personu diskrimināciju, kas nav pieļaujama demokrātiskā valstī. Jūtīgos jautājumos, kur emocijas ir sakāpinātas, valstij jā rūpējas, lai pretējie sabiedrības grupu uzskati konfrontējoties nenoved pie vardarbības.
45.	21.07.06.	LA	intervija	Ja tiek sagrauti morāles pamati, izzūd valsts	Savu viedokli par Rīgas praidu, sabiedrības vērtību sistēmu un nācijas tiesībām kopt savas vērtības intervijā izteicis Jānis Šmits, mācītājs, Latvijas Saeimas sekretārs, Pirmās partijas frakcijas vadītājs.	Tas, ka Rīgas dome nolēma Rīgas praida gājienu neatļaut, ir Latvijas sabiedrības uzvara. Šis praidis lika mobilizēties visiem Latvijas iedzīvotājiem, aizstāvot savas vērtības un tikumus. Daļa Latvijas inteliģences joprojām slimo ar garīgu mazohismu. Latvijai būtu jālepojas, ka esam saglabājuši savas pamatvērtības, un netaisāties, izsakoties kardināla Pujata vārdiem, "ne par kādu Eiropas naudu tās pārdot." Latvijā nav bijusi, un, domāju, nebūs citādi domājošo vai seksuālo minoritāšu vajāšana. Kamēr šīs minoritātes mākslīgi neradīs situāciju, kur lielākajai sabiedrības daļai tiek uzspiestas amorālas lietas, kas ir pretrunā ar vispārpieņemtajām normām un kristietības pamatprincipiem. Geju kustības pārstāvji pieprasa pārveidot mūsu vērtību sistēmu, lai tie, kas sevi dēvē par kristiešiem, vairs neteiktu, ka grēks ir grēks, bet sauktu to par normu. Geju mērķis ir vienkāršs - sagrābt varu, izmainīt likumdošanu un pārveidot visu Latvijas kultūru pēc sava tēla un līdzības. Par to, ko Bībele teikusi, ka "pienāks laiki, kad labs tiks saukts par ļaunu un ļauns tiks saukts par labu". Tieši tas piepildās homoseksuālistu kustības sakarā. Sorosa vēlme ir, lai Latvijā tiktu grauti jebkāda veida morāles un tikumības kritēriji. Iepļānotais geju gājiens uzdeva būtisku jautājumu, kuru pieminēja arī sorosieši - kas nosaka to, kas ir vai nav pareizi? Kas ir tikumība? Nezinu Latvijā nevienu homoseksuāli orientētu cilvēku, kuram pēc klasiskās diskriminācijas izpratnes ir liegtas kaut kāda veida tiesības. Viņi ir visur, un latviešu sabiedrība ir ļoti toleranta. Tas nostiprināts arī Satversmē, kur ierakstīts, ka Latvijā aizliegta jebkāda veida diskriminācija, tātad arī uz seksuālās orientācijas pamata. Neuzskatu, ka būtu nepieciešams izcelt vienu grupu

						<p>pāri citām, par kuru arī Valsts cilvēktiesību birojs norādīja, ka tajā nav nekādas diskriminācijas, bet kas pati nāk un uzprasās, lai viņiem būtu ne tikai vienlīdzīgas tiesības ar citiem, bet kaut kas vairāk. Izskaidrošu sekojošus soļus: pirmais - geju kustība paziņo, lai viņus visi liek mierā, jo grib mīlēties, kā pašiem patīk. Kad sabiedrība to akceptē, seko nākamais solis: "mēs vēlamies, lai jūs pret mums ne tikai izturētos iecietīgi, bet lai mūs arī akceptētu, jo homoseksualitātē nekā nevar mainīt." Nākamais - "jums jāatbalsta mūsu kustība, praidi, jāļauj bērniem skolā mācīt, ka homoseksualisms ir normāla parādība." Kad tas notiek, nākamais ir tas, kas jau panākts vairākās Eiropas valstīs - "jums mūs ne tikai jāatbalsta, bet jāsoda visi, kas runā mums pretī." Tad sākas sabiedrības vajāšana. Ir labs teiciens: "Neej svešā baznīcā ar savu dziesmu grāmatu". Mēs taču nebraucam uz Amsterdamu un nemācām holandiešus, kā dzīvot. Jo katra valsts ir tiesīga izraudzīties savas valsts pārvaldes formu un tikumisko modeli.</p>
46.	22.07.06.	Diena	ziņa	Gājiena liegšana var tikt vērtēta Strasbūrā	Administratīvā rajona tiesa pateikusi - seksuālo minoritāšu gājieni nenotiks. Gājiena pieteicēji sola, ka kaut arī praidis ir aizliegts, Rīgā sestdien sagaidāmas miermīlīgas aktivitātes, taču tikai tādas, kas nepārkāpj likumu.	Linda Freimane, "Mozaikas" pārstāve: "Mēs bijām pārliecināti, ka šajā valstī valda brīvība." Uz tiesas sēdi bija ieradušies arī praidā pretinieki, daudzi no kuriem gandrīz nedēļu piketēja Rātslaukumā, iepretim RD. Uzzinot spriedumu, viņu sejas atplauka smaidā, roku pirksti veidoja uzvaras zīmes, jo "veselais saprāts ir uzvarējis". "Mozaikas" pārstāve A. Grišāne aicina visus Latvijas iedzīvotājus, kas pauduši atbalstu šī gada praidam, vienoties kopīgā "gājienā pret tumsonību no Rīgas domes līdz administratīvajai tiesai, jo šis vairs nav jautājums tikai par geju un lesbiešu, bet gan par cilvēku pamattiesībām."

47.	22.07.06.	Diena	ziņa	Praida ārzemju viesi: situācija ir biedējoša	Dānijas Folketinga deputāts, Zviedrijas Sēderteljes pašvaldības izglītības speciālists un Zviedrijas bruņoto spēku kapteinis izteikuši savu viedokli par situāciju Latvijā praida kontekstā.	"Mozaīka" turpina saņemt atbalstu no citām valstīm, piemēram, rakstnieks Merlins Holands, Oskara Vailda mazdēls raksta: "Man ir ļoti žēl, ka vēl viena Austrumeiropas pilsēta leidz gejiem un lesbietēm tiesības dzīvot augsti paceltu galvu, bez kauna un bailēm no vardarbības. Redzot homofobijas neglīto seju Maskavā šī gada pavasarī, es apsveicu jūsu drošībai pastāvēt par savām tiesībām. Pat ja gājiens nenotiks, esiet lepni, ka stāvat pret aizspriedumiem Latvijā." Simons Emils AmitzBELS, Dānijas Folketinga deputāts: "Situācija ir šokējoša un tā mani pārsteidz. Modernā demokrātijā šāds gājiens būtu jāatļauj. Mēs jau nerunājam par to, ka sabiedrībai tas būtu jāatbalsta. To vienkārši nevajag aizliegt. Tā ir viena no demokrātiskas valsts iedzīvotāju pamattiesībām - rīkot šādu demonstrāciju. Pārsteidz arī politiķu attiekeme. Dānijā nav tādu problēmu. Arī pie mums Kopenhāgenā augustā būs Praids, un to atbalsta visas Dānijas politiskās partijas. Dažām partijām būs pat savas grupas, kas arī ies gājienā, lai aizstāvētu arī seksuālo minoritāšu tiesības. Turklāt Dānijas politiķi nevis zaudē, bet tieši iegūst vēlētāju balsis, ja atbalsta homoseksualismu." Dāniels Hjalmarsons, Sēderteljes pašvaldības Zviedrijā izglītības speciālists: "Zināju, ka patlaban Latvijā ir diezgan nopietnas problēmas ar seksuālo minoritāšu tiesībām, jo par aizliegumu rīkot praidu daudz raksta arī lielākie Zviedrijas laikraksti. Protams, visi raksti ir kritiski. Latvijas pašreizējā situācija ir diezgan biedējoša, turklāt esmu dzirdējis, ka arī Latvijas parlamentā ir dzirdēti homofobiski izteikumi. Demokrātiskai valstij nepieklājas tā rīkoties. Ir būtiski aizstāvēt cilvēku tiesības. Runa ir par mīlestību, un tur nav nekā negatīva, jo tikai mēs paši varam izlemt, ko mīlēt." Kristers Falstets, Zviedrijas bruņoto spēku kapteinis: "Latvijas notikumi ir ļoti uztraucoši. Ir vēl sliktāk, nekā biju domājis. Būtu jāuzsver tieši cīņa pret homofobiju, nevis jāaizliedz doties gājienā. Mums visiem ir brīvība mīlēt un būt tiem, kas mēs esam. Tie ir paši cilvēktiesību pamati. Cilvēkiem jāļauj izpaust, kas viņi ir, ko mīl un kur dzīvo. Dot visiem vienādas tiesības - tā noteikti ir sabiedrības misija. Politikiem ir jāapzinās sava atbildība, jo viņu darbība parlamentā un balsojums varētu kalpot par pamatu, lai mainītu sabiedrības attieksmi. Ir būtiski, lai politiķi un citi sabiedrībā zināmi cilvēki rādītu piemēru un paustu savu nostāju, aizstāvēt homoseksuāļus."
-----	-----------	-------	------	--	--	--

48.	22.07.06.	NRA	ziņa	Gejus pārsteidz tiesas loģiskais lēmums	Administratīvā rajona tiesa noraidīja seksuālo minoritāšu gājiena organizatoru sūdzību par Rīgas domes lēmumu nesaskaņot Rīgas praidi. Rīgas dome un Iekšlietu ministrs D. Jaunzeikars kā galveno argumentu, kādēļ būtu aizliedzams praidis, iepriekš minēja tieši drošības apsvērumus. Praidu organizatori sola nerīkot nesaskaņotas akcijas, bet vienlaikus pieļauj, ka mēģinās noorganizēt kādas publiskās aktivitātes, kas nepārkāpj likumu.	"Mozaīkas" valdes locekle L. Freimane: "Šajā valstī valda tomēr demokrātija un pulcēšanās brīvība, acīmredzot tiesa to tā neuztvēra." Pretpraidu protestu organizētājs Jānis Rožkalns: "Sabiedrība ir skaidri pateikusi, ka mūsu kultūrā, mūsu sabiedrībā šāda perversa izrādīšanās pieļauta netiks. Tā ir mūsu tautas viena milzīga uzvara."
49.	22.07.06.	LA	komentārs	Pārdomas par lepnuma parādi	Pēteris Bolšteins, LZA ārzemju locekļa komentārs par Praidu	Šāds notikums ir kā mēraukla mūsu brīvās sabiedrības un valsts attīstībai. Kā to apliecina aptaujas, homoseksuālisms Latvijā nav populārs, un tādēļ grūti sagaidīt, ka politiķi sniegs tam īpašu atbalstu. Vai pat soļos nākamās "lepnuma parādes" priekšgalā, kā tas notiek dažās citās valstīs. Arī liberālisms pagaidām nav Latvijā populārs politiskais viedoklis, kā to rāda mūsu politisko partiju polarizēšanās gar nacionālisma - sociālisma asi. Ir daudz objektīvu iemeslu būt skeptiskam par homoseksuālisma popularizēšanu mūsu sabiedrībā. Lai gan ir labi zināms, ka šī seksuālā orientācija pastāvējusi katrā sabiedrībā un sevišķi tādās, kas, pēc Rietumu civilizācijas mērauklas, ir sasniegušas augstu kultūras līmeni, tā galvenā kārtā ir izpaudusies starp cilvēkiem, kas materiāli vai garīgi sasnieguši augstu kultūras līmeni, kas viņiem atļāvis vai mudinājis atbrīvoties no sabiedrības šaurākiem noteikumiem un paplašināt savu izjūtu pasauli. Līdzīgi varētu runāt par narkotiskām vielām, prostitūciju, azartspēlēm, pedofiliju vai laulāto draugu biežu maiņu un citām "izvirtībām". Problēmas rodas, kad narkotikas vai homoseksuālisms tiek popularizēts tautā - un kā gan citādi izprast politiku un "geju un lesbiešu vecāku un draugu" biedrības locekļu vadītas "lepnuma parādes"? Statistiski rēķinot, homoseksuālisma, tāpat kā prostitūcijas, paplašināšanās tautas izaugsmei un attīstībai neko pozitīvu nesola, jo īpaši ne mūsu tautai, kurā jau tagad ir viens no zemākajiem dzimstības līmeņiem pasaulē. Šādā kontekstā būtu prātīgi reizē ar cilvēka tiesībām runāt arī par cilvēka pienākumiem. Nenoliedzot nevienam izvēli, kā vadīt savu privāto dzīvi, tomēr popularizēšana un

						lepošanās pienāktos tiem vīriem un sievietēm, kas spēj radīt un stabilā ģimenē uzturēt divus vai vairāk bērnus, tā nodrošinot savas tautas izaugšanu un kultūras saglabāšanu no paaudzes paaudzē. Līdzās demogrāfiskajiem apsvērumiem, vērts piezīmēt par tīri estētisku jautājumu. Uzkrītošs ir tas, ka geju un lesbiešu publiskie sarīkojumi, kādi notikuši daudz kur pasaulē, ir izveidojušies ne tikai par seksuālās orientācijas, bet arī klajas izrādīšanās (ekstravagantos kostīmos) izpausmēm, šķiet, ar domu ne tikai iepriecināt, bet arī šokēt "taisnos" skatītājus. Ņemot vērā, ka starp mūsu seksuāli citādi orientētiem cilvēkiem ir daudzi, kas izceļas ar savām garīgajām spējām un pozitīvo personību, mūsu mentalitātei būtu daudz piemērotāk, ja viņi savu "lepnumu" parādītu, veicot labdarības vai kultūras pasākumus, kas labāk spētu tautu iepazīstināt ar šādiem cilvēkiem un radīt labvēlīgāku noskaņojumu pret tiem. Vēsturiskā skatījumā Latvijā nekad nav trūcis tolerances pret cilvēkiem viņu seksuālās orientācijas dēļ un reti kāds inteliģents cilvēks ir paudis šādus aizspriedumus. Bet mēģinājums popularizēt homoseksuālisma jautājumu, to pasniedzot puļa vērtējumam, varētu izrādīties graujošs Latvijas prestižam un pat valdībai.
50.	22.07.06.	NRA	komentārs	Geju privilēģijas	Viktora Avotiņa komentārs par praidu un homoseksuāli orientētiem cilvēkiem publiskajā telpā	Neviens gudrinieks, speciālists, jurists un gejs visā publikāciju lērumā ne šogad, ne pērn nav spējis man apskaidrot, ar ko īsti tiesību ziņā es atšķiros no katra geja, tāpat kā sievietes vai jaunieša. Geji paši uzsver, ka nav slimi, nav savā apziņā zīdaiņi, lielā vairumā nav veci vai invalīdi, kas padarītu nepieciešamu tiem kā "daļai pilsoņu" īpašu tiesību nodrošinājumu. Runa nav par tiesību bāzi, bet par dažādu varas attieksmi pret dažādu pilsoņu grupu viedokļiem? Bet vai vara homīšu viedokli nomāc kā īpaši? Spriežot pēc medijos izvērstās ilgās, pie homīšu publiskās klātbūtnes pieradinošās (tiem vairāk pozitīvās) kampaņas - diez vai. Pagaidām iebildumi ir tikai pret vienu konkrētu uzskatu paušanas formu. Nav iespējams nolasīt to, kāds ir "homoseksuālistu viedoklis". Nav skaidrs, vai notiek cīņa par varu un tiesībām vai vienkārši politikas taisīšana no vienas intīmas lietas. Nav dzirdēts, ka vara vajātu homoseksuālistus. Vai varbūt pastāv vēlme padarīt šo orientāciju par ideoloģiju, reliģiju? Tiesību aizskāruma hierarhijā daudz vairāk uzmanības un vēl lielākus burtus nekā "Dienā" izpelnījušies homīšu praidi būtu pelnījušas vairākas citas sociālās grupas. Ja jau mēs esam par līdztiesību, tad būtu labi turēt līdzsvarā uzmanību to viedokļu pastāvēšanas tiesībām, kuri veido šos tradicionālos, vairākuma morāli aprobētos priekšstatus.

51.	22.07.06.	Diena	apraksts	Pārvarot bailes justies brīvam	Linda Freimane, "Mozaikas" valdes locekle par praidu un homoseksuālismu Latvijā	L. Freimanei geju gājiens ir pakārtots vēlmei sekmēt satiecīgu un draudzīgu sabiedrību. Pērnā gada gājiens "Mozaikas" dibinātājiem nešķita pietiekami nopietns un informatīvs. "Jautājumi, par kuriem mēs gribam runāt, skar katru cilvēku. Latvijas Pirmās partijas lolotās ģimenes vērtības jau nav viņu monopols. Vēlme ir uzsvērt, ka nevar cilvēku šķirot pēc viņa seksuālās orientācijas. Cilvēks ir vērtība pats par sevi. Tāpat kā starp heteroseksuāliem ir gan svētie, gan slepkavas, tāpat arī starp homoseksuālistiem. Šo pasākumu mērķis ir veicināt draudzīgāku sabiedrību Latvijā. Mēs esam maza valsts, kur katrs cilvēks ir svarīgs. Bēdājamies arī par tiem, kas aizbrauc uz Īriju. Tad jāmēģina vismaz tiem, kas ir uz vietas, ļaut justies brīvi un lojāli šai valstij. Cilvēki noliedzot savu seksualitāti, dzīvo melos un dara pāri gan sev, gan arī nespēj dot pozitīvu enerģiju savai valstij. Tēlosim, ka ir ideālais ģimenes variants, kam visi pakļaujas? Viss, ko "Mozaika" vēlas pateikt, ir tas, ka nevajag šķirot cilvēkus pēc orientācijas. Kas ir svarīgāk - ielikt cilvēku kādā kategorijā vai arī paskatīties uz viņu kā uz indivīdu? Latvijā ir vairākas sabiedrības grupas, ar kurām gejiem ir kas kopīgs - tās ir nepamanāmas. Ja cilvēks ir invalīds, viņš tiek nobīdīts kaut kur malā, viņam ir kaut kāda ierādītā zona. Tur viņš drīkst kustēties, bet, tiklīdz viņš grib ienākt sabiedrībā, būt deputāts vai skolotājs, viņam rodas līdzīgas problēmas kā gejiem. Esam atkal nonākuši līdz kārtējam punktam, kur tiek pārbaudīta demokrātijas dziļākās būtības izpratne. Homofobi Latvijā nereti ir paši homoseksuālisti - viņi apspieduši sevi tik tālu, ka ienīst sevi, to, ko dara, ienīst pasauli, mūs, jo mēs mēģinām runāt atklāti. "Mozaikas" platforma ir demokrātija, miermīlīgums un draudzīgums. Galvenais ir panākt atklātību un viedokļu apmaiņu."
52.	22.07.06.	LA	ziņa	Tiesa liedz seksuālo minoritāšu gājienu	Administratīvā rajona tiesa neatļāva rīkot seksuālo minoritāšu gājienu "Rīgas Praids 2006."	

53.	24.07.06.	Diena	ziņa	Mācītājs: viņi gandrīz ienāca baznīcā	Olas un maisi ar urīnu un izkārnījumiem - šādus līdzekļus cīņā pret geju un lesbiešu organizāciju pārstāvjiem izvēlējās praida pretinieki, kas burtiski "medīja" seksuālo minoritāšu pārstāvjus gan no rīta pie Anglikāņu baznīcas, kur viņi pulcējās uz dievkalpojumu, gan vēlāk, preses konferencē, gan arī pie viesnīcas, kur notika viņu organizēts miermīlīgs pasākums. Policija apgalvoja, ka par dievkalpojumu tai nav bijis nekādu ziņu, tāpēc reaģējusi tikai uz izsaukumu, savukārt "Mozaikas" pārstāve apgalvo, ka par to sniegusi informāciju.	Mācītājs Juris Čālītis norādīja, ka, ja dievkalpojums būtu beidzies vēlāk, uzbrucēji iespējams ienākt baznīcā.
54.	24.07.06.	Diena	apraksts	Protestos vienoti nacionālie radikāļi un LPP līderu atbalstītā Jaunā paaudze	Apraksts par Praida pretiniekiem - Nacionālo spēku savienību un Jauno paaudzi. Nacionālās spēka savienības un Jaunās draudzes pārstāvji bija novēroti pie Anglikāņu baznīcas, kur dievkalpojuma dalībnieki tika apmētāti ar olām un izkārnījumiem. Abu organizāciju pārstāvji gan noliedz, ka būtu īpaši organizējušies.	Nacionālās spēka savienības priekšsēdētājs V. Birze: "Es nekomentēšu šo gadījumu, jo negribu, lai tie cilvēki tiktu sodīti. Neko citu kā sūdzus tie pederasti nav pelnījuši." Jaunās paaudzes līdera A. Ļedjajeva palīgs J. Dzelme: "Es biju pārsteigts, kad satiku tur dažus draudzes locekļus. Viss notika spontāni. Pats par piketu uzzināju no radio. Uzzinājām, ka geji raksta iesniegumu, pieprasot Jaunzeikaru atkāpties. Mums tas likās netaisnīgi, tāpēc mēs viņu atbalstījām ar lūgšanu." Nils Muižnieks, LU Sociālo un politisko pētījumu institūta direktors: "Varēja novērot, ka homofobija ir saredusi kopā interesantu sabiedrību - ļoti aktīvi uz agresiju mudināja mācītājs Ļedjajevs un dažādi ekstrēmisti, piemēram, Viktors Birze, kas principā ir neonacisti. Skumji, ka baznīca pauž homofobiju kopā ar ekstrēmistiem, jo parasti baznīcas pārstāvjiem un politiķiem ar dažādām ekstrēmām organizācijām nav pārāk draudzīgas attiecības."

55.	24.07.06.	Diena	intervija	Nožēlojami un bīstami	<p>Pēc Praidā dalībnieku apmētāšanas ar mēsliem, daudzi izsaka viedokli par piedzīvoto. Aculieciniekus pārsteidz ne tikai protestētāju agresija, bet arī organizētība, ko, viņuprāt, veicinājusi valsts varas nepietiekamā reakcija</p>	<p>Rauls Romeva i Reuda Eiropas Parlamenta deputāts: "Pasākumā es neredzēju dusmas, naidu un ļaunus vārdus. Es redzēju cilvēkus, kuri vienkārši lūdza atzīt viņu tiesības. Taču ārpusē bija cilvēki, kuri bija nobijušies, viņi uzbruka, sita, apvainoja. Problēma jau ir ne tikai tas, kas tika izdarīts šodien, bet arī tas, kas izdarīts līdz šodienai. Vietējā vara nav bijusi uzstājīga pret šo cilvēku baiļu sūtīto ziņu. Parasti ar neatlaidību var panākt daudz, taču Latvijas varai šāda centība nepiemīt." Nikolajs Aleksejevs Maskavas geju gājiena organizators: "Tas ir bēdīgi. Negaidīju ko tādu no Latvijas un ES. Arī mūsu gājienam aizliedza, bet mēs tomēr izgājām ielās. Sabiedrībai praidu nav jāatbalsta. Ir universālas tiesības uz vārda brīvību. Ja kādam tas nepatīk, viņi var rīkot protestus pret mums. Un tā ir atšķirība starp mums un pretiniekiem - mums ir vienalga, lai viņi protestē, ja grib, taču viņi apstrīd to, ka arī mums ir tieši tādas pašas tiesības." Sofija Inta Velda Eiropas Parlamenta deputāte: "Man bija apšaubāms prieks redzēt, kas notiek ar cilvēkiem, kurus vada naids un bailes. Arī Polijā bija praidi, kuru negribēja atļaut. Bijām ļoti nobažījušies par turienes situāciju. Bet tā diena izvērtās ļoti pozitīva, ar šejienes notikumiem to nevar salīdzināt. Noteikti vērsīsimies Eiropas Komisijā, lai lūgtu Latvijai piemērot soda sankcijas." Ēriks, tūrists no Zviedrijas: "Man par Latviju līdz šim bija pavisam cits iespaids. Cilvēkiem uzbrūk pēc svētā dievkalpojuma. Turklāt viņi vienkārši ignorē to, ka vispār ir tik daudz cilvēku. Tas ir nežēlīgi, netaisnīgi un briesmīgi, tā ir nedemokrātija." Gastons Lacombe "Mozaikas" priekšsēdētājs: "Tas pierāda, ka vai nu Latvijā nav vēlmes vai spējas aizsargāt savus iedzīvotājus. Visa sabiedrība nav neieciefīga, mēs to zinām un saprotam. Bet ir vairāki grupējumi, kas saņēmuši politisko atbalstu un tagad plosās bez kontroles pa visu pilsētu. Šodien tiešām varam runāt par vardarbību, jo mūsu cilvēkiem tiešām ir uzbrukts. No mūsu puses ir tikai miermīlīgi vārdi un vēlme dzīvot mierīgi un droši šajā sabiedrībā." Baņuta Rubesa režisore: "Bija jāizcieš ļoti lielas bailes. Pretinieku grupā pārsvarā bija agresīvi vīrieši, bet praidā atbalstītāju grupā - miermīlīgas sievietes. Eiropieši atgādināja, ka parakstot ES līgumus, mūsu valsts piekritusi aizsargāt minoritātes un jautāja, vai mēs esam eiropieši, vai nē." Brigita Strode, mediju un kongresa vadītāja Rīgas kongresu birojā: "Vienā pusē bija agresīvi, naidīgi cilvēki, kas vērsti uz vardarbību. Toties otrā pusē - inteligenti, miermīlīgi cilvēki, kas savas tiesības aizstāv, izmantojot inteligences metodes. Visus šos notikumus redzēja starptautiska publika un tagad man ir neliels kauns, ka dzīvoju Latvijā. Bija redzams, ka netiek nodrošinātas geju un lesbiešu tiesības</p>
-----	-----------	-------	-----------	-----------------------	---	---

						<p>diskutēt, kas viņiem ir garantētas arī Satversmē. Parādījām pīgu arī ES, kurā paši vēlējamies iestāties." Vita Tērauda, Sorosa fonda- Latvija izpilddirektore: "Tā bija ārkārtīgi skumja liecība par neiecietību un valsts nespēju nodrošināt drošību mazākuma viedokļa paudējiem." Aleksejs, aculiecinieks pie Anglikāņu baznīcas: "Es neesmu nekāds gejs vai lesbiešu atbalstītājs, taču ar šādām metodēm diez vai protestētājiem izdosies panākt taisnību. Viens ir stāvēt piketā un vienkārši kliegt par savu pārliecību, otrie - reāli uzbrukt cilvēkiem, turklāt sievietēm!" Māris Sants, mācītājs: "Domāju, ka Latvijas politiķi ir iespļāvuši sejā Eiropas politiķiem, kas ir šeit. Te ir Eiropas Parlamenta deputāti, kuru drošība būtu jānodrošina jebkurā pasaules malā." Linda Freimane, apvienības "Mozaīka" pārstāve: "Esmu sašutusi par to linča tiesu, kas šeit notika. Mūsu pretinieki jau panāca savu - praidis nenotika. Mēs pulcējamies slēgtā telpā, kas, pēc viņu domām, ir arī mūsu īstā vieta. Ārzemju viesi bija sašutuši. Tā bija galvenā tēma daudzos pasaules medijos. Par to tagad ziņo ne tikai lielākie Rietumeiropas mediji, bet pat Austrālijā. Latvija sev ir savārtījusi pamatīgas ziepes. "</p>
--	--	--	--	--	--	--

56.	24.07.06.	Diena	komentārs	Naida orgija	<p>A. Ozoliņš par pieredzēto. Pavaicājot policijai pie Reval Hotel Latvija, vai viņi saņēmuši rīkojumu aizsargāt huligānus, viņi atteica, ka neesot, kam diez vai noticētu kāds tur bijušais.</p>	<p>Policija profesionāli rīkojās, neļaujot kontrolētajai vardarbībai pāraugt nekontrolējamus kautiņus, un nebija ne mazāko šaubu, ka varētu dažu desmitu ļaužu plosīšanos izbeigt dažu minūšu laikā. Taču policija sargāja sevi un trakojošos neatļautā mītiņa dalībniekus, ļaujot tiem netraucēti uzbrukt tiem, kurus labi pamanāmi koordinētāji uzrādīja kā "pederastus" vai viņu "aizstāvjus". Nopride pārstāvjiem tika ļauts uzurpēt valsts varas funkcijas. Cilvēkiem uzbruka ar olām, "svēto" krāna ūdeni un maisiņos papildītiem izkārņījumiem. Mācītājs Juris Cālītis un citi dabūja krietnu devu Latvijas Pirmās partijas un tās nolīgtā polittehnologa Ērika Stendzenieka "pozitīvās domāšanas" un "labo ziņu", kuras turpmāk varētu saukt pat sūdu maisiņā. (Nudien, šis sūdu metēju partijas "skaistums nāk no iekšām", kā teicis tās īpašnieks A. Šlesers.) Ja kādam tomēr palika šaubas par to, kas patiesībā notiek, tās kļiedēja akciju īstenotāji paši. "Paldies policijai!" "Paldies Jaunžeikaram!" -korī skandēja trieciennieki, kuriem valsts vara bija atļāvusi pēc sirds patikas visu dienu rupji traucēt sabiedrisko kārtību un fiziski aizskart ikvienu, kuru viņi izvēlējās par ienaidnieku. "Brauciet prom, kropļi!" naidā pārgrieztām sejām rēca "pareizie". Ministers, kas nespēj vai nevēlas aizturēt viņam zināmus bruņotus teroristus, toties nodrošina ekstrēmistiem iespēju veselu dienu terorizēt cilvēkus galvaspilsētas centrā, ir bīstams sabiedrībai un nekavējoties jāpatriec no amata. Jaunžeikars pats neatkāpšoties, jo par to "lai lemj latviešu tauta kopumā", tikmēr viņš - āzis par dārznieku - izmeklēšot "kam sestdienas notikumi bija izdevīgi."</p>
-----	-----------	-------	-----------	--------------	---	---

57.	24.07.06.	LA	ziņa	Ministru prezidents pieprasa pārskatu	Pēc Rīgā seksuālo minoritāšu pasākuma laikā notikušajām nekārtībām un agresijas izpausmēm premjerministrs A. Kalvītis pieprasījis Iekšlietu ministram D. Jaunzeikaram sagatavot detalizētu pārskatu par tiesībsargājošo iestāžu darbu un noskaidrot nekārtību organizētājus. Premjers ir nobažījies par neiecietības izpausmēm Latvijas sabiedrībā, un valdība nosoda agresijas izpausmes seksuālo minoritāšu pasākuma laikā. "Mozaīka" sākusi vākt parakstus, lai panāktu Jaunzeikara demisiju. Seksuālo minoritāšu organizāciju pārstāvji arī nākamgad sola mēģināt sarīkot Rīgas praidu.	Starp protestētājiem bija cilvēki, kas tērpti kreklīņos ar uzrakstu "nopride" un Nacionālās spēku savienības pārstāvji, kas ieradušies protestēt, jo "apvienība iestājas par sabiedrību, kurā valdītu veselīga ģimene un tās vērtības." Daudzi kļiedza: "kropļi", "jūs vajag ārstēt".
58.	25.07.06.	NRA	vēstule	Atbalsta vēstule iekšlietu ministram D. Jaunzeikaram	J. Pujats, Romas katoļu baznīcas V.E. Kardināls un Tālivaldis Tālbergs, Latvijas Kristīgā radio prezidents ar atklāto vēstuli aicina uzsākt parakstu vākšanu par atbalstu iekšlietu ministram D. Jaunzeikaram un izsaka atbalstu policijai par profesionalitāti Rīgas Praids 2006 laikā.	Esam gandarīti, ka ministrs nepakļāvās geju un lesbiešu organizāciju absurdam aicinājumam vardarbīgi izrēķināties ar protestētājiem. Policijai izdevās izvairīties no vardarbības, tādējādi novēršot daudz lielākas nekārtības. Pilnīgi iespējams - ar cilvēku upuriem. Dažādās valstīs ir dažādas tradīcijas. Mēģinājums Amsterdams pieredzi vienas dienas laikā pārcelt uz Rīgu cieta neveiksmi. Homoseksuāļu rīcībā bija daudz ceļu, kā veidot attiecības ar sabiedrību. Viņi, zinot sabiedrības noskaņojumu un ignorējot iekšlietu ministra brīdinājumu, izvēlējās eskalāciju. Vai situācija ir uzlabojusies? Nē, tā ir pasliktinājusies. Vai dialogs ir veicināts? Nē, tas ir atsviests tālu atpakaļ pagātnē. Vai drošība ir pieaugusi? Nē, tā ir mazinājusies. Vardarbība rada vardarbību, un labi, ka policijai pietika savaldības to nepieļaut.

59.	25.07.06.	LA	komentārs	Paši pūta, paši dega	Žurnālista Voldemāra Krustiņa komentārs par nenotikušo seksuālo minoritāšu parādi.	Šoreiz vara ar seksuālajām minoritātēm rīkojās pēc principa "drošs paliek drošs". Mēnešiem avīzē un TV uzpūstais nemiers nerimās un notika divas sadursmes. Cik izdevās aprunāties ar "Latvijas Avīzes" lasītājiem, uzzināju, ka visa šī praida būšana vairākus šķiet mākslīgi uzpūsta, tautai nenozīmīga uz reālo ikdienas rūpju fona. Viss notikušais ir mākslīga uzbudinājuma jeb izaicinājuma sekas, un pirmajām un ne tik pirmajām personām neklājas kaunināt tautu un nevajag arī spēlēties ar sērkokiem pie vainīgo meklēšanas. Mani māc bažas, ka pašreizējā vara nespēs, un, iespējams, pat nevēlēsies, pienācīgi iedziļināties visu ar šo praidu saistīto notikumu ķēdē un dziļākajos cēloņos. Patiesība var būt pārāk nepatīkama, un tas mudinās sagrabstīt dažus virspusējus faktus un pēc tam kult tukšus salmus.
60.	26.07.06.	LA	intervija/ komentārs	Pēcpraida gaisotnē	LA aptaujājusi dažādus cilvēkus par nenotikušo praida gājienu	Demokrātijas spektrs Latvijā ir ļoti plašs, vieni ir kategoriski pret, bet pretējā polā ir tie, kas ir pret tiem, kas ir pret. Lisila Plīņķe no Madonas ierosināja sarīkot ārstu konferenci, kas tautai izskaidrotu, cik tur izlaidības, cik iedzimtības. Jānis Liepiņš no Aizkraukles par vainīgajiem uzskata arī žurnālistus: vai nav apnicis rakstīt par "dupšotājiem", vai nav svarīgāku lietu. Praidis Latviju sadalījis gandrīz uz pusēm. Vieni uzskata, ka amati jāatstāj valsts prezidentei, premjerministram un nevis iekšlietu ministram, turpretī otri iestājas par pretējo, viņiem nav pieņemams, ka baznīca jauca politikā. Pretpraida izlēcieni neesot latviešu mentalitātei raksturīgi: "Sūdi galvā, sūdi rokās." Rīdzinieks Andrejs Megi pārliecināts, ka visas šīs likstas nāk no Sorosa. Maija Ozoliņa no Piebalgas: "Geji pamāca kā dzīvot un Latvijā uzvesties."

61.	26.07.06.	Diena	ziņa	Atbalsta naidu, nevis mīlestību	Aizstāvēt Jaunzeikaru, baznīca netieši pauž atbalstu vardarbībai un naida izpausmēm. Lai stātos pretī homoseksuāļu tiesību aizstāvjiem, kuri vāc parakstus par iekšlietu ministra demisiju, kā pamatojumu minot viņa nespēju aizsargāt Draudzības dienu pasākuma dalībniekus, Romas katoļu baznīca ir iesaistījies parakstu vākšanā D. Jaunzeikara atbalstam	Dienas aptaujātie eksperti nosoda baznīcas centienus ietekmēt politiskos lēmumus. Viņuprāt, baznīca netieši paudusi atbalstu vardarbībai un naida izpausmēm pret seksuālajām minoritātēm, turklāt daži norāda, ka šajā gadījumā baznīcas rīcību varētu traktēt arī kā naida kurināšanu. Arī Valsts prezidente Vaira Vīķe- Freiberga presei puda bažas par dažu reliģisko konfesiju pārstāvju izteikumiem un rīcību sakot, ka aicinājumi uz vardarbību ir pretlikumīgi. J. Pujats, katoļu baznīcas kardināls: "Policija strādājusi profesionāli, jo neviens nav ievainots." Sociologs Tālis Tīsenkopfs: "Man ir sajūta, ka baznīcai laipa zem kājām izšļukusi, jo bija taču acīmredzami, ka policija izgāzās. Tā ir nauda kurināšana, jo slavējot D. Jaunzeikaru, baznīca faktiski atbalsta to, ka praidam alternatīvo pasākumu dalībnieki netika pasargāti no vardarbības." J. Pujats: "Parakstu vākšanas kampaņa nav vardarbības atbalsts. Baznīca atbalsta savus principus- baušļus. Pašlaik Latvijā ir tik daudz grēku, ka baznīca nevar klusi paiet garām, tāpēc tai jāiesaistās politikā". Mācītājs J. Cālītis: "Par ko baznīca pastāv - par debešķīgām, mākslīgām vērtībām vai dzīviem cilvēkiem?"
62.	27.06.06.	Diena	ziņa	Ziņojumā Jaunzeikars cenšas attaisnot savu rīcību	Mēģinājums attaisnot savu rīcību, nevis objektīvs notikušā izvērtējums - šāda nostāja jaušama publiskotajā iekšlietu ministra D. Jaunzeikara ziņojumā par naida izpausmēm vardarbīgo notikumu laikā.	Secinājums no D. Jaunzeikara ziņojuma: "Rīgas ielās notiekošie pret seksuālo minoritāšu publiskajām aktivitātēm vērstie pasākumi veicināja dažādu etnisko grupu saliedēšanos un apvienošanos "kopējā cīņā" pret "uzspiestajiem demokrātijas standartiem". Tas raisīja kopēju antiamerikānisku un pret ES demokrātijas tradīcijām vērstu noskaņojuma veidošanos sabiedrībā". Prezidente atturas no komentāriem par Jaunzeikara rīcību, atstādama to valdības ziņā, bet uzsver, ka sestdienas notikumus izvērtē, uzklusot dažādus avotus. Mācītājs J. Cālītis: "Lai izvērtē, kāda veida rīcība tā bija - huligānisms vai kaut kas smagāks."

63.	27.07.06.	NRA	ziņa	Par geju pasākumiem informēta nevis policija, bet LTV	Iekšlietu ministrs D. Jaunžeikars uzsver, ka policijas darbinieki Rīgas praidis 2006 pasākumu laikā pildījuši savus pienākumus, neraugoties uz izteikto nosodījumu gan no organizatoriem un dalībniekiem, gan pretiniekiem. No medijiem pieejamajiem materiāliem secināms, ka Iekšlietu ministrija norobežojas no pārmetumiem par policijas neprofesionālo darbu, vēlreiz apstiprinot, ka par vairākiem pasākumiem nav bijis zināms.	Iekšlietu ministrs norāda, ka Latvijas sabiedrība šobrīd nav gatava toleranti uztvert piederību kādai seksuālajai minoritātei, kas vairākās citās Eiropas valstīs un ASV uzskatāma par normālu parādību.
64.	28.07.06.	NRA	ziņa	Grava juniors britu sūdzas gejiem	Ulda Gravas dēls Lāris Grava Lielbritānijas lielākajā geju ziņu portālā izklāstījis notikumus Rīgas Praida 206 ietvaros. Lasītājus informē arī par geju pretiniekiem, tiek norādīts uz kristīgo fašistu politisko LPP, radikālo No Pride organizāciju, nacionālo boļševiku un nacionālo spēku savienības darbošanos. Skarbi vārdi vēltīti arī iekšlietu ministram.	Lārim Gravam jau desmit gadus ir attiecības ar "Mozaīkas" valdes priekšsēdētāju Gastonu Lakombu.

65.	28.07.06.	LA	vēstule	Ak, padomiskie aizliegumi	šie	Lasītāja Jura Vinklera vēstule par Praidu 2006	Es nesaprotu tos nelaimīgos zem varavīksnes karoga, kuri par varītēm vēlas popularizēties kā sevišķa, īpaša, netradicionāla, bet patoloģiska sabiedrības daļa. Vai uzspēlētais optimisms un jautrība nav viņu smieklī caur asarām un vairogas mazvērtības sajūtai, kuru nepieklātos afišēt? Es nesaprotu kristīgo konfesiju vadītājus, kuri lielā vienprātībā pasteidzās novērsties un noliegt šo dzīves pabērnu problēmas un dzīvesveidu, tādējādi atverot vārtus psihiski nelīdzsvarotiem un vāji argumentētiem linčotājiem. Es nesaprotu Rīgas domniekus un iekšlietu ministru. Savās pamatprofesijās viņi izpelnītos vairāk sapratnes un cieņas nekā ķepurojoties sev svešā sabiedriski politiskā laukā. Visvairāk nesaprotu tos, kas dienas varoņu alkās vajāja nenotikušā "Rīgas Praids 2006" gājiena dalībniekus viņu maršrutā, nesdami kabatās "Molotova kokteiļus" personīgo ekskrementu un jēlu olu izskatā. Domāju, ka nevienam neceltos ļaunums, ja kāds no šiem "varonīgajiem" cietsiržiem par mācību būtu pamielots ar asaru gāzi vai norāvies ar steku.
66.	29.07.06.	NRA	komentārs	Ne lepnuma, ne kauna		Ivan Arenas pārdomas par Praidu 2006	Kopš rīta dievkalpojuma Anglikāņu baznīcā esmu neskaitāmas reizes vannojies, dušojies, mazgājis savas drēbes, taču s.... smaka vēl jūtama, un, iespējams, ka man nāksies šķirties no drēbēm un korpēm, kuras valkāju todien. Domas kavējas pie notikumiem, naida un apvainojumiem, ko uzbrucēji veltīja vīriešiem, sievietēm, bērniem. Es esmu precējies un man ir bērni, un šķiet, ka vienīgais, ko todien vajadzēja aizsargāt, bija baznīcas apmeklētāji. Visvairāk neliek mierā doma: kā viens cilvēks var sviest s.... uz otru cilvēku? Bijām liecinieki tam, kā uz baiļu un naida pamata radīta kopiena, kuras veidošanu veicināja daudzi politiķi un baznīcas vadoņi, mutiski aizskāra un mēģināja iebaidīt kādu cilvēku grupu, lepni sviesta s.... un olas un pat mēģināja nodzīt no ceļa mašīnu. Daudzi no tiem, kas veica šīs naidpilnās darbības, runāja par ģimenes vērtībām. No šiem notikumiem, var secināt, ka šī naidpilnā rīcība neatspoguļo Latvijas iedzīvotāju vairākuma nostāju. Tā nav tikai politiķu un citu viedokļa līderu klusēšana, kas pieļauj fizisku un garīgu vardarbību. Tā ir vairākuma klusēšana, kas pieļauj naida noziegumus. Tuvojoties vēlēšanām, politiķi izvēlējušies skaļi atbalstīt tos grupējumus, kas veic un veicina šādu drausmīgu rīcību, rēķinās ar pieņēmumu, ka Latvijas iedzīvotāji visumā ir pret homoseksuāļiem.

67.	31.07.06.	Diena	komentārs	Geju praida aizliegums Satversmes 110. panta gaismā	Starptautisko un Eiropas tiesību maģistrs Mārcis Gobiņš komentārā par homoseksuālistu tiesībām rīkot savu dzīvesveidu popularizējošus gājienus pilsētas ielās un to, vai šīs tiesības var liegt. Pārliecināts, ka geju praidi Latvijā nav jāatļauj un, ka šo uzskatu iespējams aizstāvēt no demokrātiskā tiesiskuma viedokļa.	Lai kuru likumdošanas normu tulkošanas metodi izvēlamies - visas liek nonākt pie rezultāta, ka likumdevējs, izpildvara un tiesas nevar atstāt bez satura šo valsts pamatlikuma pavēli aizsargāt un atbalstīt laulību. Jautājums tikai kā to īstenot. Nekad nevajag baidīties nosaukt lietas īstajos vārdos, tajā skaitā grēku par grēku. Tajā pašā laikā mūsu pienākums ir vienmēr saglabāt cieņu un mīlestību pret visiem līdzcilvēkiem, arī pret homoseksuālistiem.
68.	01.08.06.	LA	komentārs	Nevienam mēs Dzintaru neatdodam!	No Ministru prezidenta Kalvīša pieprasa iekšlietu ministra Jaunžeikara galvu. Galvas pieprasītāji no avīzes "Diena" prasību formulē kā izšķiršanos par atbalstu demokrātijai. Līdz šim sorosiešu padomi tikuši izpildīti. Ministru prezidents A. Kalvītis paziņoja, ka nolēmis nepieprasīt Jaunžeikara demisiju.	Rīgas dome seksuālo minoritāšu parādi jeb praidu neatļāva, un tiesa arī neatļāva. Pretpraidieši uz brīdi varēja justies kā uzvarētāji. Nu laiks revanšam. No Kalvīša kunga pieprasa Jaunžeikara galvu. Sabiedrības lielākajai daļai tas ir vienaldzīgi. Nebūs Jaunžeikars, būs cits partijas vīrs. Ikdienišķajam cilvēkam ir citas rūpes.
69.	01.08.06.	NRA	ziņa	Ar priekšnieku maiņu nepietiks	Ministru prezidents A. Kalvītis nav pieprasījis iekšlietu ministra D. Jaunžeikara demisiju saistībā ar geju praida notikumiem.	Kalvītim būtu grūti pierādīt, ka iekšlietu ministrs tiešām nav darījis visu iespējamo, lai novērstu vardarbību pret tā dēvēto draudzības nedēļas pasākuma dalībniekiem. Otrkārt, Kalvītim diez vai gribētos riskēt ar paša valdības stabilitāti. Treškārt, ne jau ministrs un viņa izteikumi ir cēlonis sabiedrības neviennozīmīgai attieksmei pret praidu. Notikumu ap praidu ilgstoša cilāšana ir atsevišķu masu mediju radītās histērijas sekas, kurā mērķtiecīgi tika mēģināts jaukt attieksmi pret homoseksualitāti ar attieksmi pret tādiem publiskiem pasākumiem kā praidi.

70.	02.08.06.	LA	komentārs/ intervija	Apelē godaprāta pie	Dažādi cilvēki izteikuši viedokli par Praidu 2006	A. Kriķis no Valmieras: "Vai tiešām jūs, homoseksuālisti, nesaprotat, ka rokat kapu latviešu tautai un tās valstij? Jūs paliksiet bez bērniem - ko darīsiet, kad būsiet veci un nevarīgi? Lai to atļaujas lielās tautas, kurām iedzīvotāju ir pietiekami." A. Trofimova no Rīgas: "Jūs esat slimi, Dievs jūs jau ir sodījis, bet nebāzāties normāliem cilvēkiem acīs." M. Mollere: "Apdraudētie! Minoritāte! Kas viņus apdraud? Visi- masu mediji, prezidente, amatpersonas- norūpējušies par "nabadziņiem". Izvirtība sasniegusi neiedomājama līmeni - ne kauna, ne goda." J. Cumskis: "Vai tās vērtības, ko mums uzspiež homoseksuālisti kopā ar valdību, prezidenti, masu informācijas līdzekļiem, vispār ir vērtības tās klasiskajā nozīmē? Ja mums jāpieņem tādas "vērtības", tad no Satversmes jāizņem tādi vārdi kā "tikumība" un "ģimene". V. Rogulis: "Ir cerība, ka daudzi no viņiem atgriezīsies pie normāla dzīvesveida. Dzīve rāda, ka ne mazums jauniešu aizrauj citu uzmanību, krāšņums, publicitāte, nevis patiesais ļaunums." B. Bērziņa: "Katru skandālu, lai kāds tas būtu, savā labā izmanto politiskie spēki. Un praidis nav izņēmums."
71.	02.08.06.	Diena	komentārs	Cilvēka dzimums un mēslu metafora	LU profesores A. Cimdiņas komentārs par dzimumdiferenciāciju un praidu	Piederība vienam vai otram dzimumam ir viena no būtiskākajām cilvēka dzīves noteiksmēm. Dzīvā daba ir dzimumdiferenciēta, un uz šīs diferences pamata veidojusies arī cilvēces kultūra, gadu simtu, tūkstošu gaitā, iedibinot un nostiprinot priekšstatus par sievietes un vīrieša vietu un lomu sabiedrībā jeb tā sauktos dzimumu stereotipus. Domāt, ka visi tradicionālajā kultūrā sakņotie dzimumu stereotipi ir mūsdienu cilvēkam kaitīgi un apkarojami, ir pārsteidzīgi. Mūsdienu mainīgajā pasaulē savu lingvistisko, reliģisko un nacionālo identitāti cilvēks dzīves gaitā var mainīt vairakkārt, bet ar dzimumpiederību un tās apziņu tik vienkārši nav, tā nav ar vieglu roku un bez komplikācijām izmaināma vai atceļama. Dzimumidentitātes komplekss attiecas ne tikai uz t.s. intelektuāļiem, bet arī t.s. vienkāršo cilvēku, kaut arī viņš to publiski neteoretizē. Visās kultūrās, valstīs un tautās ir cilvēki, kas gatavi mainīties līdzī laimam ātrāk vai lēnāk, un, apsverot visus par un pret, neesmu pārliecināta, kā būtu labāk un pareizāk - steigties vai nesteigties ar savu pilsoniskās attieksmes pret praidu aktivitātēm (kas nav tas pats, kas attieksmes pret homoseksualitāti) formulēšanu. Cilvēks, kam kādā jautājumā ir savi uzskati, parasti tos maina lēni un apdomīgi. Lai likuma un kultūras tradīcijām paklausīga sabiedrība piecpadsmit gadu laikā no attieksmes pret homoseksualismu kā pret krimināli sodāmu faktu pāraugtu "O, tas ir O.K.!" attieksmē ar smaidu uz lūpām izietu Rīgas ielās, ir daudz prasīts. Tomēr tolerances testu Latvijas

						<p>sabiedrība ir izturējusi, bet atsevišķu grupu huligāniskos izlēcienus vispārināt kā Latvijas sabiedrības vai valsts attieksmi pret seksuālajām minoritātēm ir neģēlība. Praids ir Rietumu demokrātijas un masu kultūras izpausme, kas Latvijā vēl nav iesakņojusies, un nav tur par ko brīnīties. Manu profesionālās sadarbības partneru izvēli vienmēr noteikusi nevis seksuālā orientācija, bet profesionalitāte, cilvēciskā būtība un domāšanas kultūra un kvalitāte. Spriežot pēc masu medijos sniegtās informācijas, Rīgas praidis bija iecerēts kā protesta akcija pret seksuālo minoritāšu diskrimināciju Latvijā, tās darba tirgū un likumdošanā. Nesaprotu, uz kāda pamata šī diskriminācija var notikt, ja personas seksualitāte un seksuālā orientācija ir privāta lieta, kas nav nekur jādeklarē. Tēli ir iztēles produkts, ko katrs pats savā apziņā veidojam vai graužam. Salīdzinājumā ar spļāvējiem un mēslu metējiem, kas praida akcijas laikā iznāca Rīgas ielās, Latvijā ir nesalīdzināmi vairāk pret seksuālajām minoritātēm toleranti noskaņotu cilvēku, un tas ir Latvijas sabiedrības absolūtais vairākums. Sludināt, ka visiem demokrātiski domājošiem cilvēkiem būtu bijis jāpievienojas praida gājienam, ir totalitāras domāšanas recidīvs. Joprojām pastāv ne tikai kultūras stereotipi, bet arī dabas novilkta robežas, kurām sabiedrības veidotos dzimumu līdztiesības standartus pie labākās gribas piemērot nevar. Līdz ar masu medijos pausto domāšanas agresiju, pašreiz jautājums diemžēl ir nostādīts tik principiāli, ka miermīlīgu pozīciju ieņemt gandrīz vai neklājas. Jāstājas barikāžu vienā vai otrā pusē.</p>
72.	04.08.06.	Diena	intervija	Kā jūs vērtējat Rīgas domes ieceri ierobežot pasākumus pie Brīvības pieminekļa	dažādi sociālpolitikas eksperti izsaka savu viedokli par jautājumu	N. Muižnieks, LU Sociālo un politisko pētījumu institūta direktors: "Latvijā pēdējos gados bijis pārāk daudz centienu ierobežot pulcēšanās brīvību, vai tas būtu 16. marts, izglītības reformas pretinieku aktivitātes vai nesenie Rīgas praida notikumi. Ierobežošana pie mums netiek darīta samērīgi. Mums vienkārši jāpierod, ka cilvēkiem ir tiesības paust savu viedokli, kaut vai tas būtu nepopulārs."
73.	05.08.06.	LA	intervija	Man nepatīk izlikšanās!	Intervija ar "Mozaīka" valdes locekli Lindu Freimani	Gājieni jeb praidis nav pašmērķis. Tas ir vajadzīgs, jo mums ir vēstījums, kuru gribam pateikt, un uzskatām, ka šis ir efektīvs veids, kā pievērst sabiedrības uzmanību. Notika arī "Draudzības dienas", kur bija gan politiskas debates, gan semināri, gan kino dienas. Bez gājiena mēs dabūtu runāt ilgāk, kamēr atrastu dzirdīgas ausis, kas būtu ieinteresētas par mūsu jautājumiem diskutēt. Lai gan praidis nenotika, sabiedrības uzmanība iegūta, sāktas debates, kuras turpināsies vēl ilgi un nebūs tikai par vienas Latvijas iedzīvotāju grupas interesēm, bet gan demokrātijas kopumā. Nevienu valsti nav tā, ka cilvēki no rīta pamostas un saka: nu gan esam gatavi pieņemt kaut ko jaunu! Ja tās ir lietas, kas skar cilvēku vērtības, vai ir svešas,

						<p>biedējošas vai nepatīkamas, neizbēgami ir pretestība. Visā pasaulē geju un lesbiešu kultūra sākusies līdzīgi - ar stipru sabiedrības pretestību. Domāju - esam ieguvuši kaut ko labu, bet tas parādīsies pēc laika, kad vērtēsim - 2006. gada vasara bija lūzuma punkts. Mēģinām risināt savu situāciju patiesībā runājot par sabiedrību kopumā, runājot, kādā valstī gribam dzīvot. Ja demokrātijas principus ievērojam līdz galam, jārupējas par visām grupām. Nevar nevienam ar varu kaut ko uzspiest: tagad tu būsi iecietīgs. Cilvēki tad pretojas, jo paši grib saprast, nevis gaida, kad kāds pamācīs. 37% pie mums uzskata, ka homoseksualitāte ir slimība, kas ir ārstējama. Tas ir slikts rādītājs, jo viņu priekšstats ir maldīgs. Bet SKDS pētījums pierāda, ja cilvēkam pašam pazīstams gejs vai lesbiete, attieksme ir daudz pozitīvāka. Cilvēkiem ir dabiski baidīties no svešā, bet, to iepazīstot, tas kļūst pieņemams. Ja nejutīsim atbildību par sabiedrību kopumā, nebūsim laimīgi. Visdziļākā demokrātija ir tad, kad cilvēki ir neatkarīgi un brīvi, bet tajā pašā laikā jūt lielu atbildību. Ne par vienu netaisnību, ko redzam, nedrīkst teikt: tā nav mana problēma." Man nepatīk izlikšanās, ka viss ir pakļauts tikai vienam ģimenes modelim, bet par pārējo nerunājam. Varbūt esam ķērušies pie problēmas otrā gala, milzīgos tempos mēģinot noķert Eiropu vai Rietumu pasauli, no kā Latvija bija atšķirta, un ir izlaisti daži attīstības viļņi. Idejām vajadzīgs laiks, lai tās nosēstos, lai cilvēki tās pieņemtu, saprastu un izjust. Labi varu saprast, ka cilvēki jūtas apdraudēti, ka viņiem nepatīk, ja uzbāž kaut ko svešu un nepazīstamu, un rodas šī pretestība. Jāvērtē cilvēks pats vai tas, ko viņš dara, sabiedrībai nāk par labu vai par sliktu, nevis jāvērtē pēc tā, ka viņš pieder vienai vai otrai grupai. Ar Praidu ir izvirzīta problēma un cilvēki sākuši runāt par jautājumiem, par kuriem līdz šim nav runājuši. Tas dod iespēju dialogu turpināt mierīgākā formā. "Mozaikai" ir konkrēts mērķis - panākt partnerattiecību legalizēšanu. Mums būtiski panākt juridisko un ekonomisko drošību. Mūsu mērķis: nodrošināt cilvēkiem iespēju dzīvot savu dzīvi pēc savām vēlmēm, meklēt laimi un justies brīviem. Jāmeklē ceļi, kā to īstenot. Cilvēkiem ir tiesības uz savu personīgo viedokli, taču tas jānošķir no valsts likumdošanas.</p>
--	--	--	--	--	--	--

74.	05.08.06.	LA	komentārs	Modernais totalitārisms	Patlaban visbiežāk lieto vārdu kodu "demokrātija un cilvēktiesības". Šie vārdi ir kā gumijas aizbāžņi - der jebkura diametra pudeļu kakliem un no tiem var atvasināt neskaitāmus pieņēmumus. Pārspriedums par augstākminētajiem jēdzieniem.	Rīgā nenotikušais (?) praidis sacēla kājās vai visu pasauli, atskanēja draudi iesūdzēt Latviju Eiropas tiesā, ar tumsonīgo ļaužu kaunināšanu joprojām ir pilnas avīzes un ētertelpa.
75.	09.08.06.	LA	intervija	Kalvītis: "Drošībniekiem būs jāatbild." Kuram ģenerālim?	Intervija ar premjerministru A. Kalvīti.	Latvija ir kristīga zeme, un mūsu sabiedrībā dominē tradicionālās kristīgās konfesijas. Cits jautājums ir par cilvēktiesību un minoritāšu tiesību aizsardzību. Taču kristīgās vērtības un cilvēktiesības nekādā veidā nevajadzētu pretnostatīt. Tas nebūtu pareizi. Rīgas praida gadījumā sadarbība ar rīkotājiem kliboja. Valsts struktūras izteica vairākus piedāvājumus šiem cilvēkiem, kuriem Satversme tiešām dod brīvas tiesības pulcēties un satikties. Tika piedāvātas alternatīvas pasākuma rīkošanas vietas, kur Valsts policija varētu nodrošināt pasākuma dalībnieku drošību, taču organizatori šos priekšlikumus noraidīja.
76.	19.08.06.	Diena	apraksts	Neesmu ķeceris	Raksts par mācītāju Juri Cālīti. Pēc Rīgas reformātu brāļu draudzes izslēgšanas no luteriskās baznīcas draudzes vadītājs Juris Cālītis aicina Latvijas mācītājus atveseļoties. Pašu Cālīti no LELB izslēdza jau 2005. gadā.	Kas notiek mācītāja draudzē, ja viņš sevī nes tādu kailu naidu? Vienalga pret ko - sievietēm, vīriešiem, somāļiem, gejiem, citām konfesijām. Ko viņš māca savai draudzei? LELB nosodījumu Cālītis izpelnījās 2005. gadā, kad vadīja geju misi Rīgas praida laikā Anglikāņu baznīcā. Kādu dienu J. Cālītis satika M. Santu un kopā pastaigājās pa Rīgas centru. "Pediņi!" viņi izdzirdēja saucam aiz muguras. Viņš domā, ka cilvēki ir tik naidīgi, jo viņos valda liels izmisums. Viņi meklē apstākļus, kā atbrīvoties no bailēm un nesakārtoftības. "Ne jau visi latvieši ir tādi, taču sirds inteligences līmenis ir zems." Kad Cālītis norādījis, ka mācītāju vidū taču arī ir geji, tikai negribot to publiskot, piecēlies kājās kāds mācītājs un teicis: "Brāļi, šo telpu pārklāj tumšs, briesmīgs mākonis."

77.	02.09.06.	LA	apraksts	Iecietību veicina jau divus gadus	Biedrība "Dialogi.lv" rīkoja diskusiju "Pirms diviem gadiem - pēc diviem gadiem", kas bija veltīta Nacionālās programmas iecietības veicināšanai pastāvēšanas diviem gadiem, kā arī priekšlikumiem par to, kā šī programma varētu attīstīties nākamajos divos gados. Savu viedokli izteica Īpašo uzdevumu sekretariāta sabiedrības integrācijas lietās departamenta vadītājs D. Hanovs, bijušais integrācijas ministrs, cilvēktiesību speciālists N. Muižnieks, "Dialogi.lv" producete L. Ose un Nacionālās iecietības programmas eksperte, Baltijas Krievu institūta nodaļas dekāne I. Marikina.	- Kāpēc Latvijā ir tik liela pretestība tolerances idejai? N. Muižnieks uzskata, ka vienu iemeslu nosaukt nevar, jo iecietības trūkumam ir daudz cēloņu: bērnībā pārdzīvota vardarbība, pārspīlēta atšķirības izjūta no citām sociālajām grupām, kā arī globalizācija, kas saasina nedrošības izjūtu un mudina meklēt "vainīgos", saskatot tos "citādajos". Tomēr mums ir pamats optimismam, jo pētījumi liecina, ka cilvēku savstarpējie kontakti noved pie vērtību sistēmu maiņas. I. Marikina uzskata, ka Latvijai raksturīgi padomju režīma rudimenti - daudzi nav spējuši pārdzīvot pāreju no laika, kad viss bija "salikts pa plauktiņiem" uz šodienu, kad pastāv liela uzskatu daudzveidība. Centieni atjaunot nacionālo identitāti brīžiem balstīti pārspīlētā etniskumā, senajā kultūrā, kas mitoloģizēta un pasauli sadala savā un svešajā. Taču tolerance nenozīmē, ka jāpieņem citu kultūru normas, pazaudējot savas. Daudz tika runāts par to, kā Nacionālajā programmā iecietības veicināšanā iekļaut jautājumu par seksuālo minoritāšu tiesību garantēšanu gan sociālajā, gan politiskajā līmenī. D. Hanovs sacīja, ka jūlijā nenotikušais praidis vēl dziļāk parādījis neiecietības apjomu, formas un atbalstu. I. Marikina: "Bez tolerances sabiedrībā sociālā labklājība nav iespējama. Jāveido jauna attieksme pret citādību, bet, lai to izdarītu, nepieciešama politiskā griba". Viņa redz daudz iespēju, uzrunājot skolēnus un studentus, kā arī runājot ar masu medijiem. N. Muižnieks uzskata, ka nākamā grupa, kas izjutīs pret sevi vērstu tolerances trūkumu būs imigranti, kas iesaistīs jaunas kultūras un reliģijas.
78.	05.09.06.	LA	komentārs	Liels kariņš par neko	Jānis Imants Birzkops Liepājā izteicis savas domas par Praidu	Sliktākais secinājums par praidu - abu pušu karotāju intelekts ir biedējoši zems. Tas ir skumji, jo šie cilvēki ir tautas daļa, mūsu brāļi un māsas. Ja tāds nieks kā praidis izraisa briesmīgus asumus, kas notiks, kad būs nopietnākas domstarpības? Praidistiem jānolaizās no iedomāto tiesību augstumiem. Nav jābūt profesoram, lai saprastu, ka homoseksuālisms ir kroplība. Dzīvajā dabā iekārtots tā, ka viss gādā par sugas turpināšanu. Ko var geji un lesbietes? Kādu gudrību vajag, lai saprastu, ka sabiedrībā ar kroplību nav ko lielīties, vēl jo vairāk - šādu kroplību propagandēt? Klusu jādala liktenis ar sev līdzīgajiem un viss. Sūdzēties par seksuālo tiesību ierobežojumiem nav pamata - Latvijā neviens otram zem segas nelien. Homoseksuāļiem tikai jāsaprot, ka citiem cilvēkiem ir tiesības neuztraties uz skatiem, kur viduslaiku manierē izkrāsojušies, ērmoti ģērbti cilvēki uz ielas rāda intīmas ķermeņa vietas, skūpstās, imitē kopošanos utt. Tas ir pret tautas priekšstatiem par uzvedību un daudzi jūtas aizskarti. Arī praida pretiniekiem jābeidz agresīvā uzvedība. Nav tādas audzināšanas teorijas, kas paredzētu mēslu lietošanu, lai arī kāda būtu nepatika.

79.	26.09.06.	Diena	intervija	Izbeidziet demagoģiju šo	Pauls Raudseps un Aivars Ozoliņš intervē Aināru Šleseru	- Jūsu nostāja pret praidu ļoti sakrita ar Ļedjajeva kungu. Viņš organizēja šīs aktivitātes, kur cilvēki tika apmētāti ar izkārņījumiem. Tas sekoja jūsu iekšlietu ministra Jaunžeikara draudiem, ka tiks liets verdošs ūdens uz šiem gājējiem. - " Pirmā partija nekad nav organizējusi, nekad nav piedalījusies nekādās, es atvainojos, kampaņās, kas saistītas ar izkārņījumu mētāšanu. Es nosodu ikvienu šādu rīcību." - Jūs nosodāt Ļedjajeva rīcību? - " Es nosodu nevis Ļedjajeva rīcību, bet to cilvēku rīcību, kas meta izkārņījumus un šādi protestēja pret citādi domājošajiem. Ja cilvēks ir homoseksuāls, tā ir viņa izvēle, viņš tā var dzīvot. Viņš uzskata, ka tā ir pareizi, es uzskatu, ka tas ir nepareizi, tas arī viss." - Bet jūsu iekšlietu ministrs nespēja noorganizēt policiju, lai pasargātu seksuālo minoritāšu tiesības brīvi pulcēties bez draudiem. - " Iespējams, mums jāsaka Jaunžeikara kungam paldies par to, ka viņš laicīgi brīdināja, jo neviens šodien nezina, kas būtu noticis, ja šis gājiens būtu noticis pilsētas centrā pilnā apmērā." - Tātad Jūs gribat teikt, ka homoseksuāļi ir paši vainīgi, ka demonstrēja, un, ka Jaunžeikars ir malacis, ka aizsargāja kaku metējus, kuri uzbruka ne jau tikai homoseksuāļiem, bet jebkuram garāmgājējam, kas tur gadījās? - " Es nosodu jebkādu vardarbību, kaku mešanu un jebkādu citu, nerunājot jau par fiziskiem uzbrukumiem. Bet es uzskatu, ka veids, kādā šo praidu vēlējās organizēt, bija provokatīvs un šajā gadījumā, ja drošības dienestiem bija informācija, ka tas var radīt problēmas, tad vajadzēja domāt par citām formām, kādās par šo tēmu runāt."
-----	-----------	-------	-----------	--------------------------	---	--

80.	05.10.06.	Diena	ziņa	Publikācijā aicina diskriminēt seksuālās minoritātes, aizskarot personu godu un cieņu	Goda un cieņas aizskārums, seksuālo minoritāšu diskriminācija - tā Dienas aptaujātie eksperti vērtē bezmaksas laikraksta Rītdiena pāri par 100 000 eksemplāros tiražēto numura publikāciju. Tā aicina vēlēšanās nebalsot par teju 50 vairāku partiju deputātiem, kuri Saeimā balsojuši par labojumu Darba likumā. Tas liedz diskriminēt seksuālās minoritātes. Līdzīga satura lapiņu Rīgā izdalīja arī organizācija No Pride, kurā darbojas Latvijas Pirmo partiju atbalstošā baznīca Jaunā Paaudze. Publikāciju parakstījis avīzes īpašnieks, par lielu kredītu izkrāpšanu cietumsodu izcietušais Armands Stendzenieks. Drošības policija laikraksta rīcību nevērtēšot, jo likumdošana neparedz kriminālatbildību par naida kurināšanu pret seksuālajām minoritātēm.	"Avīzes viedoklis ir pretrunā ar Latvijas likumdošanu un cilvēktiesību normām. Šis ir gadījums, kad preses brīvībai ir arī robežas, un tās beidzas līdz ar likumdošanu, kas paredz nediskriminēt cilvēkus pēc seksuālās orientācijas un neaizskart cilvēka godu un cieņu," saka mediju eksperte A. Rožukalne. Viņa šādi paustu redakcijas viedokli vērtē kā ekstrēmistu grupas izdevuma cienīgu, piebilstot, ka "tikpat labi laikraksts varēja aicināt braukt dzērumā vai sist bērnus, tas arī ir pretlikumīgi. Publikācija rada iespaidu, ka izdevējs nevēlas darboties mediju lauciņā, bet vēlas sasniegt citus mērķus." Valsts Cilvēktiesību biroja diskriminācijas daļas vadītāja Līga Biksiniece norāda, ka "šie aicinājumi diskreditē cilvēku tiesības, tātad uzskatāmi par diskrimināciju." Tā kā avīzē minētas konkrētas personas, publikāciju var uztvert kā goda un cieņas aizskārums. Tas jāskata cilvēktiesiskā kārtībā, aizskartie var iesniegt prasību tiesā pret laikrakstu par goda un cieņas aizskārums.
81.	28.12.06.	Diena	komentārs	Parkurs, Kaupers un Vecrīga	Ko citi uzzina par Latviju populārā interneta portālā Youtube	Notikums: Pride un No-Pride. Ja domājat, ka piedzērušies britu un vācu puīši un mūsu striptīza dejojotājas visvairāk maitā Latvijas tēlu, jūs kļūdaties. Craziness in Latvia - tāds nosaukums dots vienam no klipiem, kas veltīti No Pride aktivitātēm šī gada vasarā. Latvijas iedzīvotājiem diez vai izdosies tajos ieraudzīt ko jaunu, jo viss jau vairākkārt redzēts pašmāju televīzijā. Daudz interesantāk klausīties šo filmiņu autoru aizkadra komentārus, raksturīgākais no tiem: " Vai mēs šobrīd tiešām atrodamies Eiropā?"

DOKUMENTĀRĀ LAPA

Bakalaura darbs „Praida” un „NoPride” sociālie rāmējumi latviešu nacionālajā dienas presē, (2006)”, izstrādāts LU Sociālo zinātņu fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autore: Anete Delviņa _____ 26.05.2008.

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: Asoc. prof. Dr. hist. Ojārs Skudra _____ 26.05.2008.

Recenzente: Asoc. prof. Vita Zelče _____

Darbs iesniegts Komunikāciju nodaļā 26.05.2008.

Metodiķe: Ieva Griķe _____

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē

.....06.2008. prot. Nr. _____, vērtējums _____

Komisijas sekretārs: _____